

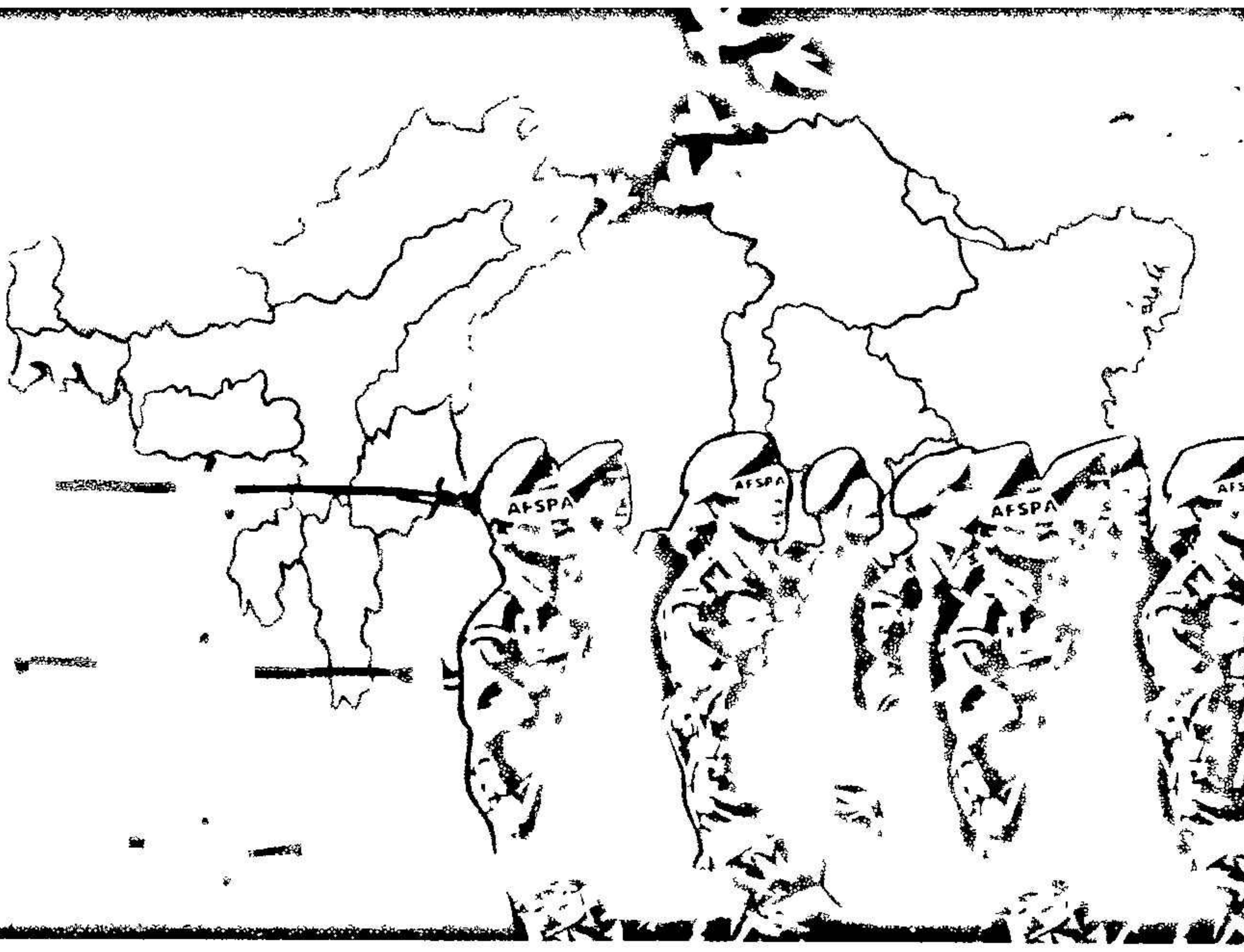
అందం @ వ్యాపారం

అందం @ వంచన

అందం @ వక్రీకరణ

అందాల పోటీ @ ప్రపంచీకరణ

సంపాదన

పొరపాటు

అంతర్జాతీయ నాటింగ్స్ కలెక్షన్
సాహిత్యనిగూహలలో నాటింగును

ఔనాను.

వాల్లు ఎవరినైనా చంపగలరు

సర్వకాల సర్వావస్థలకు అతీతులు వాల్లు
రాజ్యం వాల్లుకు హామీ పడ్డది

మైనంలా గనుల్లోకి సాగి
బొట్టు బొట్టుగా
బతుకుల్ని నిలబెట్టుకునే
గని కార్మికులను చంపగలరు

తాపీ మేస్త్రీలనూ, రైతుల్నీ, కూలీల్నీ
బడి పిల్లల్నీ, పండ్లమ్మేవాల్లనూ, దుస్తులు మాత్రమే వాల్లనూ
ఎవరినైనా, ఎప్పుడైనా, ఎందుకైనా చంపగలరు

చావడానికి
మనకు కారణాలుంటాయేమోగాని
చంపడానికి
వాల్లుకు ఏ కారణమూ ఉండనక్కరలేదు
Just trigger happy

ఇంట్లో పనిజేసుకుంటున్న అఖ్లాన్ నీ
రైల్వో ప్రయాణిస్తున్న పెహ్లాన్ నీ చంపగలరు

లక్షలాదిమంది
పేర్లూ, చరిత్రనూ తుడిచేసి
నిలువెత్తు జీవితాల్ని
నెంబర్లకిందకు కుదించేసి
అనేకానేకుల్ని
అనాథ శవాలుగా మార్చేయగలరు

రణగౌరవ ధ్వనులు టీవీల్లో
అరనిముషం ప్రదర్శించి
అయినవాల్లుకు
అనంతశోకాలను మిగల్చగలరు

ఔను...
వాల్లు నాగాల్యాండ్ లో
మారణహోమం సృష్టించగలరు

కునాన్ ఫోస్ఫోరో,
సీతాల్ కూచీ,
మణిపూర్
మరెన్నో సరిహద్దు సీమల్లో
అడవిలో నీటి కయ్యల కాడనో
అసంఖ్యాకంగా తిరుగుతూ
విచక్షణలేని తుపాకి జ్ఞానంతో
బతుకుల్ని తుడిచి పెట్టేయగలరు

వాళ్లు దేశ ప్రేమికులు
ఏ శిక్షా పదకుండా
సొంత ప్రజలనే చంపగలరు

గుర్తించడానికి నిరాకరించో
'పొరపాటు గుర్తింపు' పేరు మీదనో
ఎవరినైనా, ఎప్పుడైనా, ఎందుకైనా చంపగలరు

సర్వకాల సర్వావస్థలకు
అతీతులువాల్లు...

(లైవ్ వైర్ నుండి) ❖

మహిళా సంఘటిత శక్తి
ఉద్యమించే మహిళల ఊపిరి

మహిళా గొంతుక

మాతృక

MAHILA GONTUKA MATRUKA

సంపుటి : 7

సంచిక : 9

పేజీలు: 48

జనవరి 2022

విషయ సూచిక

ఎడిటర్
చొప్పర పద్మ

సంపాదకవర్గం

వి. సంధ్య

ఎన్. విష్ణు

జి. రమాసుందరి

రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక,
సాంస్కృతిక సమానత్వం కోసం
పోరాడుదాం

డిజైనింగ్
బ్రహ్మ-భావన గ్రాఫిక్స్
హైదరాబాద్
98482 54745

ముద్రణ
నవ్య ప్రింటర్స్,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-29

రచనలు, చందాలు
పంపవలసిన చిరునామా

మహిళా గొంతుక

మాతృక

35-3-6931 (4),
కామ్రేడ్ మాదాల నారాయణస్వామి భవన్,
సంజయ్ గాంధీ కాలనీ,
శర్మ కాలేజీ దగ్గర,
ఒంగోలు - 523 001
సెల్: 9676206230
ఫోన్: 08592-238350
E.mail : matruka2015@gmail.com

మాతృక మాట:

ఎవరి కోసం ఈ చట్టం?

4

సమకాలీనం

మార్కెట్ విస్తరణ కోసమే మళ్ళీ కిరీటం

వి. సంధ్య

5

కతలు వెతలు

బంగారు కొండలు

బమ్మిడి జగదీశ్వరరావు

10

ఫోకస్

'సరెండర్'ల వెనుక కథ?

13

సుకన్య శాంత,

అను: ప్రశాంతి

పుస్తక పరిచయం

కుట్రదారు కోడి

ల.లి.త

19

ఇంటర్వ్యూ

జోగీందర్ సింగ్ ఉగ్రహాన్

అనువాదం: రవికృష్ణ

21

ప్రత్యేక వ్యాసం

కార్పొరేట్ చేతుల్లోకి బ్యాంకులు

రాధ

24

పోరాటం

ఖలీద్ సైఫీ-అతని అణువణువునా ధిక్కారం, మానవత్వం

వి.వి.జ్యోతి

28

మాతృక వ్యాఖ్య

రెండు మెరుపు ఆందోళనలు-రెండు విజయాలు

36

సిగ్గు సిగ్గు

దేవభూమిలో అస్పృశ్యత విచ్చలవిడి సంచారం!

ఎన్.విజయశేఖర్

37

మేడిపండు

నమ్మి ప్రేమించడం నేరమా?

మొలకలపల్లి కోటేశ్వరరావు

42

తెర

అఖండ

బాలాజీ (కోల్ కతా)

44

గుండె చప్పుడు

పొరపాటు

ఆంగ్లమూలం: మౌమిత ఆలం

2

అనువాదం: ఉదయమిత్ర@9985203376

ఐదూళ్ళిచ్చిన చాలదు!

వైష్ణవి శ్రీ@8074210263

47

అందాల పోటీ

జి. కళావతి

48

ముఖచిత్రం, 2 కవర్ పేజీ చిత్రాలు: శరత్

3వ కవర్ పేజీ చిత్రం: ప్రజ్ఞ అంబర్ గుప్త

4వ కవర్ పేజీ చిత్రం: మిర్ సుహాయిల్

ముఖచిత్ర మాటలు: జి. కళావతి

ఎవరి కోసం ఈ చట్టం?

2021 బాల్య వివాహ మార్పు చట్టాన్ని ఈ డిశంబర్ 21న కేంద్ర స్త్రీ శిశు సంక్షేమశాఖ మంత్రి స్మృతి ఇరానీ పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ చట్టం ప్రకారం అమ్మాయిల వివాహ కనీస వయస్సు 18 నుండి 21కి మారుతుంది. అన్ని మత చట్టాల పర్సనల్ లా లను పక్కన పెట్టి ఈ చట్టం అందరికీ ఒకే వివాహ వయసును నిర్ణయిస్తుంది. ఈ నిర్ణయాన్ని అన్ని మతాల్లో ఉన్న మహిళలకు తాము ప్రసాదిస్తున్న హక్కుగా పేర్కొంటుంటే కాకుండా, ఈ చట్టం జెండర్ సమానత్వాన్ని ఇస్తుందని స్మృతి ఇరానీ అనటమే హాస్యాస్పదం. ఆడపిల్ల వివాహ వయసు 15గా ఉన్న ముస్లిం పర్సనల్ లా లో తప్ప, అన్ని మతాల పర్సనల్ చట్టాల్లో ఇప్పటి వరకూ అమ్మాయి వివాహ వయసు 18 సంవత్సరాలే. కానీ పర్సనల్ చట్టాలు రాజ్యాంగ చట్టాలకు తలవంచుతాయి. అలా తలవంచకుండా చట్ట వ్యతిరేకంగా జరిగే బాల్య వివాహాలు ముస్లిం, హిందూ మతాల రెండింటిలోనూ సమానంగానే (36.4 శాతం) జరుగుతున్నాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే ఇటీవల కాలంలో దేశంలోని ఆడపిల్ల సగటు వివాహ వయసు 22 సంవత్సరాలకు పెరిగింది. అంటే ఎన్ని అవరోధాలు ఉన్నా, ఒక సహజ అభివృద్ధి పరిణామక్రమాన్ని వివాహాలు అందుకొంటున్నాయన్నది కాదనలేని నిజం. మరి ఇప్పుడు మహిళా వివాహ వయో పరిమితి పెంపుదల ఎవరి కోసం?

2006లో వచ్చిన బాల్య వివాహ నిషేధ చట్టం 18 ఏళ్ల లోపు బాలికల వివాహాన్ని నిషేధించి, వివాహ వయసును 18 సంవత్సరాలకు ఖరారు చేసి ఇప్పటికి 15 సంవత్సరాలు అయ్యింది. వివాహ వయసును 18 సంవత్సరాలుగా నిర్ణయించటం కాకుండా ఆ లోపు జరిగే పెళ్లిళ్లు చట్టవిరుద్ధమనీ, ఆ పెళ్లిళ్లు చేసేవారు నేరస్తులని ఈ చట్టం చెప్పింది. అంత బలమైన చట్టాన్ని చేసిన పది సంవత్సరాల తరువాత కూడా జాతీయ కుటుంబ ఆరోగ్య గణన వారు చేసిన సర్వేలో, 20-49 సంవత్సరాల మధ్య నున్న మహిళలలో మూడో వంతు మందికి 18 సంవత్సరాల లోపే వివాహం అయ్యిందని తేలింది. ఈ చట్టం వచ్చిన 10 ఏళ్ల తరువాత కూడా కేవలం 1.03 శాతం మాత్రమే బాల్య వివాహాలు తగ్గాయి. చట్టాలు, నేర ముద్రల కంటే వివాహాలను శాసించే అంశాలు సమాజంలో ఏవో బలంగా ఉన్నాయని ఈ సర్వేలు తిరుగు లేనట్లుగా చెబుతున్నాయి. ఆ అంశాలేవీ అంతబట్టనివి కాదు. బాలికల వివాహాలకు ఆర్థిక కారణాలు, వాటితో ముడి వేసుకొని ఉన్న సామాజిక కారణాలు దోహదపడతాయని కరోనా సమయంలో జరిగిన లక్షలాది బాల్య వివాహాలు రుజువు చేశాయి.

ప్రియాంక దూబే తన పుస్తకం 'నో నేషన్ ఫర్ వెమెన్'లో భారతదేశంలో ఇళ్లు కూడా అమ్మాయిలకు సురక్షితం కాదని అనేక ఉదాహరణలతో రాసింది. పనులకు వెళ్లిన తల్లిదండ్రులు తాము ఇంటికి వచ్చేసరికి తమ కూతుళ్లు క్షేమంగా ఉంటారనే నమ్మకం ఉండదని ఉన్నావ్, హత్రాస్, బాదాన్ లాంటి వందలాది దుర్ఘటనలు రుజువు చేశాయి. వ్యవసాయం మూలన పడ్డాక, పనులు లేక, కడుపు చేత పట్టుకొని వలసలు పోవాల్సిన దుస్థితిలో ఆడపిల్లలకు పెళ్లిళ్లు చేస్తే భారం తీరుతుందని భావించే తల్లిదండ్రులు నేరస్తులు అయితే -మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లును 25 సంవత్సరాలుగా గట్టిక్రించని మన ప్రజా ప్రతినిధులు అంతకంటే ముందు నేరస్తులు అవుతారు. సమాన పనికి సమాన వేతనాలు యివ్వలేని ఈ అనాగరిక దేశపు విధానవేత్తలూ నేరస్తులు అవుతారు.

లక్షలాది ఆడపిల్లలను పురిటిలోనే హత్యలు చేసిన క్రూర సమాజం మనది. ఆడ పిండాలను గర్భంలోనే విచ్ఛిత్తి చేసిన పుణ్యభూమి ఇది. 'ఆడపిల్ల అంటే ఆడ పిల్ల' లాంటి పితృస్వామిక భావనలకు ఆవాసమైన భారత కుటుంబాలలో మార్పు రావటానికి ఎన్ని అభ్యుదయ ప్రచారాలు, శాస్త్రీయమైన చదువులు, ఎన్ని సంస్కరణలు, ఎన్ని ఉద్యమాలు, ఎన్ని విప్లవాలు జరగాలి? ఇవన్నీ ఏమీ చేయకుండా ఒక కలం పోటుతో చట్టం చేసేసి లింగ వివక్షను రద్దు చేస్తామని అంటుంటే దాన్ని ఖండించాలి. అనుమానించాలి కూడా. ఈ చట్టం ఎవరికి గురి పెట్టబోతున్నారో? 'లవ్ జహాద్' అనే ఊహాజనిత పదం చుట్టూ కథనాలు అల్లి, జిజేపీ పాలిత రాష్ట్రాల్లో వరుస పెట్టున ఆమోదం పొందుతున్న మత మార్పిడి చట్టాల కొనసాగింపా ఇది అనే ప్రశ్న కూడా వస్తుంది. లేక మతాంతర వివాహాలకు అనుకూలంగా ఇటీవల వస్తున్న తీర్పులను దృష్టిలో పెట్టుకొని ముందుచూపుతో ఈ చట్టం చేశారా అనే అనుమానం కూడా రావటం సహజం. కులాంతర వివాహాలు చేసుకొన్న యువతీ యువకులు పట్టపగలు హత్యలకు గురి అయిన చరిత్ర మనకు ఉంది. వివాహ వయసును పెంచి, ప్రేమ వివాహాలను నిరుత్సాహపరిచి -ఈ చరిత్రను చట్టబద్ధంగా పునరావృతం చేయబోతున్నారా? సహచరుడిని నిర్ణయించుకోవటంలో ఆడపిల్లకు ఎలాంటి హక్కు లేని పురుషాధిక్య చట్టం మనది. ఈ చట్టంలో జరిగింది ఆడపిల్లలకు ఊపిరాడనీయకుండా చేయదలుచుకొన్నారా? ఒకే చట్టం ఒక్కో సమూహానికి ఒక్కోలా అన్వయింపబడే సమాజం మనది. భారత ఉగ్రవాద చట్టాలు ఎవరి మీద ప్రయోగింపబడుతున్నాయో, ఎవరికి అతీతంగా ఉంటున్నాయో తెలుసు. బాల నేరస్తుల వయో పరిమితి తగ్గించిన ఆ చట్టాన్ని ఎవరి మీద ప్రయోగించారో కూడా తెలుసు. ఫాసిస్టుల పాలనలో ఇలాంటి అశాస్త్రీయమైన, అసహజమైన చట్టాలు ఎటు దారి తీస్తాయనే అనుమానాలు రావటం అత్యంత సహజం. పోషకాహారం కోసం 21 సంవత్సరాల వరకూ అమ్మాయిలను వివాహాలు చేసుకోకుండా ఆపడం ఎలాంటి తార్కికతకు అందని విషయం. మాతృత్వానికి అవసరం అయిన పోషకాహారాన్ని 18 సంవత్సరాల లోపు ఆడపిల్లలకు అందచేయలేరా? పునరుత్పత్తి, ఉత్పత్తిలో భాగస్వామ్యం తీసుకొంటున్న భారతలక్ష్మీలకు ఆ మాత్రం చేయలేరా? పోనీ మాతృత్వం వలన ఆమె అభివృద్ధి ఆగి పోతుందని భావిస్తే, 21 సంవత్సరాల ఆమె అవివాహిత జీవితాన్ని సంపూర్ణ ఉత్పాదకరంగా, ఆరోగ్యకరంగా, సర్వతోముఖాభివృద్ధితో తయారు చేయగలరా? అవేమీ చేసే బాధ్యత తీసుకోనపుడు ఇలాంటి చట్టాలు మహిళల చేయి తుడుచుకొనే కాగితాలు అవుతాయి. చాలాసార్లు గుదిబండలు కూడా అవుతాయి. ❖

మార్కెట్ విస్తరణ కోసమే మళ్ళీ కిరీటం

వి. సీంధ్య

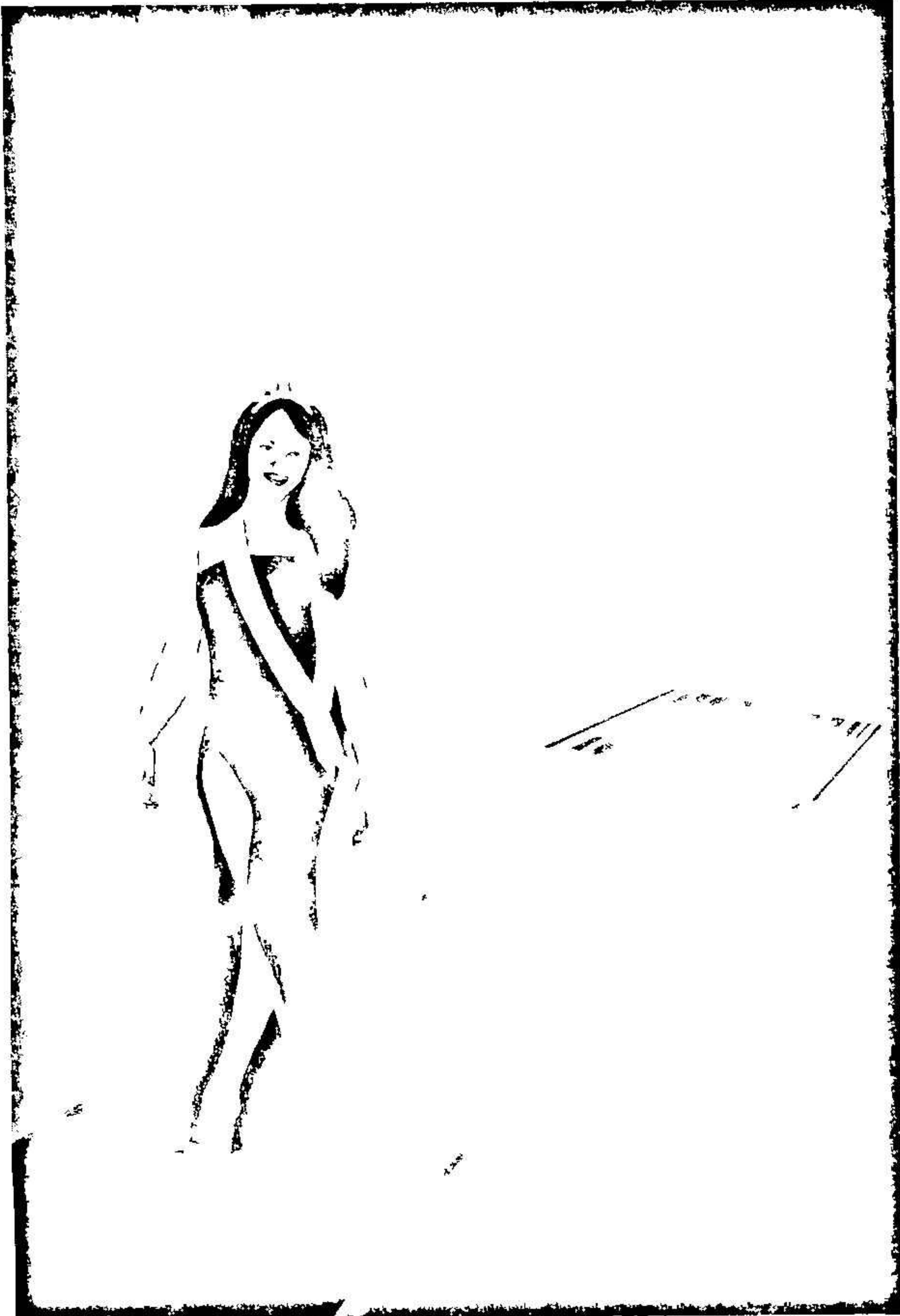
విశ్వ సుందరి కిరీటం మరోసారి భారతీయురాలిని వరించిందని, ఇజ్రాయెల్ లో జరిగిన మిస్ యూనివర్స్ 2021 పోటీల్లో 21 ఏళ్ల భారతీయ యువతి హర్నాజ్ సంద్ధు భారత్ సత్తా చాటిందని, పోటీల్లో 80 దేశాలనుంచి వచ్చిన భామలను ఓడించి విజేతగా నిలిచి అందాల కిరీటాన్ని హర్నాజ్ సంద్ధు గెలుచుకుందని మీడియా హోరెత్తించింది. మొదటిసారిగా 1994లో సుస్మితా సేన్, తర్వాత 2000 సంవత్సరంలో లారాదత్తా, మళ్ళీ 21 ఏళ్ల సుదీర్ఘ నిరీక్షణ తర్వాత హర్నాజ్ సంద్ధు విశ్వ సుందరి కిరీటాన్ని పొందడంతో భారతీయులందరూ సంతోషం వ్యక్తం చేస్తున్నారని, మహిళలు గర్విస్తున్నారని ఊదరగొట్టారు. మిస్ యూనివర్స్ 2021 పోటీల్లో పరాగ్వేకు చెందిన నదియా ఫెరీరా ఫస్ట్ రన్నరప్ గా, దక్షిణాఫ్రికాకు చెందిన లాలెలా మస్వనే రెండో రన్నరప్ గా నిలిచారు. ఫిలిప్పీన్స్ కు చెందిన బీట్రెస్ గోమెజ్

ఈ పోటీల్లో టాప్ 5లోకి చేరింది. అందరూ రెండవ, మూడవ ప్రపంచ దేశాలకు చెందిన మహిళలే. ఎప్పుడూ ఈ దేశాలకు చెందినవారే అందగత్తెలుగా గుర్తింపబడతారు, కిరీటాలు పొందుతారు అన్నది ఇక్కడ గమనార్హం. ఇదంతా మార్కెట్ విస్తరణ గురించే అన్నది ఓ వాస్తవం. నిరంతరం దేశీయ సంస్కృతి, పరిరక్షణ గురించి వల్లెవేసే ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ విదేశీ సంస్కృతిని రుద్దుతూ అమెరికా కంపెనీలు ప్రసాదించే కిరీటం గురించి ప్రస్తావిస్తూ తన ట్వీట్లలో 'మిస్ యూనివర్స్ కిరీటం పొందినందుకు హర్నాజ్ సంద్ధుకు అభినందనలు. ఆమె భవిష్యత్ ప్రయత్నాలకు శుభాకాంక్షలు' అని తెలిపారు.

మిస్ యూనివర్స్ కావడం యాదృచ్ఛికం కాదు

ప్రపంచసుందరి, విశ్వసుందరిలుగా ఐశ్వర్యారాయ్, సుస్మితాసేన్ మొదలుకొని లారా దత్తా, ప్రియాంక చోప్రా, డయానా హెడెన్, యుక్తా ముఖీ, మానుషి చిల్లర్ నుండి ఇప్పటి హర్నాజ్ సంద్ధులను ఎంపిక చేయడం వెనుక స్పష్టమైన సామ్రాజ్యవాద దోపిడి ప్రయోజనాలు ఇమిడి వున్నాయి. ఈ పోటీలు దేశంలో, ప్రపంచంలో పెద్ద సంచలన వార్తలు కావడమే కాక విస్తృతంగా ప్రచారం అయ్యాయి. అందాల సుందరులకు కిరీటాలు తగిలించి వ్యాపారం పెంచుకోవడం ఓ ప్రయోజనం కాగా, మొత్తం భారతీయ మధ్య, ఎగువ తరగతి మహిళల్ని సౌందర్య సాధనాల వినియోగదార్లుగా, అందం గురించి ఆరాటపడేవారుగా మలచడం మరో ప్రయోజనం. స్థానిక స్థాయి నుండి, దేశీయ, ప్రపంచ స్థాయి వరకూ పోటీల పేరుతో స్త్రీలను సౌందర్య సాధనాలు వినియోగించుకునే వారిగా తీర్చిదిద్దడం పెట్టుబడిదారుల, వారి చెప్పుచేతుల్లో ఉన్న పాలకుల ఎజెండా. సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతిని రుద్దడం ద్వారా స్త్రీలపై తీవ్రమైన ప్రభావాన్ని కలిగించి తద్వారా తమ లాభాలు పెంచుకోవడమే వారి లక్ష్యం.

ఇప్పటికే దక్షిణాఫ్రికా, లాటిన్ అమెరికా, మెక్సికో దేశాలలో వారి లక్ష్యం నెరవేరింది. వెనుజులా, జమైకా, ఫిలిప్పైన్స్ లాంటి దేశాలైతే అందాల సుందరిలను ఉత్పత్తి చేసే పరిశ్రమలుగా మారిపోయాయి. ఆ దారిలో ఇండియా కిరీటాలు అందుకుని శరవేగంతోనే ప్రయాణించింది. ఇప్పుడు ఆసియాలో అతిపెద్ద జనాభా గల భారతదేశంపై సామ్రాజ్యవాదుల కన్ను మరోసారి పడింది. పెట్టుబడిదారులు ఏ దేశాలలో అయితే తమ వ్యాపారం విస్తరించుకోవాలని భావిస్తారో అందం అక్కడ తేలుతుంది. ఆ దేశాలకు చెందిన స్త్రీలే అందాల సుందరులుగా ఎంపికవుతారు, కిరీటాలు కూడా దక్కించుకుంటారు. అందులో భాగంగానే హర్నాజ్ సంద్ధు,

21 ఏళ్ల భారతీయ మోడల్ మిస్ యూనివర్స్ కిరీటాన్ని దక్కించు(పెట్టించు)కున్నది. అయితే, మిస్ యూనివర్స్ కిరీటాన్ని గెలుచుకోవడానికి భారతదేశానికి 21 సంవత్సరాలు ఎందుకు పట్టిందనే ప్రశ్న ఇక్కడ వేసుకోవాలి. గత రెండు దశాబ్దాలుగా అందాల పోటీలో పాల్గొన్న అనేకమంది 'అర్జున' భారతీయ మహిళలున్నా ఎంపిక కాలేదంటే మిస్ యూనివర్స్ గా భారతీయ మహిళకు కిరీటం వేయడం ఆర్థికంగా లాభదాయకంగా లేదన్న జవాబు వస్తుంది.

మిస్ యూనివర్స్ పోటీ ఫలితాలను ఏదీ నడిపిస్తుంది ?

ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే వినియోగదారీశీలత, వ్యాపార విస్తరణ పోటీలను, ఫలితాలను నడిపిస్తుంది. పెట్టుబడిదారీ మార్కెట్లో స్వేచ్ఛగా, న్యాయంగా ఏమీ ఉండదు. పెట్టుబడిదారులు ఒక దేశం మార్కెట్ నుండి ఎంత లాభం పొందగలరనే దానిపై ఆధారపడి వుంటాయి అందాల పోటీల ఫలితాలు. లేకపోతే, రెండవ, మూడవ ప్రపంచ దేశాలే ఎక్కువగా అందాల పోటీల కిరీటాలను ఎందుకు గెలుచుకుంటాయి? ఎందుకంటే, పాశ్చాత్య ప్రపంచంలో సౌందర్య సాధనాల వినియోగం గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంది. ఈ దేశాలలో సౌందర్య, చర్య సంరక్షణ ఉత్పత్తులు, బ్రాండ్లు మరింత పెరగడానికి ఎటువంటి ఆస్కారం లేదు, ఎక్కువ అవకాశాలు లేవు కాబట్టి. దీనికి మంచి ఉదాహరణ పదిహేడవ శతాబ్దం నుండి ప్రపంచంలోనే ఫ్యాషన్ రాజధానిగా ఉన్న పారిస్ నగరంలో, ఫ్రెంచ్ దేశంలో ఇప్పటి వరకు ఇద్దరు మహిళలు మాత్రమే మిస్ యూనివర్స్ కిరీటాన్ని పొందారు. మొదటి ఫ్రెంచ్ మిస్ యూనివర్స్ 1953లో అమెరికాలో పోటీలు ప్రారంభించినప్పుడు కిరీటాన్ని పొందింది. ఐరిస్ మిట్టెనెరే అనే మరో ఫ్రెంచ్ మహిళ 64 సంవత్సరాల తర్వాత టైటిల్ ను గెలుచుకుంది. మొత్తం ఫ్యాషన్ ప్రపంచాన్నే శాసిస్తున్న యూరపు, అమెరికా దేశాలకు చెందిన మహిళలు న్యాయ నిర్ణేతలకు అందంగా కనిపించకపోవడం ఏమాత్రం యాదృచ్ఛికం కాదు. వర్ణ వివక్ష, జాత్యహంకార దురభిమానం నిండా మోస్తున్న వారికి పేద లేదా అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు చెందిన మహిళలు అందంగా కనిపించడంలోనే పెద్ద కుట్ర దాగి ఉన్నది.

వెనిజులా, చమురు నిక్షేపాలున్న సంపన్న దేశం. ఒకప్పుడు విజృంభిస్తున్న వినియోగదారుల మార్కెట్ ను కలిగి ఉంది, మిస్ యూనివర్స్ పోటీలలో అనేకసార్లు తనదైన ముద్ర వేసింది, ఏడుసార్లు విజేతగా నిలిచింది. చివరిసారిగా 2013లో కిరీటాన్ని గెలుచుకుంది. మిస్ వరల్డ్, ఇతర అనేక పోటీలలో కిరీటాలు గెలుచుకున్న దేశంలో ముఖ్యంగా సౌందర్య సాధనాల పరిశ్రమ వంటి రంగాలు దెబ్బతిని అన్నీ కనుమరుగైపోయాయి. ఎందుకంటే 2013 తర్వాత వెనిజులాలో రాజకీయ సంక్షోభం ముదిరి పోయింది. జూన్ 2014లో, చమురు ధరలు తీవ్రంగా క్షీణించాయి. చమురు భౌగోళిక రాజకీయాలు వెనిజులా ఆర్థిక వ్యవస్థను అతలాకుతలం చేశాయి., పూర్తిగా మార్చివేశాయి. కాబట్టి, అక్కడి ప్రజానీకం విలాసవంతమైన జీవితాలకు

దూరమయింది. సౌందర్య సాధనాలు, జుట్టు సంరక్షణను విక్రయించే కంపెనీలకు వెనిజులా లక్ష్యం కాకుండా పోయింది. కాబట్టి, మిస్ యూనివర్స్ పోటీ ఆర్థిక వృద్ధి, వినియోగదారుల వ్యయం, విస్తారమైన మార్కెట్ పరిధిని అందించే దేశాలకు వెళు తుంది.

మార్కెట్ కోసమే అందాల పోటీలలో భారతదేశానికి స్థానం

భారతదేశంలో, 1966లో రీటా ఫారియా బిగ్ ఫోర్ అంతర్జాతీయ అందాల పోటీల్లో టైటిల్ ను సాధించి, మొదటి మిస్ వరల్డ్ కిరీటాన్ని గెలుచుకుంది. అందాల సుందరిగా ఎంపికైన వెంటనే వియత్నాంపై దురాక్రమణలో వున్న అమెరికన్ సైన్యాన్ని ఆహ్లాద పరచడానికి, ప్రముఖ హాలీవుడ్ నటుడితో కలిసి ఆమెను ప్రదర్శన ఇవ్వమని కోరగా అందుకు ఆమె తిరస్కరించి, తన కిరీటాన్నే వదిలేసుకుంది. చెంపపెట్టులాంటి ఈ ఈ ఘటన తర్వాత 1992 వరకూ భారతదేశంలో అందాల సుందరీమణులే గుర్తించబడలేదు. అందుకు కారణం ఆ కాలంలో ఇండియా రష్యా తోక పట్టుకుని పోయింది. ఇది అమెరికా ప్రయోజనాలాకే విరుద్ధం. దేశంలో చాలా పరిమితమైన ఆర్థిక వృద్ధి రేటు కనిపించడమే కాక అంతర్జాతీయ సౌందర్య సాధనాలకు అసలు వృద్ధిని అందించలేదు. 1990 గాట్ ఒప్పందం తర్వాత సముద్రం, వైమానమార్గం, రహదారులు, ప్రసార సాధనాలు, ప్రభుత్వ రంగ పరిశ్రమలు, ఒక్కటేంటి ప్రజలు ఉపయోగించే అన్ని వస్తువులను, అన్ని రంగాలను బహుళజాతి కంపెనీలకు ధారాదత్తం చేసారు. ఆ కంపెనీలు ఎక్కడ ఆదేశిస్తే అక్కడ కిరీటాలు తగిలిస్తారు. అక్కడికే అందాల పోటీల వేదికలు తరలి వస్తాయి. అందులో భాగంగానే 90వ దశకంలో ఇండియాలో అందాల పోటీలకు తెర దీశారు. 1992లో మధు సప్రేకి ప్రపంచ సుందరిగా రెండోస్థానం, 1993లో నమ్రతా శిరోద్కర్ కి విశ్వ సుందరిగా మూడో స్థానం కల్పించడం ద్వారా ఎరవేయడం మొదలెట్టారు. 1994లో ఐశ్వర్యరాయ్, సుస్మితాసేన్ లిద్దరికీ ప్రపంచ, విశ్వసుందరి స్థానాలు కల్పించి సంచలనం సృష్టించారు, ఒక్కసారిగా ప్రపంచం దృష్టిని మళ్లించారు. తర్వాత, డయానా హేడెన్, యుక్తాముఖీ, ప్రియాంక చోప్రాలకి వరుసగా 1997, 1999, 2000 సంవత్సరాల్లో మిస్ వరల్డ్ కిరీటాన్ని తగిలించారు. లారాదత్తా 2000 సంవత్సరంలో మిస్ యూనివర్స్ టైటిల్ ను కైవసం చేసుకుంది. 2002లో దియామిర్జాకు వచ్చిన మిస్ ఆసియా పసిఫిక్ టైటిల్ వరకు వరుసగా భారతీయ వనితలు కిరీటాలు దక్కించుకునే జాబితాలో చేరి అందాల రాణులుగా వెలుగొందారు. మొత్తం భారత స్త్రీలందరూ గర్వించదగ్గ విషయంగా చెప్పుకునే స్థితికి తెచ్చి పాలకవర్గాలు, మార్కెట్ శక్తులు తమ ప్రయోజనాలు ఓ మేరకు నెరవేర్చుకున్నాయి. భారతదేశంలో సౌందర్య ఉత్పత్తులు, అధిక పన్నులు, పరిమిత వినియోగదారులు, అధిక స్థాయి పేదరికం కారణంగా అమ్మకాలు పరిమితం చేయబడ్డాయి. తరువాతి దశాబ్దంలో, బిగ్ ఫోర్ అంతర్జాతీయ అందాల పోటీలు ఇతర

అభివృద్ధి చెందుతున్న దేశాలకు తరలి వెళ్లాయి. మధ్యలో, 2010లో నికోల్ ఎస్టేల్ ఫారియా మిస్ ఎర్త్ కిరీటాన్ని పొందినప్పుడు భారతదేశం ఒంటరి టైటిల్ను గెలుచుకుంది తప్ప ఇండియాను పెద్దగా పట్టించుకోలేదు.

అందాల పోటీలు మళ్ళీ భారత్ వైపు ఎందుకు చూస్తున్నాయి ?

ఇది ఇప్పుడు వేసుకోవాల్సిన పెద్ద ప్రశ్న. 2017లో, మానుషి చిల్లర్ మిస్ వరల్డ్ కిరీటాన్ని పొందారు. ఇప్పుడు, హర్నాజ్ సంగ్ధు మిస్ యూనివర్స్ 2021 కిరీటాన్ని కైవసం చేసుకుంది. కాబట్టి, బిగ్ ఫోర్ పెద్ద అందాల పోటీదారులు మళ్ళీ భారతదేశం వైపు చూస్తున్నారని అర్థమవుతుంది. మారుతున్న భారతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ, పెరుగుతున్న వినియోగదారుల మార్కెట్ గురించే మళ్ళీ వస్తున్నారనేది బోధపడుతుంది. 1991 సంవత్సరంలో ప్రవేశ పెట్టిన ఆర్థిక విధానాలతో భారతదేశం తన ఆర్థిక వ్యవస్థను విదేశీ కంపెనీలకు బార్ల తెరిచింది. మూడు సంవత్సరాలలోనే ఇది ప్రపంచంలోనే అత్యంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతున్న మార్కెట్గా ఉద్భవించింది. 1991లో ఆర్థిక సరళీకరణ నుండి భారతదేశం వేగవంతమైన ఆర్థిక మార్పులను, వినియోగదారు సంస్కృతిని ఎదుర్కొంటోంది. ఇది వినియోగ వస్తువుల విక్రయదారులకు సారవంతమైన నేలగా మారింది. ఇది పెద్ద పాశ్చాత్య, కార్పొరేట్ బ్రాండ్లు లక్ష్యంగా చేసుకునే మార్కెట్ అని ఖచ్చితంగా చెప్పవచ్చు. సామ్రాజ్యవాద విష సంస్కృతి వలయంలో చిక్కుకుని ఆహారపు అలవాట్ల నుండి భాష, వేష... వస్త్రధారణ వరకు సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతి, భావజాలం యువతలో బలంగా వ్యక్తమౌతున్నది. భారతదేశం సగటు వయస్సు 29 సంవత్సరాలు, జనాభాలో 65% జనాభా 35 సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు గల యువ దేశం. అంతర్జాతీయ సౌందర్య సాధనాల బ్రాండ్లు, చర్మ సంరక్షణ ఉత్పత్తులు అమ్ముకోడానికి భారతదేశ జనాభా జన గణనలు బాగా సరిపోతాయి, కార్పొరేట్ల అవసరాలు తీర్చుకోడానికి ఆకర్షణీయంగా నిలుస్తున్నాయి.

నిజానికి, భారతీయ సౌందర్య సాధనాల పరిశ్రమ అంతర్జాతీయ బ్రాండ్లకు సారవంతమైన మార్కెట్. ప్రపంచ సౌందర్య సాధనాల మార్కెట్ పరిమాణం 2019లో \$380.2 బిలియన్ గా ఉంది. 2027 నాటికి \$463.5 బిలియన్లకు చేరుకుంటుందని ఒక అంచనా. భారతదేశ సౌందర్య సాధనాల పరిశ్రమ మార్కెట్ విలువ డిసెంబర్ 2020లో \$15 బిలియన్ల కంటే కొంచెం ఎక్కువగా ఉంది. 2022 నుండి భారతదేశ సౌందర్య రంగం ఏటా 2.8 వృద్ధి చెందుతుందని అంచనా వేస్తున్నాయి బహుళ జాతి కంపెనీలు. పెరుగుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థ, యువ జనాభా కలిగిన భారతదేశాన్ని భవిష్యత్తులో సౌందర్య సాధనాల పరిశ్రమలో అగ్రగామిగా చేస్తుందని లెక్కలు గడుతున్నాయి. మరోవైపు, చైనా లాంటి దేశాలు అంతర్జాతీయ బ్రాండ్లకు కూడా చోటు కల్పించని విధంగా ఉన్నాయనీ, వాటిని క్షీణిస్తున్న ఆర్థిక వ్యవస్థలుగా పేర్కొంటూ మార్కెట్ అంచనాలు వేస్తున్నారు.

కిరీటాలకి భారతీయ మహిళలుగా ఎందుకు గర్వించాలి?

ఓ పక్కన కోట్లాది స్త్రీలు దరిద్రంతో, ఆకలితో, అనారోగ్యంతో, అణచివేతతో, రక్తహీనతతో, వివక్షతో, హింసతో, తీవ్రమైన మానసిక ఒత్తిడితో నలిగిపోతుంటే... అందాల రాణులుగా భారతీయ మహిళలకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా గుర్తింపు, గౌరవం పెరిగిందట.... అందుకు మహిళలందరూ గర్వించాలట. ఎవరికి కావాలా గుర్తింపు? ఎవరు గర్విస్తారు?

ప్రతిరోజూ, ప్రతి క్షణం అత్యాచారాలతో, లైంగిక దాడులతో, వరకట్న హత్యలతో స్త్రీలు బలవడం పట్ల సిగ్గు పడ్డం, బాధపడ్డం చేతకాని వాళ్లు గర్విస్తారు. పొట్ట గడవక కన్నబిడ్డలను అమ్ముకునే, వ్యభిచారం చేయించే స్థితిని చూస్తూ స్పందించని వాళ్లు మాత్రమే గర్వపడాలి తప్ప వివక్ష, అణచివేతలకు గురవుతున్న ఏ భారతీయ స్త్రీ కూడా ఈ కిరీటాలకు గర్వించలేదు. సమానత్వం, స్త్రీ విముక్తిని కోరుకునే ఏ ఒక్కరూ అటువంటి గుర్తింపును కోరుకోరు. వ్యతిరేకించకుండా వుండలేరు. జాతీయ, అంతర్జాతీయ మానవ హక్కుల సంస్థలు, కమిషన్లు వివరిస్తున్న నివేదికలు, అందిస్తున్న వివరాలను బట్టి చూస్తే సభ్య సమాజమే తలదించుకునే విధంగా వున్నాయి. ఏ మాత్రం మానవత్వం ఉన్నా హృదయం ద్రవించిపోయేలా ఈ 'పవిత్ర నేల'లో, 'అఖండ హిందూరాజ్యం'లో పిల్లలు, స్త్రీలపై సాగుతున్న లైంగిక హింసలు, అత్యాచారాలు, హత్యలు వారికి కనబడుతాయి, గుర్తించబడుతాయి.

సౌందర్యాత్మక హింసకు బలి

మన దేశంలో అందాల రాణులు వరుసగా ఎన్నికవడం కాస్మోటిక్ పరిశ్రమకు మంచి ఊపునిచ్చింది. కాస్మోటిక్ సర్జరీ కేంద్రాలు, స్లిమ్మింగ్ సెంటర్లు, పుట్టగొడుగుల్లా పుట్టుకొచ్చాయి, విదేశీ నాగరికత పేర్లతో 'స్పా' సెంటర్లు, బ్యూటీ పార్లర్లు అడుగడుగునా వెలిసాయి. అందాల పరిశ్రమలో స్త్రీల శరీరంలో అన్ని అవయవాలు సౌందర్య పోషణ చేయవల్సిన భాగాలే అయ్యాయి. అందం లేకపోతే జీవితమే లేనట్లుగా, ఆత్మన్యూనతాభావంతో ఆడపిల్లలు కుంగి పోయే పరిస్థితిని కల్పిస్తున్నారు. ప్రస్తుత బీజేపీ ప్రభుత్వం (120 శాతం నుండి 40శాతానికి) సౌందర్య సాధనాలపై అత్యధిక సుంకాన్ని కుదించి వేసి సామ్రాజ్యవాదుల కంపెనీల పట్ల తన అపరభక్తిని చాటుతోంది. ఫలితంగా కాస్మోటిక్ వ్యాపారం 15000 వేల కోట్లకు చేరుకుంది. ఏటా 15 శాతం చొప్పున పెరుగుతూనే వుంది.

అందచందాలపై అమిత శ్రద్ధ వల్ల యువతులు తీవ్ర వత్తిడికి గురౌతున్నారు. అమెరికా, యూరపు దేశాలకు పరిమితమైన బులీమియా, ఏనోరెగ్నియాలాంటి వ్యాధులు భారతీయ సమాజంలోకి కూడా ప్రవేశించాయి. నాజుకుగా కన్పించాలన్న యావ బాగా ముదిరిపోయి ఇలాంటి కొత్త జబ్బులు వస్తున్నాయని 'నిమ్ హాన్స్' కు చెందిన డాక్టర్ ఇషాక్ చెబుతున్నారు. తినడానికి తిండిలేక, రోగమొస్తే వైద్యంలేక, ప్రసవ సౌకర్యాలు లేక పెద్ద సంఖ్యలో అణగారిన వర్గాలకు చెందిన మహిళలు జబ్బుల

పాలవుతుంటే, తినగలిగిన వాళ్లు కొందరు సౌందర్యాత్మక హింసకు బలవుతున్నారు..., రోగాల బారిన పడుతున్నారు.

స్త్రీల అందాలకు, మేధస్సుకు కొలమానాలు, కొలతలు సృష్టించి సౌందర్యాత్మక ప్రపంచంలో ఆమెను బందీని చేస్తున్నారు. ఈ సౌందర్యాత్మక హింస వెనుక మార్కెటింగ్ సామ్రాజ్యవాదమే కాక కపట పద్ధతిలో సామాజిక అదుపు కూడా కనిపిస్తుంది. అందంగా వుంటేనే విలువ అని మహిళలకు నూరి పోయడం వలన వారు కేవలం అందమైన వస్తువులుగా, కాంక్షను రేపే శరీర అవయవాల కూర్పుగా మారిపోతారని ముంబయిలోని సామాజిక శాస్త్ర విభాగం ప్రొ.అంజలి మాంటైరో అనేవారు. భూస్వామ్య సమాజంలోని పితృస్వామ్యం స్త్రీని సొంత ఆస్తిగా, శృంగార వస్తువుగా అణచి వేసి వుంచితే, నేటి సామ్రాజ్యవాదం మాత్రం అన్ని రకాల 'బానిసత్వా'ల్లోకి నెట్టి వేస్తుంది. ముఖ్యంగా సౌందర్య బానిసత్వమే ఓ గొప్ప వ్యక్తిత్వం అని స్త్రీలు నమ్మే విధంగా తప్పుడు భావజాలాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నది. నేటి వినిమయ సంస్కృతిలో స్త్రీ తానే ఓ వినియోగ వస్తువుగా మారిపోయింది. ఈ వినియోగదారీ సంస్కృతిలో నేను, నా ప్రయోజనం అని తప్ప మనం, అందరం అన్న సామాజిక స్పృహ లేని అమానవీయ విలువలని అంది పుచ్చుకుంటున్నది నేటి యువతరం.

అమృతపు వస్తువుగా చూసే సామ్రాజ్యవాద విష సంస్కృతి

అర్థ వలస, అర్థ భూస్వామ్య సమాజంలో స్త్రీని ఎలాగూ మనిషిగా చూడరు. ఇప్పుడు దానికి సామ్రాజ్యవాద దోపిడీ కూడా తోడవుతోంది. స్త్రీలని అమృతపు వస్తువుగా (సరుకుగా) మార్చేసారు. బహుళ జాతి కంపెనీల రూపంలో సామ్రాజ్యవాదం అనేక దేశాలపై ఆధిపత్యం సంపాదించుకుంటోంది. అందుకోసం మొత్తం వారి భావజాలాన్ని సంస్కృతిని ఆ దేశాల మహిళలపై రుద్దుతోంది. తమ శరీరాల్ని ప్రదర్శించుకునే స్వేచ్ఛ గురించి, వ్యాపార వస్తువులుగా మార్కెట్ చేసుకునే స్వతంత్రం గురించి తెగ వదిస్తారు. చివరికి ఆ జీవితాలే లేకుండా సామ్రాజ్యవాదం చేస్తున్నదని కూడా గమనించరు. ఫ్యాషన్ పరేడ్లు, యాంకరింగ్, సినిమా, టీవీల్లాంటి రంగాల్లో యువతులు పెద్ద ఎత్తున ప్రవేశిస్తున్నారు. ఎంతో ఎదుగుతామని, డబ్బు సంపాదిస్తామనే ఆశలతో, మోజుతో ఎగబడ్తున్నారు. కానీ కొద్దిమందికి మాత్రమే అవకాశాలు దక్కుతున్నాయి. నిలబడగలిగిన వారు కొందరే. ఎక్కువ శాతం మంది మాత్రం మానసికంగా, శారీరకంగా, ఆర్థికంగా, సామాజికంగా కూడా చాలా నష్టపోతున్నారు. అవకాశవాదులకు ఉపయోగ పడుతున్నారు. పెట్టుబడిదారుల వ్యాపార ప్రయోజనాలకు, కొందరి రాజకీయ ప్రయోజనాలకు బలవంతంగా బలైపోయి వారికి ఉపయోగపడుతున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో, రకరకాల వ్యాపార, విష సంస్కృతి ప్రభావాల నుండి దోపిడీలకు గురౌతున్న స్త్రీలు ఎంతో చైతన్యంతో, మెలుకువతో బయట పడాలి.

సామ్రాజ్యవాదం ప్రపంచవ్యాప్తంగా కోరుకునేది ఒకటే. ప్రపంచంపై ఆధిపత్యం. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ప్రాబల్యం, గరిష్ట

లాభార్జన, ఆర్థిక నియంతృత్వం తమ కీలు బొమ్మల ప్రభుత్వాల స్థాపన. ఆయిల్ కంపెనీలపై ఆధిపత్యం, బహుళ జాతుల కంపెనీలతో మిలాఖతవ్వడం, జాత్యహంకార నేతలతో చేతులు కలపటం. ప్రపంచంలో డాలరుదే పైచేయి కావడానికి రహస్య ఒప్పందాలకు ఒడిగట్టి, మీడియాను తమ గుప్పెట్లో ఉంచుకుంటోంది. ఐక్యరాజ్యసమితిని సైతం చెప్పుచేతుల్లో ఉంచుకుంటోంది. అంతర్జాతీయ ద్రవ్య సంస్థలు ద్వారా బలహీనదేశాల గొంతు పిసికి గుప్పెట్లో పెట్టుకుంటోంది. మన పాలకులు సృష్టించిన ఆర్థిక సంక్షోభం, అమలు పర్చుతున్న సంస్కరణల వలన విదేశీ పెట్టుబడులతో పాటు విష సంస్కృతి కూడా కోక్ టిన్నులలో, నైక్ బూట్లలో, రేవలాన్ క్రీముల్లో, ఫాస్టాక్, రిబోక్, అడిడాస్, పెపె జీన్సులో, రేబాన్ కళ్లద్దాల లాంటి ఉత్పత్తుల్లోంచి ప్రవహించి వస్తోంది. ఇప్పుడు వాటిని వాడిన వారు మాత్రమే గౌరవించబడుతున్నారు. అదే ఒక స్టేటస్ సింబల్ అయి కూర్చున్నది. తెల్లదొరల పెత్తనాన్ని సవాలు చేసి విదేశీ వస్తువులను బహిష్కరించిన సంస్కృతి మాయమైపోయింది. ఇప్పుడు మనం పీల్చే గాలి తప్ప అన్నీ విదేశీ మయమై ఉన్నాయి. గ్లోబలైజేషన్ పుణ్యమా అని అగ్లీల, అసభ్య సంస్కృతి, సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతి విచ్చలవిడిగా దేశంలోకి ప్రవేశించింది. ఇంటర్నెట్ రూపంలో విదేశీ, స్వదేశీ చానళ్లు ప్రవేశించి అగ్లీల వెబ్ సైట్లు, హింసా ప్రవృత్తితో కూడిన వెబ్ సైట్లు మన ఇళ్లలోకి జొచ్చుకొని వచ్చి చేరాయి. ఆధునిక టెక్నాలజీ రూపంతో అరచేతిలోకి సెల్ ఫోన్స్, స్మార్ట్ ఫోన్స్ ప్రవేశించాయి. ఫేస్బుక్, వాట్సప్, ట్విట్టర్, ఇన్స్టాగ్రామ్ లాంటి సోషల్ నెట్వర్కింగ్ సైట్లు రూపంలో చాటింగులు ఎక్కువై యువతను తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నాయి. తమ సంతోషం, తమ సుఖమే, తమ చింతనే లక్ష్యంగా సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు తయారయ్యాయి.

ఈ విష సంస్కృతి అధికంగా సమాజంలో పెరిగిపోవటం వలన శృంగార, లైంగిక, హింసాత్మక దృశ్య, శ్రవణ ప్రభావాలకి పెద్దల నుండి పిల్లల వరకు బలౌతున్నారు. స్త్రీలపై ఇన్ని అత్యాచారాలు జరగటానికి మీడియా, ఇంటర్నెట్, సోషల్ మీడియా ప్రభావం కూడా ఒక కారణం అవుతున్నది. ఇంటర్నెట్ కమ్యూనికేషన్ సెంటర్లు సైబర్ నేరాల స్థావరాలై, అసభ్య, అగ్లీల, చెత్త సంస్కృతిని పెంచి పోషిస్తున్నాయి. మానవీయ విలువల్ని దిగజార్చే సాధనాలుగా ఉపయోగ పడుతున్నాయి. భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అంటు గొంతు చించుకుంటున్న భారత పాలకవర్గాలు ఈ సామ్రాజ్యవాద మార్కెట్ సంస్కృతిని పెంచి పోషించటంలో ఏమాత్రం వెనుకడుగు వేయకపోగా ప్రధాన పాత్రను పోషిస్తున్నాయి. అందుకు తగ్గట్టుగానే తమ పాలక వర్గ తొత్తులను తయారు చేసుకుంటున్నాయి. అందుకు తూర్పు ఆసియా టైగర్లు థాయిలాండ్, సింగపూర్, మలేషియా వంటి ఆసియా దేశాలను ఆదర్శంగా చూపిస్తుంది. ఇవన్నీ గతంలోని సామ్రాజ్యవాద శక్తులను ఆహ్వానించి వస్తు ప్రపంచపు వ్యామోహంలో తమ దేశాలను మునిగేట్లు చేశాయి. ధనిక, పేద అంతరాలను పెంచుతూ వేల సంవత్సరాల చరిత్ర, సంస్కృతులు కల్గిన అనేక దేశాలను భ్రష్టు పట్టించాయి.

సామాజిక రూపురేఖలను, విలువలను మార్చుతున్న సామ్రాజ్యవాదం ప్రస్తుత పరిస్థితులలో మార్కెట్ విస్తరణనే లక్ష్యంగా చేసుకొని సాగుతున్నది.

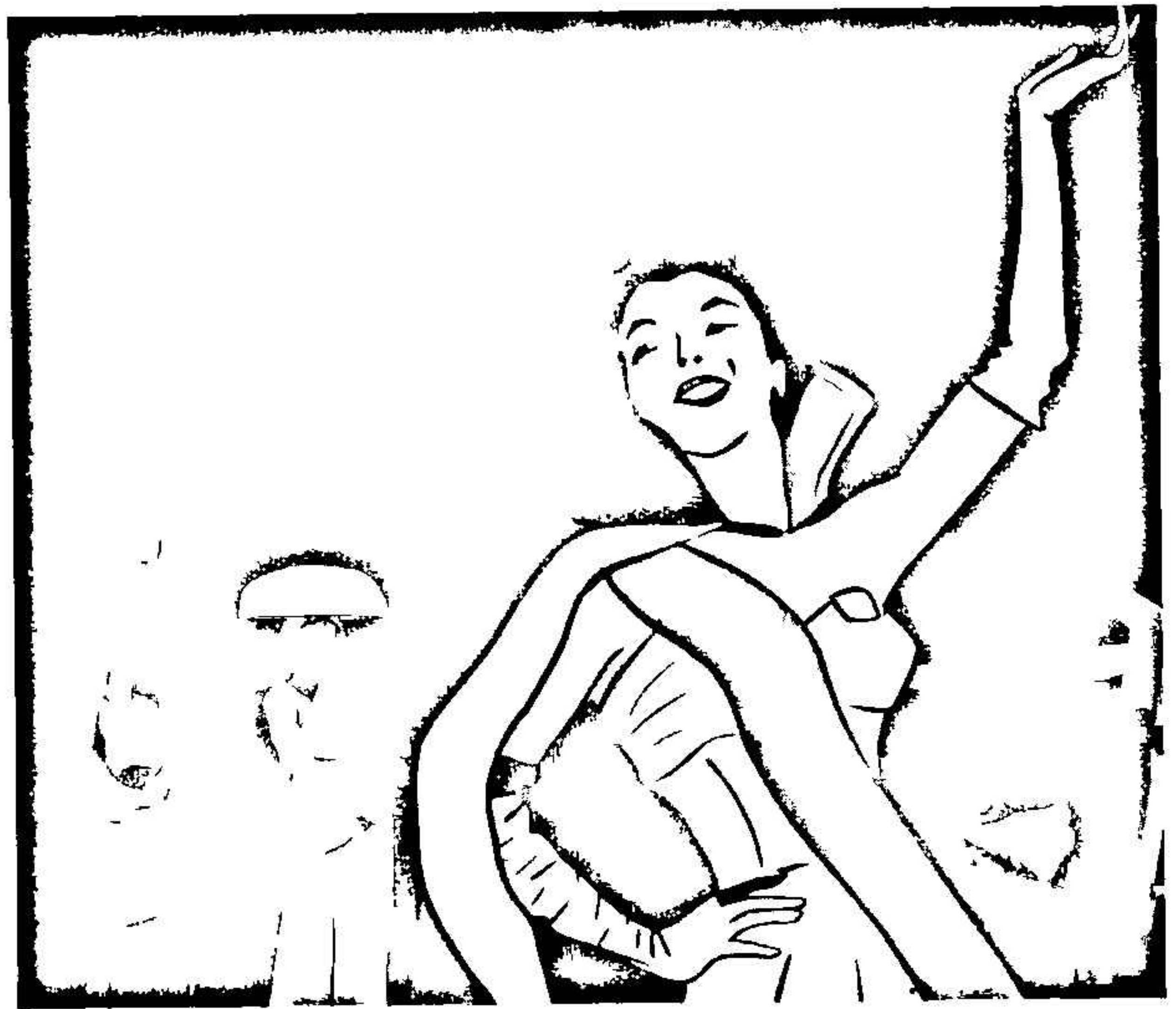
సంస్కృతి పరిరక్షకుల సంగతేంటి?

సంస్కృతి పరిరక్షణ అంటే... కాషాయి సేనల్లాగ 'వాలంటైన్స్' దే'లను వ్యతిరేకించే పేరుతో పార్కులు, బస్ స్టాండులలో జంటలపై దాడి చేయటమో, బలవంతంగా పెళ్లి చేయటమో కాదు. తాలిబన్లలా విగ్రహాలను పేల్చివేయటమో, ఫత్వాలను జారీచేయటం అంతకన్నా కాదు. లేదంటే మతవిద్వేషాలను రగిలించి ఇతర మతస్తుల సంస్కృతులను, వారి నిర్మాణాలను కూల్చివేయటమో ఎంతమాత్రమూ కాదు. ఆహారపు అలవాట్లపై, జీవన భృతులపై దాడి చెయ్యడం, హింసించడం ఎంత మాత్రమూ కాదు. సంస్కృతి అనేది ప్రజల జీవన విధానంలో అన్ని అంశాలకు సంబంధించినది. 'ఒక సమాజం లేదా సామాజిక సమూహం స్వభావాన్ని వ్యక్తీకరించే భౌతిక, మేథో, భావావేశాలకు సంబంధించిన అంశాల సమ్మిళిత వ్యక్తీకరణే సంస్కృతి' అని యునెస్కో నిర్వచించింది. అవేమీ పట్టని హిందుత్వ శక్తులు, సంఘ పరివారాలు, బీజేపీ మూకలు దేశీయ సంస్కృతి, సాంస్కృతిక పరిరక్షణ పేరిట సంస్కృతి పోలీస్ గా వ్యవహరిస్తున్నాయి తప్ప మరేమీ కాదు.

మోడీ ప్రభుత్వం వచ్చాక హిందూత్వం, సామ్రాజ్యవాదం జడలు విచ్చుకొని వికాటహాసం చేస్తున్నది. ఒకరికొకరు నిత్యం సహాయకులుగా ఉంటూ జాతీయవాదం పేరుతో గొంతెత్తిన వారిపై, అన్నిరకాల అస్థిత్వాలపై దాడికి తెగపడుతున్నది. భారత్ వెలిగిపోతోంది-అమెరికా వెలిగిపోతోంది అన్న అద్వానీ నినాదం నుండి మేక్ ఇన్ ఇండియా అనే మోడీ నినాదం వరకు హిందూ మతోన్మాదం సామ్రాజ్యవాదులకు దాసోహం అంటూనే ఉంది. వీరికి నాయకత్వం వహిస్తున్న ఆర్ఎస్ఎస్ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటానికి ఎప్పుడూ దూరంగానే ఉంది. నిరంతరం అంట కాగుతూనే వున్నది. వారి కనుసన్నలలోనే మెలుగుతున్న బీజేపీ ప్రభుత్వం దేశ సంపదను సమర్పించటానికి, దోపిడీ కొనసాగించటానికి భారతదేశ ప్రజానీకాన్ని సిద్ధం చేస్తూనే ఉన్నది. అందుకోసం సాంస్కృతిక సామ్రాజ్యవాదాన్ని మోస్తునే వున్నది. అందులో భాగంగానే మతోన్మాదం, సామ్రాజ్యవాదం కలిసి సాగిస్తున్న దోపిడీ, మారహణహోమమే అన్నది చారిత్రక సత్యం.

సమూహాలని నిలబెట్టాలి

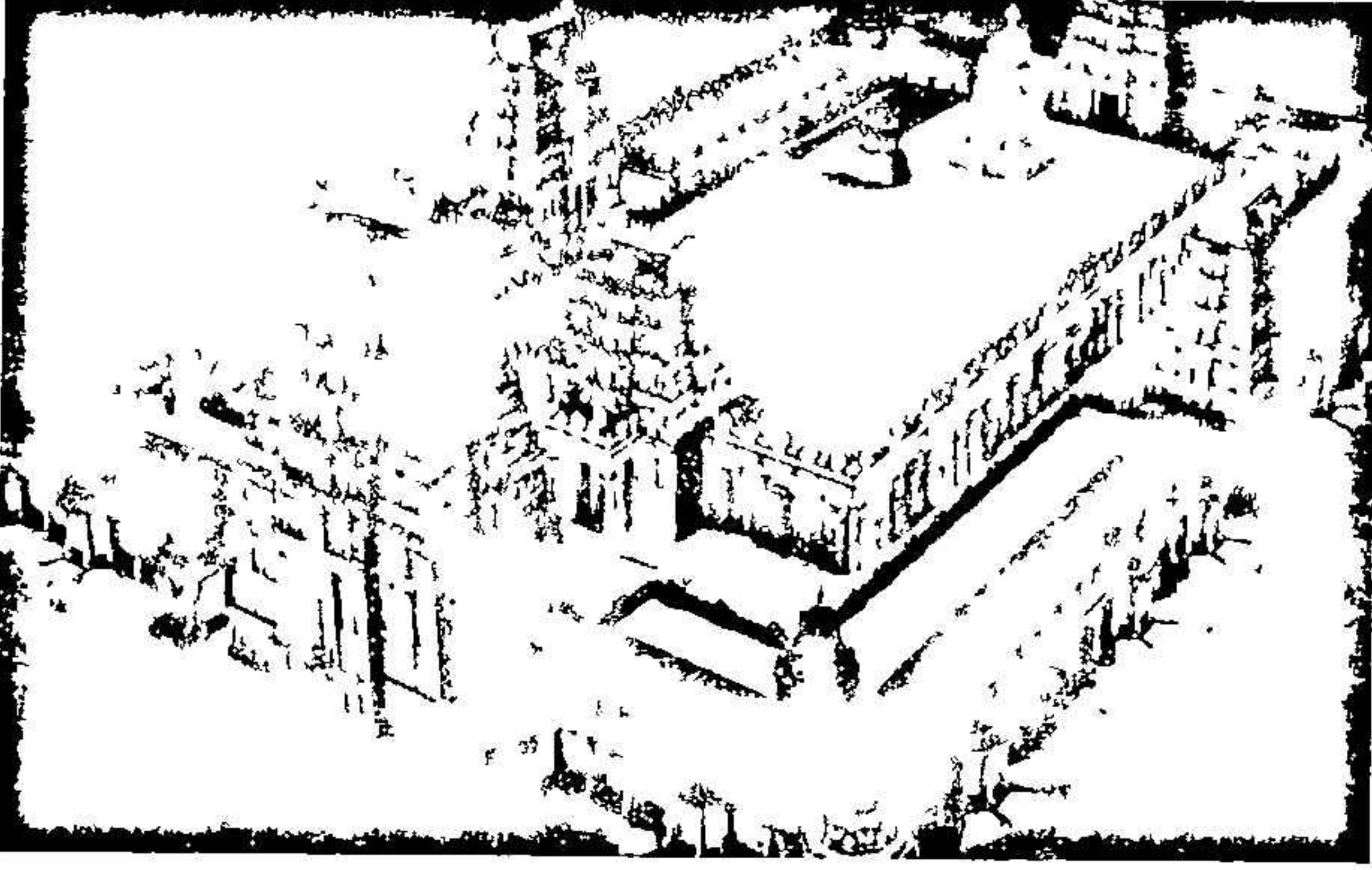
వస్తు సంస్కృతి వ్యామోహాన్ని పెంచి పోషిస్తే తప్పా తమ లాభార్జన జరగదని విష బీజాలను పేద, మధ్య తరగతి ప్రజల మెదళ్లలోకి నాటటానికి సాంస్కృతిక సామ్రాజ్యవాదం ప్రయత్నిస్తుంది. భారతదేశంలో పితృస్వామ్యం ఆధారంగానే లాభాలు గడించవచ్చని సామ్రాజ్యవాదులకి అర్థమైంది. పర్యాటక పరిశ్రమను పెంచుకోవటానికి, స్త్రీలను ఉపయోగించి వ్యాపారం చేయటానికి అందాలపోటీలు చేతివాటంగా ఉపకరిస్తాయని భావించి

ఆ సంస్కృతిని పెంచి పోషిస్తున్నారు. భూస్వామ్య భావజాలంతో అందం, అలంకరణ, సౌకుమార్యం తదితర అంశాలనే స్త్రీల బుర్రల్లో నాటి వాటి చుట్టే తిప్పుతూ పురుషాధిక్యతను కొనసాగిస్తున్నారు. అంతర్జాతీయంగా రుద్దుతున్న గ్లోబల్ విధానాల వలన మూడవ ప్రపంచ దేశాల మహిళలు, వారి ఆలోచనలు, అభిప్రాయాలు మార్కెట్టుకు అనుకూలంగా మలచబడ్డాయి. వాళ్లు మెదళ్లు బాహ్య సౌందర్యపు మత్తులో మునిగి ఉంచేట్లు చేయటానికి సామ్రాజ్యవాద విషసంస్కృతిని సరఫరా చేస్తాయి. శక్తివంతమైన ప్రసార సాధనాల ప్రభావం నుండి పిల్లలను, యువతను కాపాడుకోవటమే కాక వారికి గౌరవం, రక్షణను పెంచటానికి కృషి జరగాలి. యువత ఇప్పుడు సామ్రాజ్యవాద సంస్కృతి మత్తును బుర్రల్లోకి ఎక్కించుకొని తమ ఆకలిని, పేదరికాన్ని, ఉపాధి సమస్యలను కూడా మరచి ఈ సంస్కృతిని అనుకరించటానికి ఎగబడుతున్నారు. గ్రామాల్లో విద్య, ఆరోగ్యం, వైద్యం లాంటి నిత్యావసరమైన జీవన ప్రమాణాలు ఉండవు కానీ పెప్పిలు, కోకోలు, థమ్స్ అప్ లాంటి డ్రింక్స్, ఇంటర్నెట్ సెంటర్లు మాత్రం తప్పక ఉంటాయి. అటువంటి చోట సమూహాలని చైతన్య పరిచి సాంస్కృతిక సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా నిలబెట్టాలి

సామ్రాజ్యవాద దోపిడీని తీవ్రతరం చేసే ప్రయత్నంలో భారత ప్రజానీకాన్ని తమ అనుకూల వాతావరణానికి మలచుకొనే సాధనంగా విషసంస్కృతిని పాలకవర్గాలు వినియోగించుకుంటాయి. వారికి స్థానిక భూస్వామ్య పెట్టుబడిదారీ వర్గాలు, అవి సృష్టించిన భావజాలం, సంస్కృతి దోహదపడతాయి. ప్రపంచవ్యాప్తంగా అనేక దేశాలలో అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా నిరసనలు వెల్లువెత్తుతున్నాయి. ఆ పోరాటాలను స్ఫూర్తిగా తీసుకుని మన దేశంలో కూడా వెన్నుపోటు పొడుస్తున్న, మన నడ్డి విరుస్తున్న, ప్రజల మధ్య గుడ్డి ద్వేషాన్ని పెంచుతున్న పాలకులను ఎదిరించే చైతన్యాన్ని పెంచుకోవాలి. భూస్వామ్య, సామ్రాజ్యవాద విష సంస్కృతికి సమాధి కట్టడం ద్వారా నూతన ప్రజాస్వామ్య సంస్కృతికి పునాది వేయాలి. ❖

బమ్మిడి జగదీశ్వరరావు

“ఇది కలియుగమేనా స్వామీ?”

ఊరువు మీద కూర్చొని వున్న లక్ష్మీదేవి అచ్చెరువు మాటలకు కళ్లు మూసుకొని కణతలు నొక్కుకుంటూ చింతాక్రాంతుడైవున్న నరసింహస్వామి బదులివ్వలేదు.

“కలియుగంలో ధర్మం మూడు పాదాలూ విరిగి వొంటి పాదంమీద నిలబడుతుందని... అసలు భగవంతుణ్ణి తలచుకొనేవారే కనుచూపుమేర కానరారని...”

లక్ష్మీదేవికి అంతకు మించి నోరు పెగలేదు. కళ్లముందు జరిగిందేదీ నమ్మలేనట్టుగా వుంది. ఆలయ విమాన గోపురానికి చేసిన స్వర్ణ తాపడం వంక మగని వంక మార్చి మార్చి చూస్తోంది.

“ప్రజల్ని యేలే రాజు భక్తుడైతే, ఆ రాజ్యంలోని ప్రజలు భక్తులు కాకుండా పోతారా?”

కనురెప్పలు విప్పకుండా తలాడిస్తూ నరసింహస్వామి నర్మగర్భంగా నవ్వాడు.

ఏడు దినములుగా వొక వెయ్యి యెనిమిది యజ్ఞకూటములతో సుదర్శన యాన మహాయాగం... ఆపైన మహా కుంభ సంప్రోక్షణ అన్నీ కళ్ల ముందు కదలాడుతున్నాయి లక్ష్మీదేవికి.

మునుపెన్నడూ లేని దేదీప్యమానమైన గర్భాలయ పసిడి కాంతులకి అలవాటు లేని కన్నులు చూడలేక అలసిపోయి తలనొప్పిగా వుంది నరసింహస్వామికి. దేవేరి గ్రహించినట్టే వుంది.

“ఏదో వాసన వేస్తోంది కదూ? ఇది హోమపు వాసనయితే కాదు”

తలనొప్పికి కారణాన్ని వూహిస్తూ ప్రశ్న జవాబూ రెండూ లక్ష్మీదేవివే.

“మన ఆలయ పునర్నిర్మాణం పూర్తయింది, యీ శోభ మీ కన్నులకు యెలా వుంది?”

లక్ష్మీదేవి మాటలకు అరచేత్తో నొసలను దువ్వుకున్నాడు నరసింహస్వామి.

“తెలంగాణ పునర్నిర్మాణం మాటేమో గాని యాదగిరి గుట్ట పునర్నిర్మాణంతో యాదాద్రి అయ్యింది”

మగని మాటల్లోని మర్మం లక్ష్మీదేవి గుర్తించక పోలేదు.

“మీరీమధ్య మరీ హేతువాదుల్లా మాట్లాడుతున్నారు”

బుంగమూతి పెట్టింది లక్ష్మీదేవి.

“లక్ష్మీ... మనం బందీలై ఆలయంలోనే వున్నామా? కేవలం ప్రతిమలం మాత్రమేనా? అంతటా నిండి లేమా? ఇంకా చెప్పాలంటే ప్రతి అణువులో వున్నాం కదా? ప్రతి పరమాణువూ మనమే కదా? ప్రతి ప్రాణిలో ప్రతి పనిలో ప్రతి మనిషిలో మనం వున్నాం కదా? వాళ్ల జీవితాల్ని ఆనందమయం చెయ్యడంలోనే కదా అసలైన దైవత్వం వుంది?”

ఎందుకో ముఖం మాడ్చుకుంది లక్ష్మీదేవి.

“మీరన్న ప్రజలే యీ యాదాద్రిని తెలంగాణ తిరుమలని... ఆధ్యాత్మిక పర్యాటక కేంద్రమని... యిది తమకెంతో గర్వకారణమని యెంతో సంబరపడుతున్నారు”

లక్ష్మీదేవి తగ్గలేదు. మీకేమీ తెలీదన్నట్టేవుంది ఆమె స్వరం.

“హు... తెలంగాణ తిరుమల? అన్నీ ప్రతిరూపాలేనని మర్చిపోయి మనలో మనకి పోటీ పెడుతున్నారా?”

“పోనీలెండి భక్తి పెరగడం మంచిదే కదా?”

“ఎవరికీ?”

మగని మాట బోధ పడ్డట్టే వున్నా యెందుకో వొప్పుకో బుద్ధి కాలేదు దేవేరికి.

“అక్కడ పదకుండొందల కోట్లతో అయోధ్యలో రామ మందిర నిర్మాణం... యిక్కడ మన యాదాద్రికి వెయ్యి కోట్లతో పునర్నిర్మాణం...”

మురిసిపోయిన లక్ష్మీదేవి ముఖం అక్కడి బంగారు కాంతితో పోటీపడింది.

“హు... కలియుగం. దేవుళ్లు కూడా మాయలో పడుతున్నారు”

తనలో తను అనుకున్నట్టు పైకే అన్నాడు నరసింహస్వామి.

“ఈ వాసన యేమిటో? నెయ్యి కాలిన వాసనయితే కాదు”

లక్ష్మీదేవి కదిలించిన ముక్కుపుటాల మీది ముక్కెర ముద్దుగా అటూ యిటూ కదలడం నరసింహస్వామి చూడకపోలేదు.

“వెనకటికి ప్రపంచ స్థాయి రాజధాని అని సినిమా దర్శకుడు రాజమౌళితో కళాకృతికి సిద్ధపడితే, యిప్పుడూ అలాగే ప్రపంచ స్థాయి

పుణ్యక్షేత్రమని కళా దర్శకుడు ఆనంద సాయితో యదాద్రిని రాజ రంజకంగా తీర్చిదిద్దారు. ద్రవిడ పల్లవ కాకతీయ విజయనగర రాజుల ఆలయ నిర్మాణ వాస్తు నిర్మాణ శైలుల సంవిధానాలతో కట్టారు. కృష్ణ రాతి శిలలు. కళాకృతులు. అసలు రెండున్నర లక్షల టన్నుల రాయిని తెచ్చారు తెలుసా?”

తన్మయత్వంతో లక్ష్మీదేవి చెప్పుకుపోతోంది.

“రాజుల సొమ్ము రాక్షపాలు”

నిట్టూర్చాడు నరసింహస్వామి.

“కొండని తవ్వి కోటని కడితే మీకేం నొప్పి?”

నొప్పిగానూ నిష్కారంగానూ అడిగింది లక్ష్మీదేవి.

“కొండలు తీసేస్తే పర్యావరణంలో అపసవ్యం జరిగినట్టు కాదూ?”

“ఆ... గ్రేనేట్ వ్యాపారానికి తవ్వుకోవడం లేదూ? భక్తులు ప్రేమతో చేస్తున్న పనిని మెచ్చుకోకుండా వాదిస్తారు. అయినా మీరెన్నయినా అనండి... నాకు యెంతో సంతోషంగా వుంది. విభాండక ఋషి కుమారుడైన రుక్మశృంగుని పుత్రుడు హాద ఋషే యీ సమయంలో గుర్తుకు వస్తున్నాడు. ఆ హాదర్షి యాదర్షివల్ల యాదగిరి గుట్ట అయినట్టు యీ శేఖరుడూ ఆచంద్రతారార్కం...”

లక్ష్మీదేవి మాటలు పూర్తికాలేదు.

“భక్తుల్ని అతిగా నమ్మకు”

ఆనాడు హాదర్షి మాటని మన్నించి యీనాటికీ శాంతమూర్తిగానే వున్నాడు నరసింహస్వామి.

“భక్తులు భగవంతుణ్ణి అనుమానించవచ్చు గాని భగవంతుడు భక్తుల్ని అనుమానించరాదు”

మగనికి సుద్దులు చెపుతున్నట్టు కళ్లు పెద్దవి చేసుకుంది లక్ష్మీదేవి.

“భక్తుల్ని నమ్మితే బజార్లోకి యీడుస్తారు”

నరసింహస్వామి నిజంగా శాంతమూర్తి. మెత్తని స్వరం.

“ఏ భక్తుడు యే బజార్లోకి యీడ్చాడూ?”

తగ్గని లక్ష్మీదేవిని మురిపెంగా చూస్తూ నవ్వాడు నరసింహస్వామి.

“ఎవడబ్బ సొమ్ముని కులుకుతూ తిరిగేవు రామచంద్రా?”

నరసింహస్వామి పాటందుకుంటే లక్ష్మీదేవి గతుక్కుమంది.

“సీతమ్మకు చేయిస్తా చింతాకు పతకమ్ము. ఆ పతకమ్ముకు పట్టే పదివేల వరహాలు. లెక్కలు చెప్పి రేపు మా అబ్బల దాక పోయి మరీ అడిగితే?”

“ఎవరడుగుతారు? ఎందుకడుగుతారు?”

“ఓహో... పాల్వంచ పరగణా తహసిల్దారు గోపన్నని గోల్కొండ నవాబు తానీషా అడిగి పన్నెండేళ్లు చెరశాలలో వేశాడు గాని, యిక్కడ నవాబే కట్టిస్తున్నాడని కదూ నీ వుద్దేశం?”

లక్ష్మీదేవి రెప్పలార్పకుండా చూస్తోంది.

“గోపన్న కాలం దాటి నాలుగొందల యేళ్లు అయ్యింది. రాజుల జమిందారుల కాలం పోయింది. ప్రజాస్వామ్యం నడుస్తోంది”

“అయితే?”

“అసలే మన తెలంగాణ పోరాటాల గడ్డ. నీళ్లూ నిధులూ నియామకాలూ అనే కదా నిన్నటి దాక కొట్లాడి ప్రత్యేక రాష్ట్రం సాధించుకుంది. పోరాడడం రక్తంలోనే యింకిపోయి వుంది. రాజుకు యెదురు తిరగరని అనుకుంటున్నావా?”

“భక్తులకు బాధలు తప్పవు ఆనాటి రామదాసు మొదలు యీనాటి....”

మాట పూర్తికాకుండానే లక్ష్మీదేవి ముక్కుతో గాలిని బుస్సుబుస్సున తోసింది.

“ఈ వాసన యెక్కణ్ణించి వస్తోంది? ఇది ధూపదీప కర్పూరాల వాసనయితే కాదు”

తలతిప్పి లక్ష్మీదేవి అటూ యిటూ చూసింది. ఆమెకేమీ బోధ పడలేదు. వెదుకుతున్న దేవేరి కళ్లలో గుంభనంగా నవ్వుకుంటూన్న నరసింహస్వామి పడ్డాడు.

“మీలో మీరే చక్కిలిగిలి పెట్టుకోకపోతే మాకూ పెట్టొచ్చుగా?”

మూతి మూడు వంకర్లు తిప్పింది లక్ష్మీదేవి. ముద్దొచ్చింది నరసింహస్వామికి. ఓరకంట చూశాడు.

“అయితే అంత ప్రమాదమూ వుందంటారా? మంత్రిగారు మరో రామదాసు అవుతాడంటారా?”

గొంతు తగ్గించి మెల్లగా మగని చెవిలో గుసగుసలాడింది.

“ఈ భక్తుడు మహా తెలివైనవాడు. పాపంలో అందరికీ వాటా యిచ్చి భాగస్వాముల్ని చేశాడు...”

“పాపమేంటి? పుణ్యమైతేనూ?”

“ఏదో వొకటి, యీ కలియుగంలో రెండింటికీ పెద్ద తేడాలేదు”

తన మాటకి తనే నవ్వుకున్నాడు నరసింహస్వామి. తత్వం బోధపడక పడ్డా జీర్ణించుకోలేక లక్ష్మీదేవి బేల చూపులు చూసింది.

“వెయ్యి కోట్లూ సర్కారు గల్లా పెట్టెలోంచి తీశారు. ఎవ్వర్నీ యెర్రని యేగాని అడగలే”

“సర్కారు అంటే మంత్రిగారి జేబు కాదు, తీసి యిచ్చేయ్యడానికి. అది ప్రజల డబ్బు. పాలించే అధికారం యిస్తే నీ యిష్టారీతుల నడవమని కాదు, భక్తి ప్రదర్శించడానికి”

“భక్తుల మీద పగబట్టడం భగవంతుడికి మంచిది కాదు...”

లక్ష్మీదేవి గొణుగుడుకీ సణుగుడుకీ వచ్చిన నవ్వుని నరసింహస్వామి పెదవిచాటున బంధించేశాడు.

“ఏమిటీ వాసన? అత్తర్ల పొత్తర్ల అగర్బొత్తుల వాసనయితే కాదు”

పెనిమిటి పెళ్లాలు ముక్కు పుటాలను అదిలించారు.

“సీతారాములకి గోపన్న యాభైరొండు కిలోల స్వర్ణభరణాలు చేయించి నేరస్తుడైనాడు. కాని యిక్కడ యెవరూ నేరస్తులు కారు”

భక్తులకొచ్చిన ప్రమాదం లేదన్నట్టు చూశాడు నరసింహస్వామి.

“స్వర్ణ తాపడానికి నూటా యిరవైయ్యయిదు కిలోలు అయింది కదా?”

తన చుట్టూ వున్న గర్భాలయ విమాన గోపురం వంక చూస్తున్న లక్ష్మీదేవిని యిష్టంగా చూశాడు నరసింహస్వామి. అలా యిద్దరూ వొకరి వంక వొకరు చూసుకున్నారు.

“మేమిస్తాం. మేమిస్తాం”

పోటీపడ్డ గొంతులు వినిపించాయి. కాదు, జ్ఞాపకానికొచ్చాయి.

“మంత్రైన రాజు తొలి విరాళంగా పదహారు కిలోల బంగారం ప్రకటించాడు. రాజు పాలు పోస్తే పరివారం నీళ్లు పొయ్యడానికి లేదు. దైవ భక్తికన్నా రాజు భక్తి బహు గొప్పది. ఆ సంగతి గొప్పవాళ్లందరికీ తెలుసు...”

“అంటే... రాజుగారికి భయపడి భక్తులు కిలోల కొద్దీ బంగారం విరాళాలుగా యిచ్చేరంటారా?”

“భయమొక్కటే కాదు, భక్తి కూడా ప్రోత్సహించి బలంగా ముందుకు తోసుంటుంది”

“భగవంతుడి పట్ల భక్తికలిగి వుండడం నేరమెలా అవుతుంది?”

గింజుకున్నట్టుగా వుంది లక్ష్మీదేవి గొంతు. నవ్వుతూనే అనునయంగా దేవేరి చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు నరసింహస్వామి.

“భక్తి అనేది భగవంతుడి మీదే వుండదు. రాజుగారి మీద కూడా వుంటుంది. చెప్పాలంటే కొద్దిగ యెక్కువే వుంటుంది...”

“ఎందుకో?”

“దేవుడికయితే యేదో వొకటి చెప్పుకోవచ్చు, ముడుపులు తీసి పక్కన పెట్టుకోవచ్చు. కాని రాజుకు అలా చెప్పుకోలేరు మొర పెట్టుకోలేరు...”

“భయమా?”

“దాని పేరే భక్తి”

“అంత భక్తితో లాభమేమిటో?”

“తక్షణ ఖచ్చిత వరాలు వుంటాయి”

తిక్క తిక్కగా మగనివంక చూసింది లక్ష్మీదేవి.

“మనం వరాలు యిస్తామో లేదో వేరు సంగతి. రాజుగారి దగ్గర వరాలు వచ్చి తీరుతాయి. విరాళమే పెట్టుబడి”

“స్వామివారు మాట్లాడాల్సిన మాటలేనా యివి? ఈ భక్తులంతా వ్యాపారం చేస్తున్నారంటారా?”

“ఔను. నువ్వు నేను పాచికలం. మనకి తెలీదు. తెలీదని అనుకుంటారు. అందుకే యీతాకు యిచ్చి తాటాకు దొబ్బుతారు”

“ఆ భాషేమిటి?”

“భక్తుల భాష. ప్రజల భాష. విని విని...”

తప్పు నాది కాదన్నట్టు తలదించుకున్నాడు నరసింహస్వామి.

“ఏమిటీ వాసన? సుగంధ పరిమళాల వాసనయితే కాదు”

లక్ష్మీదేవి ముక్కు మూసుకుంది.

“కేజీల కొద్దీ బంగారం ఆరుగాలం కష్టపడితే వొచ్చిందా? కష్టపడితే ధారాళంగా విరాళం యివ్వగలరా యీ మనుషులు?”

“పదకుండు రూపాయలు యిచ్చినా తీసుకుంటామని చెప్పారు కదా?”

“మనం కూడా కార్యంలో వున్నామని మామూలు జనం తృప్తి పడతారు. ఆ అవకాశం యివ్వనప్పుడు వాళ్లు మూలాలు పసిగట్టేస్తారు. అది పాలనకూ రాజుకూ యెవరికీ మంచిది కాదు”

మూగగా చూసింది లక్ష్మీదేవి.

“లీడర్లు కావడానికి. అయినవాళ్లు పదవిని నిలబెట్టు కోవడానికి. రాజుగారి కనుసన్నల్లో మెలగాలంటే నోటిని తాటాకు మట్టలా వాడితే చాలదు. ఇలాంటి పుణ్యకార్యాలు జరిపినప్పుడు మేమూ వున్నాం అని తలా వొక చెయ్యి వెయ్యాలి. ఒక చేత్తో వొదిలితే రొండు చేతులతో యెంచక్కా లాక్కోవచ్చు. భూ కబ్జాలు చెయ్యొచ్చు. కాంట్రాక్టులూ తెచ్చుకోవచ్చు. కంపెనీలు పెట్టుకోవచ్చు. ప్రోత్సహకాల పేరుతో ఖరీదయిన భూమి నీళ్లు కరెంటూ అన్నీ వుచితంగా సర్కారు నుండి సంపాదించుకోవచ్చు. పన్నులు యెగ్గొట్టుకోవచ్చు. భక్తి పీఠాలు పెట్టుకోవచ్చు. సంఘంలో పేరు ప్రతిష్టలు కొట్టేసుకోవచ్చు....”

నరసింహస్వామి చెవుతుండగా వూరువు మీదినుండి దిగి లక్ష్మీదేవి నడకలు నేర్చుకుంటున్నట్టు అడుగులు వేస్తూ స్వర్ణ తాపడం దగ్గరకు వెళ్ళింది. దగ్గరగా ముఖం ఆన్చింది.

“ఏమండీ ఆ వాసన యిక్కడి నుండి వస్తోందండీ”

అరచినట్టుగా చెప్పింది లక్ష్మీదేవి.

ఆమె వెనకాలే చేరిన నరసింహస్వామి ముక్కుతో గాలి పీల్చి పెద్దగా నిట్టూర్పుగా వదిలాడు. ఏమిటిది అన్నట్టుగా పెనిమిటి వంక చూసింది దేవేరి.

“మనిషి నెత్తుటి వాసన. చెమట వాసన. కన్నీటి వాసన. అన్నిటి కలగా పులగవు వాసన”

ఆ మాటలు వింటూ కొయ్యబారి చూస్తున్న లక్ష్మీదేవి కంట్లో గిద్రున నీళ్లురాయి. దుఃఖాన్ని అదుపు చేసుకొని తనని తాను నిలువరించుకోవడం కష్టమైంది.

దేవేరి భజం తట్టి అక్కన చేర్చుకున్న నరసింహస్వామి వూరడింపుగా వెన్ను నిమిరాడు.

“మనమేం చెయ్యలేమా?”

దుఃఖపు గొంతు విని లక్ష్మీదేవి ముఖాన్ని అరచేతుల్లోకి తీసుకొని కళ్లలోకి చూశాడు నరసింహస్వామి.

“అధిక డబ్బుకు ప్రత్యేక పూజాదర్శనం యిస్తున్న మనల్నీ యీ పాప పుణ్యాల్లో భాగం చేశారు”

స్వామివారి గొంతు వొణికింది. దేవేరి కంట్లో కన్నీరు వుబికింది.

సాక్షంగా దూరంగా యెక్కడో ‘దేవుడా’ అన్న ఆకలి అవస్తల అభాగ్యుని పిలుపు వారిద్దరి గుండెల్లో ప్రతిధ్వనించింది. ❖

‘సరెండర్’ల వెనుక కథ?

సుకన్య శాంతి

అనువాదం: ప్రశాంతి

ఓ పోలీస్ స్టేషన్. అందులో దీపాలతో వెలిగిపోతున్న కాన్ఫరెన్స్ రూమ్. ఆ రూమ్‌లో కొత్తగా పెళ్లయిన వేర్వేరు జంటలు ఒక జట్టుగా కూర్చోని ఉన్నాయి. వాళ్లందరి వయసులు 20-30 మధ్య ఉండొచ్చు. వీళ్లు ఏ క్రమంలో కూర్చోవాలనేది కూడా ముందే నిర్ణయమైనట్టు కనిపిస్తోంది. మొదట ఒక పురుషుడు, ఆయనకు కుడిపక్కన ఒక యువతి కూర్చోని వున్నారు. ఆ తర్వాత కొన్ని అంగుళాల ఖాళీ వదిలేసి మరో జంట.

ఆ గదిలో కొత్తగా పెళ్లయిన 15 జంటలున్నాయి. అందరి ముఖాలపైనా మాస్కులున్నాయి. ఆవురావుమంటూ ఎదురు చూస్తున్న కెమెరా లెన్సులకు తమ ముఖాలు సరిగ్గా కనిపించకుండా అందరూ వీలైనంత జాగ్రత్త తీసుకుంటున్నారు. ప్రతి జంట వెనకా పెళ్లికి సంబంధించిన సామగ్రిని చాలా వద్దతి ప్రకారం అమర్చిపెట్టారు. పెళ్లికొడుకు కోసం బాసింగం, లైట్ గోల్డ్ కలర్ కుర్తా, ప్యాంటు, పెళ్లికూతురి కోసం ఒక మెరుపుల చీర, గాజులు మరి కొన్ని ఆకర్షణీయమైన ఆభరణాలున్నాయి. వాటితో పాటు కొన్ని గిన్నెలు, బ్లాంకెట్, తలదిండులతో పాటు ఓ కొత్త స్టార్ట్‌ఫోన్ కూడా అక్కడున్నాయి.

ఆ గదిని చూస్తే, తరచూ ప్రభుత్వ నిర్వహణలో జరిగే సామూహిక వివాహాల తంతు లాగానే కనిపిస్తోంది. అయితే, ఇక్కడ ఒక ముఖ్యమైన తేడా ఉంది. దంతేవాడ పోలీసులు చెబుతున్న

ప్రకారం, వీరందరూ కొంతకాలం కిందటి వరకూ ‘సాయుధ రెబల్స్’. అలాగే వీరి పెళ్లికి హాజరవుతున్న వారిలో వీరి కుటుంబసభ్యులెవరూ అక్కడ లేరు. వీరికి శుభాకాంక్షలు చెప్పడానికి, ఉత్సాహం నింపడానికి స్నేహితులు గానీ, బంధువులు గానీ ఎవ్వరూ అక్కడ లేరు. జిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంట్ అభిషేక్ పల్లవ్ గత సంవత్సరం జూన్‌లో ప్రారంభించిన ‘లోన్ వరాటు’ అనే పథకంలో భాగంగా ఈ జంటల పెళ్లిళ్లు జరిగాయి.

‘లోన్ వరాటు’ అంటే గోండి భాషలో ‘ఇంటికి వచ్చేయండి’ అని అర్థం. దీన్నే పల్లవ్ ‘ఘర్ వాపసీ’ అని కూడా గర్వంగా అభివర్ణిస్తుంటారు. ఇది ‘న్యూ ఇండియా’కు సుపరిచితమైన ‘హిందుత్వ అజెండా’లో బాగా వాడుకలో ఉన్న మాటే. పెళ్లిళ్లు చేసుకోవాలనే నిర్ణయాన్ని ఈ జంటలన్నీ తమ ఇష్ట ప్రకారమే తీసుకున్నాయని పల్లవ్ అతిగా నొక్కి చెప్పారు. ‘వీళ్లలో కొందరు సాయుధ ఉద్యమంలో ఉన్నప్పుడే ఒకరినొకరు ఇష్టపడ్డారు. తమ ప్రేమను పండించుకోవడం కోసమే కొందరు ఉద్యమాన్ని వదిలేశారు’ అని పల్లవ్ అంటారు. మిగతా వారు మాత్రం కొద్ది రోజుల క్రితం దంతేవాడ జిల్లాలోని ‘శాంతి కుంజ్’ అని పిలిచే పోలీసు క్యాంపుకు తీసుకొచ్చిన వెంటనే ప్రేమలో పడిపోయారని ఆయనంటారు.

2021 ఏప్రిల్‌లో జరిగిన ఒక మీడియా కార్యక్రమంలో నేను

ఈ జంటల్ని కలిశాను. పల్లవ లేదా 'డాక్టర్ ఎస్పీ' ప్రారంభించిన ఈ 'వినూత్న' కార్యక్రమాన్ని కవర్ చేసేందుకు అక్కడున్న రచయితలు, ఫోటోగ్రాఫర్ల ఎదుట ఈ జంటల్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఎస్పీ అభిషేక్ పల్లవ దిల్లీలోని ఎయిమ్స్లో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేశారు కాబట్టి, అలాగే ఈ ప్రాంతంలో ఆయన వైద్య సేవలు కూడా అందిస్తూ ఉంటారు కాబట్టి ఆయన్ని 'డాక్టర్ ఎస్పీ' అని కూడా పిలుస్తుంటారు. ఇక ఈ కార్యక్రమంలో పురుషులందరూ వైట్ టీషర్లు తొడుక్కున్నారు. దానిపైన 'లోన్ వరాటు' అని అక్షరాలు రాసున్నాయి. మహిళలు తమ గుర్తింపును దాచిపెట్టుకునేందుకు ముఖాలపైన స్కార్ఫ్ చుట్టుకున్నారు.

'ద వైర్'తో మాట్లాడిన ఈ యువ జంటలు తమ భయాలను, ఒత్తిళ్లను, వేదనలను పంచుకున్నాయి. ఈ యువ జంటలన్నీ తమ ఇష్ట ప్రకారమే ఈ పెళ్లిళ్లు చేసుకున్నట్టుగా పల్లవ చెప్పిన మాటలన్నీ కల్లబొల్లి కబుర్లేనని ఈ జంటల్లో కొందరు తేల్చి చెప్పారు. వీరిలో ఒకరైన సోములు కాస్త హిందీ మాట్లాడుతాడు. మొదట్లో కొంత తటపటాయించినా, మెల్లిగా ఒక్కొక్కటి వివరించసాగాడు. 'ఈ డిటెన్షన్ క్యాంపు నుంచి బయటపడాలంటే పెళ్లి చేసుకోవడం ఒక్కటే ప్రత్యామ్నాయంగా నాకు కనిపించింది' అని అన్నాడతను. 'డిటెన్షన్ సెంటర్' అంటే అతడి దృష్టిలో శాంతి కుంజ్. శాంతి కుంజ్ అనేది దంతేవాడ జిల్లాలోని కార్లీ బ్లాక్లో, ఒక పెద్ద పోలీసు క్యాంపు ఆవరణలో నిర్మించిన ఒక అంతస్తు భవనం. అప్పుడు అందులో 80కి పైగా మహిళలు, పురుషులు ఉన్నారు. వారి కదలికలపై కఠిన ఆంక్షలుండేవి. వారిని పోలీసు సిబ్బంది నిరంతరం పహారా కాస్తుండేవారు.

సోములు అనుభవం ఇది కాగా, పల్లవ మాత్రం దానికి పూర్తిగా భిన్నమైన చిత్రణను అందించే ప్రయత్నం చేశారు. ఆయన మాటల్లో శాంతి కుంజ్ అనేది సరెండర్ న కన్సలైట్ కోసం ఏర్పాటు చేసిన ఓ సేఫ్ హౌస్. వారి మనుగడకు ప్రమాదం కాబట్టి, అలాగే తలదాచుకునేందుకు వారికి మరో గూడు కూడా ఏదీ లేదు కాబట్టి 'శాంతి కుంజ్' వారికి కావాల్సిన రక్షణనిస్తుందని ఆయనంటారు. వారిని డిస్ట్రిక్ట్ రిజర్వ్ గార్డ్ (డిఆర్జీ) బలగాల్లో చేర్చుకునేందుకు ట్రయినింగ్ ఇస్తామని పల్లవ చెప్పారు. నక్సలైట్లలో పని చేస్తూ యుద్ధ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొన్న యువతీయువకులనే ప్రధానంగా అందులో చేర్చుకుంటారు.

సోములు భార్య కోసి తన వయసు 17 ఏళ్లని చెప్పింది. చూడ్డానికైతే 17 ఏళ్లు కూడా లేవేమో అన్నట్టుగా కనిపించింది. ఆమెకు గోండి భాష ఒక్కటే తెలుసు. సోములు చెప్పిన ప్రకారం, తమ పెళ్లి గురించి తన తల్లిదండ్రులకు గానీ, కోసి తల్లిదండ్రులకు గానీ ఎలాంటి సమాచారం లేదు. 'తాము బతికే ఉన్నామన్న సమాచారం కూడా వాళ్లకు ఉందో, లేదో చెప్పలేం' సోములు విచారంగా అన్నాడు. తనది కటేకల్యాణ్ ప్రాంతంలోని ఒక చిన్న గ్రామం అని, ఉద్యోగం, డబ్బులు ఇస్తామనే హామీతో 2021 జనవరిలో తనను అక్కడికి 35 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న పోలీస్ లైన్కు తీసుకొచ్చారని సోములు అంటాడు. అదే రోజున మరో

ముగ్గురు పురుషులను వారి వారి గ్రామాల్లోంచి తీసుకొచ్చారు. ఆ తర్వాత వారందరినీ 'లోన్ వరాటు' పథకం కింద సరెండర్ అయిన నక్సలైట్లుగా ప్రకటించారని సోములు చెప్పాడు.

ఇప్పుడు తన స్వగ్రామానికి తిరిగి వెళ్లే పరిస్థితి కూడా లేదంటాడు సోములు. 'నేను డబ్బులు, ఉద్యోగం ఆశతో సరెండర్ అయినట్టుగా పోలీసులు బహిరంగంగా ప్రకటించారు. కాబట్టి మా ఊళ్లో, చుట్టుపక్కల ఊళ్లలో ఉండే నక్సలైట్ దళాలు తప్పకుండా నాపై కోపంగానే ఉంటాయి. వారు నన్ను చంపేయ్యడానికి కూడా ప్రయత్నించొచ్చు. కాబట్టి నా జీవితం అన్ని విధాలా నాశనమైనట్టే' అని సోములు అన్నాడు. సోములు తల్లిదండ్రులు కటేకల్యాణ్ ప్రాంతంలోని తోతపార గ్రామంలో ఉంటారు. జిల్లాలోని ఈ ప్రాంతంలో సాయుధ రెబెల్స్కు, కేంద్ర రిజర్వ్ పోలీసు బలగాలకు మధ్య నిరంతరం సంఘర్షణ జరుగుతూ ఉంటుంది. ఈ పథకం కింద సరెండర్ అయిన వాళ్లు కటేకల్యాణ్ ప్రాంతం నుంచి కనీసం 12 మంది ఉన్నారు.

లోన్ వరాటు పథకం కింద సరెండర్ అయినవారికి 10 వేల రూపాయలు ఇస్తారు. సోములుకు, ఆయన భార్యకు కూడా పదేసి వేల రూపాయలు ఇచ్చారు. అంతేకాకుండా, వివాహ వయసు గల మహిళలకు పెళ్లి కోసం ముఖ్యమంత్రి కన్యా వివాహ పథకం కింద 25 వేల రూపాయలు ఖర్చు చేశారు. ఆయనా, ఆయన భార్య ఇద్దరూ ఒకప్పుడు సాయుధ ఉద్యమంలో భాగంగా పని చేసేవారని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఈ క్షమాభిక్ష పథకం కింద సరెండర్ అయ్యారని పోలీసులు చెబుతున్న కథనంలో నిజమెంత అని నేను సోములును ఆరా తీశాను. అతడు దీన్ని పూర్తిగా కొట్టిపారేశాడు. 'నేను ఎన్నడూ కూడా నక్సల్ కార్యకలాపాల్లో పాల్గొనలేదు. నా భార్య కూడా వాళ్లతో పని చేసిందని నేననుకోను. అయితే ఆమె గురించి నాకు పూర్తి వివరాలు కూడా తెలియవు కాబట్టి ఆమె గురించి నేను కచ్చితంగా చెప్పలేను' అన్నాడు సోములు.

వెంటనే తన భార్య వైపు ఇదే ప్రశ్నను గోండిలో అడిగాడు. ఆమె ఏ జవాబూ ఇవ్వలేదు. తన భార్య చాలా ఆందోళనలో, బాధలో ఉందని సోములు చెప్పాడు. ఫిబ్రవరి 26న క్యాంపులోకి తీసుకొచ్చినప్పటి నుంచీ ఇప్పటి వరకూ ఆమె ఎవ్వరితోనూ సరిగా మాట్లాడలేదని చెప్పాడు. ఆమె వైపు తడేకంగా చూస్తూ, సోములు ఇలా అన్నాడు, 'ఆమె ఎక్కువగా మాట్లాడదు. ఎప్పుడైనా మాట్లాడితే, ఎలాగైనా సరే, నేను మా అమ్మానాన్నల దగ్గరికి పారిపోతాననే మాటే చెప్తుంది.'

కార్యక్రమంలో పాల్గొంటున్న యువ జంటలపైన నిఘా ఉంచేందుకు సాదా దుస్తులు ధరించిన పోలీసుల్ని నియమించారు. ఒక పోలీసు మా సంభాషణకు చాలా సార్లు ఇబ్బంది కలిగించాడు. అణగిమణిగి ఉంటూ, వాళ్లు ఏదంటే దానికి ఊ అనే వాళ్లనే ఆ రోజు మీడియా ముందు ప్రవేశపెట్టారని కూడా సోములు నాతో చెప్పాడు. ఇబ్బంది కలిగించే అవకాశం ఉందని భావించిన వాళ్లను అక్కడికి తీసుకురాలేదన్నాడు. నాతో మాట్లాడిన వాళ్లకు కూడా ఇబ్బందులు తప్పవని అంటూ, 'పెస్ వాళ్లతో మాట్లాడొద్దని స్పష్టమైన

మాకు ఆదేశాలున్నాయి' అన్నాడు.

కోసి మౌనాన్ని అర్థం చేసుకోవచ్చు. ఆమెను శాంతి కుంజ్ కు తీసుకురావడానికి మూడు రోజుల ముందు, ఫిబ్రవరి 23న పాండే కవాసీ అనే 20 ఏళ్ల యువతి ఆ క్యాంపులోనే ఆత్మహత్య చేసుకుంది. ప్రెస్ కాన్ఫరెన్స్ లో కొత్తగా పెళ్లి చేసుకున్నవారిలో ఓ యువతి నాతో మాట్లాడుతూ, కోసిని ఇక్కడికి తీసుకొచ్చినప్పుడు ఆమె తిండి తినలేదు, నిద్ర కూడా పోలేదని చెప్పింది. 'ఆమె చాలా బాధపడుతూ ఉండేది. నేను చచ్చిపోతా అని పదే పదే అంటూ ఉండేది. ఈమె కూడా పాండే లాగానే ఆత్మహత్యకు పాల్పడుతుందేమోనని మేమంతా భయపడ్డాం' అని ఆ యువతి నాతో చెప్పింది.

దంతేవాడ పోలీసుల కథనం ప్రకారం, పాండే కవాసీ 'కటేకల్యాణ్ ప్రాంతంలోని గుడ్సే అనే గ్రామం నుంచి సరెండర్ అయిన ఓ నక్సలైటు'. ఆమెతో పాటు సరెండరైన వారిలో పొరుగు జిల్లా నారాయణపూర్ కు చెందిన పాయికే కొవాసీ (22), కమ్లా ఎలియాస్ సంతోష్ పొడియాం (25), కిరండుల్ కు చెందిన భూమే ఉయికే (28), లింగా ఉయికే (36), గుడ్సే గ్రామానికి చెందిన జోగీ కవాసీ (28) ఉన్నారు. ఆరుగురు నక్సల్స్ ఒకేసారి సరెండర్ కావడం ఒక పెద్ద విజయంగా చూపుతూ, పోలీసులు వారిని మీడియా ముందు హాజరు పర్చారు. జోగీపైన 5 లక్షల రివార్డు ఉందని పోలీసులన్నారు. జోగీ చాలా ప్రమాదకరమైన మావోయిస్టు అని పల్లవ్ నాతో చెప్పారు. ఆమెపైన చాలా కేసులు నమోదై ఉన్నాయన్నారు. పాండే కవాసీ నిషేధిత సీపీఐ (మావోయిస్టు) సాంస్కృతిక విభాగం చేతనా నాట్యమంచ్ సభ్యురాలని చెప్పారు. ఆమెపైన ఎలాంటి కేసులూ నమోదై లేవు.

ఫిబ్రవరి 18-23 మధ్య పాండే కవాసీ, జోగీ ఇద్దరినీ ఒక చిన్న 10x10 అడుగుల గదిలో ఉంచారు. ఈ గది పోలీసు కార్యాలయానికి పక్కనే ఉంటుంది. అందులో డీఎన్ పీ అమర్నాథ్ సిదర్, ఆయన సిబ్బంది ఉంటారు. కవాసీ, జోగీలను నిర్బంధించిన గదిని 'సేఫ్ హౌజ్' అంటారని భద్రతా డ్యూటీలో ఉన్న ఓ డీఆర్ జీ గార్డ్ చెప్పాడు. పోలీసుల భాషలో, తాజాగా అరెస్టయిన లేదా సరెండరైన నక్సలైట్లను ఇంటరాగేట్ చేసేందుకు ప్రత్యేకించిన గది అన్నమాట.

పాండే కవాసీ దాదాపు ఐదు ఫీట్ల ఎత్తున్న కిటికీ రైలింగ్ కు ఉరేసుకొని కనిపించిందని పోలీసుల కథనం. ఆమె ఎత్తు దాదాపు 4 అడుగుల 11 అంగుళాలని ఆమె కుటుంబ సభ్యులు చెప్పారు. సిదర్ నాకు ఆ స్థలాన్ని చూపించారు. కవాసీ టాయిలెట్ లోకి వెళ్లినప్పుడు జోగీ అక్కడే బయట ఉందని ఆయనన్నారు. విచిత్రం ఏంటంటే, బాత్రూం గొళ్లెం విరిగిపోయి ఉంది. తలుపు కూడా సగం తెరుచుకొనే ఉంది. అయినా కూడా అదే గదిలో ఉన్న జోగీకి గానీ, కాపలాగా ఉన్న డీఆర్ జీ జవానుకు గానీ కవాసీ 'ఆత్మహత్య ప్రయత్నం' గురించి అసలేమీ అర్థం కాలేదట. దీనిపై వివరణ ఇస్తూ సిదర్ ఇలా అన్నారు, 'కవాసీ పళ్లను గట్టిగా బిగించింది. నోటిని బాగా అదిమి పట్టుకుంది. దాంతో ఆమె ఉరేసుకున్నా, ఆమె నుంచి ఎలాంటి శబ్దం రాలేదు. కాబట్టి టాయిలెట్ లోపల

ఆమె ఏం చేస్తోందో బయట ఉన్న వారెవరికీ అర్థం కాలేదు. ఆమె చాలా సేపటి వరకు బయటకు రాకపోవడంతో జోగీ లోపలికి తొంగి చూసింది. అప్పటికే కవాసీ పాండే చనిపోయింది.'

కవాసీ, జోగీ ఇద్దరూ మంచి స్నేహితులు. వారిద్దరూ కటేకల్యాణ్ అటవీ ప్రాంతంలో ఉండే లోతట్టు గ్రామం గుడ్సేలో పక్క పక్క గూడాల్లో ఉండేవారు. జిల్లా కేంద్రానికి దాదాపు 30 కిలోమీటర్ల దూరం ఉండే ఈ గ్రామంలో దాదాపు 12 గూడాలుంటాయి. ప్రతి గూడెంలోనూ దాదాపు 40 ఇళ్లుంటాయి. అందరూ గోండ్ల సముదాయానికి చెందినవారే. వీరి కుటుంబాలను కలిసేందుకు ద వైర్ బృందం గత మార్చిలో ఆ ఊరికి వెళ్లింది. ఐదో తరగతి వరకూ చదువుకున్న పాండే ఆ గ్రామంలో చదవడం, రాయడం తెలిసిన అతి కొద్ది మందిలో ఒకరు. వేర్వేరు విషయాలు తెలుసుకోవడానికి వారి కుటుంబం ఆమెపైనే ఆధారపడుతుండేది. ఆమె నిర్ణయాలకు అందరూ విలువిచ్చేవారు. శారీరకంగా, మానసికంగా కుంగిపోయిన ఆమె తండ్రి సన్నా కవాసీ నాతో ఇలా అన్నారు, 'ఆమె ఎప్పుడూ తప్పు పని చేసేది కాదు. ఆమె అసలు ఏ తప్పు చేయలేదు.'

తన కూతురు ఫిబ్రవరి 17 ఉదయం జోగీ ఇంటికి వెళ్లిందని సన్నా చెప్పారు. 'పంట కోతల సీజన్ లో అది మొదటి రోజు. ఆ రోజు జోగీ వాళ్లింట్లో ఓ చిన్న వేడుక జరగాల్సింది. తమ వయసు అమ్మాయిలు, అబ్బాయిలంతా అక్కడ చేరాలనుకున్నారు. అందరూ అక్కడే భోజనాలు చేసి సరదాగా గడపాలని అనుకున్నారు.' కానీ గంట లోపలే అత్యాధునిక ఆయుధాలు ధరించిన 25-30 మంది డీఆర్ జీ జవాన్లు జోగీ వాళ్లుండే ఖర్మపారను చుట్టుముట్టారు. పాండే తల్లి సోమ్మీ కవాసీ ఇలా చెప్పారు, 'వాళ్లసలు జోగీని పట్టుకొని పోయేందుకు వచ్చారు. కానీ నా కూతురు పాండే.. జోగీని పట్టుకెళ్లనివ్వకుండా అడ్డుకుంటూ పోలీసులను ఎదిరించింది. దాంతో వారు వాళ్లిద్దరినీ కలిపి ఈడ్చుకెళ్లారు.'

వారిలో ఒక జవాను పేరు బామన్ మండావి అని సోమ్మీ నాతో చెప్పారు. దగ్గరలో ఉండే దువ్వలికర్క అనే గ్రామానికి చెందిన బామన్ ఓ మాజీ నక్సలైటు. ఇప్పుడు డీఆర్ జీ జవానుగా పని చేస్తున్నాడు. అతడు అత్యంత క్రూరంగా వ్యవహరించాడని ఆమె చెప్పింది. 'బామన్ వారిద్దరినీ చాలా నిర్దాక్షిణ్యంగా బరబరా ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్లాడు.' అదే రోజు గ్రామంలో ఏటా జరిగే ఆటలపోటీలు కూడా జరుగుతున్నాయి. దాదాపు యువకులందరూ గ్రామం బయట మైదానంలో ఆడుతున్నారు. గ్రామంలో ఈ కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయనే సమాచారం డీఆర్ జీ జవాన్లకు ముందే వుండి ఉండొచ్చని సన్నా కవాసీ అనుమానం వ్యక్తం చేశారు. డీఆర్ జీలో పని చేసే వాళ్లంతా స్థానిక ఆదివాసీ యువకులే. 'గ్రామంలో కేవలం ముసలి వాళ్లు, వికలాంగులు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నారన్న విషయం వాళ్లకు తెలుసు. ఇదంతా వాళ్లు ముందే అంచనా వేసుకున్నారు. అందుకే గ్రామస్థుల నుంచి పెద్దగా ప్రతిఘటనను ఎదుర్కోకుండానే మా బిడ్డల్ని ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్లగలిగారు' అన్నారు సన్నా.

ఈ ఇద్దరు యువతులను బూటకపు ఎన్ కౌంటర్లో

చంపేస్తారేమోనని గ్రామస్థులు భయపడ్డారు. మధ్యభారతంలోని నక్సల్ ఉద్యమ ప్రాంతాల్లో ఇలాంటివి తరచూ జరుగుతుంటాయి. దాంతో గ్రామస్థులు కిరాయికి ఓ జీపు మాట్లాడుకొని 30 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న దంతేవాడలో ఎస్పీ కార్యాలయానికి చేరుకున్నారు. కానీ కస్టడీలో ఉన్న యువతులను కలిసేందుకు కుటుంబాలను అనుమతించలేదని జనపద్ సభ్యుడు శ్యామ మర్కామ్ ద వైర్తో చెప్పారు. ఆయన కూడా కుటుంబంతో పాటే అక్కడికి వెళ్లారు. మర్కాం కూడా ఆ గ్రామం నుంచి చదువుకున్న అతి కొద్దిమందిలో ఒకరు. ఆ కుటుంబానికి న్యాయం లభించేలా మద్దతునివ్వడంలో ఆయన అందరికన్నా ముందున్నారు. ఆ తర్వాత ఫిబ్రవరి 20న గ్రామస్థులు, కుటుంబ సభ్యులు కవాసీని కలిసేందుకు మరోసారి ప్రయత్నించగా, కొద్ది సేపు మాత్రమే ఆమెను కలవనిచ్చారు. తన కూతురు చాలా భయంకరమైన, అమానుషమైన పరిస్థితిలో కనిపించిందని సన్నూ కవాసీ అన్నారు. 'పాండే శరీరమంతా గాయాలతో నిండి ఉంది. కస్టడీలో తననూ, జోగిని విపరీతంగా కొట్టారని తను మాకు చెప్పింది. తన చేతులపైనా, తొడలపైనా, వీపుపైనా నీలం రంగులో కదిమిన గుర్తులు పెద్దపెద్దవి కనిపించాయి' అని చెప్పారు.

డీఆర్జీ జవాన్లు తమను పట్టుకెళ్లిన రోజున మొట్టమొదట, పక్కనే ఉన్న అడవిలో కొన్ని గంటల పాటు తమను చెట్లకు కట్టేసి ఉంచారని ఇద్దరు అమ్మాయిలూ తనకు చెప్పారని సన్నూ అన్నారు. 'సరెండర్ అవుతామని ఒప్పుకోండి, లేదంటే చంపేస్తాం' అని తమను బెదిరించినట్టు వారిద్దరూ చెప్పారని సన్నూ అన్నారు. ఫిబ్రవరి 23న గ్రామస్థులు మళ్లీ దంతేవాడకు వెళ్లారు. 'మేం పోలీస్ లైన్ వరకూ చేరుకునేందుకు కాలినడకన, బస్సులో చాలా దూరం ప్రయాణించాం. సాయంత్రం వరకూ ఎదురుచూశాం. కానీ మా అమ్మాయిలకు ఏం జరుగుతోందో ఎవ్వరూ మాకు చెప్పలేదు' అన్నారు మర్కాం. 'మేం అధికారిక సమాచారం కోసం బయట పడిగావులు కాస్తున్నాం. కానీ లోపల పాండే అప్పటికే చనిపోయిందనే విషయం మాకు చెప్పలేనంత దారుణంగా అనిపించింది' అన్నారు మర్కాం. పాండే కవాసీ శవం ఉన్న స్థితిని బట్టి ఆమెపై లైంగిక హింస జరిగిందని కుటుంబం ఆరోపించింది. ఆ తర్వాత ఆమెను హత్య చేశారని వారి ఆరోపణ. పోలీసులు మాత్రం ఇది ఆత్మహత్యే అన్నారు.

పాండే కవాసీ, జోగీలను కస్టడీలోకి తీసుకోవడం, ఆ తర్వాత కవాసీ అనుమానాస్పద పరిస్థితుల్లో మరణించడంతో దంతేవాడలో సామూహిక నిరసన వ్యక్తమైంది. కస్టడీలో జోగీ ప్రాణాలకు కూడా ముప్పుందంటూ ఆమెను తీసుకెళ్తామని జోగీ, పాండే ఇద్దరి కుటుంబాలూ పట్టుబట్టాయి. ఆదివాసీ హక్కుల కార్యకర్త, స్థానిక రాజకీయ నేత సోనీ సోడీ కూడా అక్కడికి చేరుకున్నారు. కవాసీ శవాన్ని కిందికి దించినప్పుడు కుటుంబ మహిళలు శవాన్ని పరీక్షించారని సోనీ ద వైర్తో చెప్పారు. 'ఆమె ఛాతీపైన, మర్కాయవాలపైన గాయాలున్నాయి. ఆమెపై శారీరక, లైంగిక హింస జరిగిన అనవాళ్లు కనిపించాయి' అన్నారు సోనీ. ఆమెపై క్రూరత్వం, అమానుష హింస జరిగాయనేందుకు స్పష్టమైన గుర్తులు కనిపించాయని కవాసీ తల్లి సోఫ్లీ అన్నారు. 'ఆమెను ఖననం చేయడానికి ముందు శరీరాన్ని

బాగా పరీక్షించాం. మర్కాయవాలు వాచి వున్నాయి. నీలం రంగులో కదిమిపోయిన గుర్తులున్నాయి' అని ఆమె ద వైర్తో చెప్పారు. గోండ్ల సముదాయంలో ఆత్మహత్య చేసుకొని చనిపోవడాన్ని అరిష్టంగా భావిస్తారు. చనిపోయిన వారిని సంప్రదాయం ప్రకారం దహనం చేస్తారు. కానీ కవాసీని మాత్రం ఖననం చేశారు. అయితే, భవిష్యత్తులో ఏదైనా ఫోరెన్సిక్ పరీక్ష లాంటిది జరపాలన్నా ఉపయోగ పడుతుందని, కావాలనే ఖననం చేశామని మరి కొందరన్నారు.

కవాసీ చనిపోయి తొమ్మిది నెలలు గడిచింది. ప్రాథమిక దర్యాప్తు నివేదిక కోసం కూడా ఆ కుటుంబం అక్కడికి 500 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న బిలాస్పూర్లోని ఛత్తీస్ గడ్ హైకోర్టుకు వరకూ వెళ్లాల్సి వచ్చింది. కుటుంబం తరపు న్యాయవాది కిషోర్ నారాయణ్ ద వైర్తో మాట్లాడుతూ, దీనిపై ప్రత్యేక విచారణ బృందాన్ని (SIT) ఏర్పాటు చేయాలని, నష్టపరిహారం చెల్లించాలని కుటుంబం డిమాండ్ చేస్తోందన్నారు. 'ఇప్పటి వరకు కోర్టు పోస్ట్మార్టం రిపోర్టును అందజేయాలని మాత్రమే దంతేవాడ పోలీసులను ఆదేశించింది' అన్నారు. అయితే కుటుంబం, నారాయణ్ చేస్తున్న వాదనలన్నీ అబద్ధం అని పల్లవ్ అన్నారు. 'వాళ్లు అబద్ధాలు మాట్లాడుతున్నారు. పోస్ట్మార్టం రిపోర్ట్ ఇవ్వాలని వారు మమ్మల్ని ఎప్పుడూ అడగలేదు' అన్నారు. అదే సమయంలో, ఆదేశాలు వచ్చిన రోజే రెండు కుటుంబాలకూ, గుడ్డే గ్రామ సర్పంచ్ కు పోస్ట్మార్టం రిపోర్టును అందించామని కూడా ఆయనన్నారు.

కవాసీని ఆమె గ్రామంలోంచి పట్టుకొచ్చారనేది, అలాగే ఆమెను పోలీసు కస్టడీలో ఉంచారనేది చాలా స్పష్టం. ఆమెను ఎవ్వరితోనూ కలవనివ్వలేదు. ఐదు రోజుల తర్వాత ఆమె శవంగా తేలింది. కానీ ఆమెను అరెస్ట్ చేయలేదని, ఆమె స్వచ్ఛందంగానే సరెండర్ అయ్యిందని పోలీసులు వాదిస్తున్నారు కాబట్టి ఆమె మరణాన్ని కస్టోడియన్ డెత్ గా నమోదు చేయలేదు. ఎవరినైనా అరెస్ట్ చేస్తే, ఆ వ్యక్తిని 24 గంటలలోపు జ్యూడీషియల్ మెజిస్ట్రేట్ ఎదుట హాజరుపర్చాల్సి వుంటుంది. అలా చేయనట్లయితే, ఆ కస్టడీని చట్టవిరుద్ధమైందిగా పరిగణిస్తారు. సరెండర్ కేసులో పోలీసులు అనివార్యంగానే చట్టపరమైన ప్రక్రియను బాహాటంగా దురుపయోగం చేయగల స్థితిలో ఉంటారు.

ప్రత్యేకించి కస్టడీలో ఉండగా మరణించడం లేదా లైంగిక దాడికి గురవడం వంటి ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు అనుసరించాల్సిన పద్ధతుల గురించి సుప్రీంకోర్టు, జాతీయ మానవ హక్కుల కమిషన్ అనేకసార్లు స్పష్టమైన మార్గనిర్దేశాలు జారీ చేశాయి. కవాసీ కేసు ఈ రెండింటి కిందకూ రావాలి. అయినా కూడా పోలీసులు ఆ ముఖ్యమైన ప్రక్రియలన్నీ ఉల్లంఘించారు. సీఆర్పీసీ సెక్షన్ 176(1ఎ) కింద కస్టడీలో ఎవరైనా మరణిస్తే జ్యూడీషియల్ మెజిస్ట్రేట్ విచారణ జరిపించాలి. కానీ కవాసీ మరణానికి సంబంధించిన ఫైలును సబ్-డివిజన్ ల్ మెజిస్ట్రేట్ (ఎస్డీఎం) విచారణ జరిపి మూసేశారు. అయితే, ఇది అనివార్యమైందేమీ కాదని, అయినా పోలీసుల వైఖరి ఏంటో స్పష్టంగా ఉండాలనే వుద్దేశంతోనే ఇలా విచారణ జరిపించామని పల్లవ్ అన్నారు. ఈ

విచారణ జరిపిన ఎస్డీఎం అవినాశ్ మిశ్రాను ద వైర్ నవంబర్ 3న కాంటాక్ట్ చేసింది. విచారణ పూర్తయ్యిందని, రిపోర్టును జిల్లా కలెక్టర్ కు అందించామని మిశ్రా నాతో ఫోన్ లో చెప్పారు. పోలీసు శాఖ, కవాసీ కుటుంబం, ఇరుపక్షాల సాక్షులు అందరూ కూడా పోలీసుల వాదనను బలపర్చారని కూడా మిశ్రా అన్నారు.

పోస్ట్ మార్టం నిర్వహించిన జిల్లా వైద్య విభాగం అధిపతి కూడా పోలీసుల వాదనను సమర్థించారన్నారు. ఆత్మహత్యకు కారణాలేమై ఉండొచ్చని ఎస్డీఎంను అడిగినప్పుడు, 'సాధారణంగా పోలీసుల ఇంటరాగేషన్ ను ఎదుర్కొవాల్సిన స్థితిలో ఆత్మహత్య చేసుకునేలా కామ్రేడ్లకు శిక్షణ ఇస్తారు' అని చెప్పారు. అయితే, ఆ తర్వాత కొద్ది గంటల్లోనే ఆయన మాట మార్చేశారు. సాయంత్రం మళ్ళీ ఫోన్లో మాట్లాడిన మిశ్రా, తను ముందు చెప్పిందంతా తప్పని, విచారణ ఇంకా పూర్తి కావాల్సి ఉందని అన్నారు. కవాసీ కుటుంబాన్ని గానీ, వైద్య అధికారులను గానీ వాంగ్మూలం కోసం ఇంకా పిలవలేదని కూడా చెప్పారు. కస్టడీలో మరణానికి సంబంధించి 8 కేసుల్లో కూడా తాను విచారణ జరుపుతున్నానని, దాంతో వేర్వేరు కేసులకు సంబంధించిన వివరాలు తన మాటల్లో అటు ఇటుగా కలగాపులగమయ్యాయని అన్నారు.

అసలు ఇలాంటి నిర్బంధ శిబిరాల వాతావరణాన్నే నిగూఢంగా ఉంచుతారు. దాంతో చట్టపరమైన ప్రక్రియలను తమ ఇష్టానుసారం ఉల్లంఘించేందుకు అనువైన అవకాశం రాజ్యానికి ఏర్పడుతుంది. ఈ కేంద్రాల్లో ఎందరు కస్టడీలో వున్నారనే వివరాలు కూడా బయటకు తెలియనివ్వరు. ఆఖరుకు జాతీయ నేర రికార్డుల బ్యూరో (ఎన్ సీఆర్ బీ) వార్షిక గణాంకాల్లో కూడా ఈ లెక్కల్ని చేర్చరు. సాధారణంగా ఈ రికార్డుల్లో జైళ్లలో బందీలుగా ఉన్నవారికి సంబంధించిన డేటా అంతా వుంటుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి లభించే స్వేచ్ఛతో జైళ్లను పోలి ఉండే ఇలాంటి చట్టవిరుద్ధమైన కేంద్రాలను న్యాయ ప్రక్రియ పరిధిలోకి రానివ్వకుండానే నడిపిస్తున్నారు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నుంచి లభించే స్వేచ్ఛ వల్లనే వివాదాస్పద ప్రాంతాల్లో ప్రభుత్వ పనితీరు ఇలా ఉందని సోనీ అన్నారు. 'ఇది చట్టపరంగా, మానసికంగా రెండు విధాలా దోపిడీకి పాల్పడటమే. రాజ్యవ్యవస్థ మనుషులను నిస్సహాయంగా మార్చేస్తుంది. ఇక్కడి మనుషులు న్యాయం కోసం కోర్టుకు కూడా వెళ్లేరు. ఎఫ్ఐఆర్ ఉండదు, చార్జ్ షీట్ ఉండదు. కేసు ఉండదు... కేవలం పోలీసుల ప్రకటనలుంటాయి, అంతే. ఇంత సంఖ్యలో నక్సలైట్లు సరెండర్ అయ్యారు అని చెబుతారు. ఇప్పుడు వాళ్లు తమ కోసం పని చేస్తున్నారంటారు. ఇదంతా రాజ్యం అనుమతి ఇచ్చిన నేరమే తప్ప మరొకటి కాదు' అన్నారు సోనీ.

• • •

లోన్ వరాటు పథకం కింద ఇప్పటి వరకు 447 మంది సరెండర్ అయ్యారని పల్లవ్ అన్నారు. ఈ ఫలితాలు చాలా అద్భుతమైనవని ఆయనన్నారు. వారంతా పోలీసు లైన్ లోపలే ఉన్నారని, 'బస్తర్ ఫైటర్స్' బలగాల్లో చేరేందుకు శిక్షణ తీసుకుంటున్నారని చెప్పారు. ఈ పథకం చుట్టూతూ గాఢమైన

రహస్యం ఆవరించి ఉంది కాబట్టి ఈ సంఖ్యను నిర్ధారించడం చాలా కష్టం. 'బస్తర్ ఫైటర్స్' అనేది బస్తర్ ప్రాంతంలో వామపక్ష తీవ్రవాదాన్ని ఎదుర్కొనేందుకు డీఆర్జీ తరహాలోనే ఛత్తీస్ గఢ్ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన ప్రత్యేక బలగం. అయితే, శాంతి కుంజ్ లో ఉన్నవారందరూ సరెండర్ అయిన నక్సల్స్ మీ కారని, నక్సలైట్ల హింసకు భయపడి గ్రామాలు వదిలేసి వచ్చిన వారు కూడా కొందరున్నారని పల్లవ్ చెప్పారు. 'వాస్తవానికి పాండే కవాసీ సోదరుడు కూడా బస్తర్ ఫైటర్స్ లో చేరేందుకు శిక్షణ తీసుకోవాలనుకుంటున్నాడు' అని చెప్పారు పల్లవ్. అయితే, ఇదెంత వరకు వాస్తవమో ధ్రువీకరించుకోవడానికి పాండే కుటుంబాన్ని నేను కాంటాక్ట్ చేయలేకపోయాను.

వీరిలో ఎవరైనా ఇంటికి తిరిగి వెళ్లాలనుకుంటే వారికి రక్షణ ఎలా అని అడిగినప్పుడు పల్లవ్ ఇలా అన్నారు, 'అప్పుడది మా తలనొప్పి కాదు.' 'వాళ్లు మా వాళ్ల చేతిలో చనిపోనంత వరకూ నాకెలాంటి ఇబ్బందీ లేదు' అంటూ ఆయన నిర్లక్ష్యంగా జవాబిచ్చారు. శాంతి కుంజ్ లో ఉండటం స్వచ్ఛందం అని పల్లవ్ అంటారు. కానీ పోలీసు సిబ్బంది అడ్డగింతలు, అడుగుడుగునా వారి నిఘా లేకుండా ఎవ్వరూ అందులో అడుగుపెట్టలేరు. ఈ పోలీస్ కాంప్లెక్స్ అనేక ఎకరాల భూమిలో విస్తరించి ఉంది. శాంతి కుంజ్ కు చేరుకోవడానికి ముందుగా ఖాళీ స్థలంలోంచి చాలా దూరం ప్రయాణించాల్సి ఉంటుంది. ఆ తర్వాత పోలీసు సిబ్బంది ఏర్పాటు చేసిన అనేక బారికేడ్లను దాటాలి. ఆ తర్వాతే శాంతి కుంజ్ కు చేరుకోగలం.

నేను పల్లవ్ అనుమతి మేరకే ఏప్రిల్ లో శాంతి కుంజ్ లో పర్యటించాను. అయినా కూడా అక్కడికి చేరుకోవడానికి ముందు నన్ను మూడు చోట్ల ఆపారు. ముఖ్య భవనం లోపల మధ్యభాగంలో ఉన్న ఖాళీ స్థలంలో అనేక చిన్న చిన్న భవనాలున్నాయి. వాటిలో ఒకవైపు కొత్తగా పెళ్లయిన జంటలు, మరోవైపు పెళ్లి కాని వారు ఇద్దరేసి చొప్పున ఉంటున్నారు. ఇవి చాలా చిన్న చిన్న గదులు. వాటిలో వెంటిలేషన్ కూడా సరిగా ఉండదు. కొన్ని గదుల్లో పరుపులున్నాయి.

జోగిని నేను చివరిసారి ఏప్రిల్ లో కలిశాను. అప్పుడు ఆమె శాంతి కుంజ్ లోనే ఉంటోంది. ఒక చిన్న స్థలంలో ఒక మహిళా డీఆర్జీ కమెండ్ పహారాలో ఆమెను ఉంచారు. ఆ సమయంలో సరెండర్ అయిన వారితో మాట్లాడేందుకు అనుమతించారు కానీ, జోగితో మాత్రం మాట్లాడనివ్వలేదు. నేను ఆమెతో మాట్లాడేందుకు ప్రయత్నించినప్పుడు డీఆర్జీ కమెండ్ లు ఆమెను ఈడ్చుకుంటూ తీసుకెళ్లారు. నేను ఆమెతో మాట్లాడుతానని వారిని కోరగా, 'జోగీ ఎవ్వరితోనూ మాట్లాడేందుకు సిద్ధం లేదు' అని జవాబిచ్చారు డీఆర్జీ జవాన్లు. 'మీరు ఆమెను ప్రభావితం చేయడానికి, ఆమెపై ఒత్తిడి చేయడానికి ఇక్కడికి వచ్చారేమోనని ఆమె భయపడుతోంది' అని ఓ కమెండ్ జవాబిచ్చాడు.

కవాసీ కుటుంబంలా జోగీ కుటుంబ సభ్యులు కూడా ఈ ఇద్దరు యువతులతో పోలీసులు చాలా క్రూరంగా వ్యవహరించారని

చెప్పారు. సరెండర్ కావాలని ఒత్తిడి చేశారన్నారు. కవాసీ చనిపోయాక తాము జోగిని కలవలేకపోతున్నామని చెప్పారు. అక్టోబర్ 29న పల్లవ్ నాతో ఫోన్లో చెప్పిన ప్రకారం జోగీ ఇప్పుడు బస్తర్ ఫైటర్స్లో చేరేందుకు శిక్షణ తీసుకుంటోంది. 'ఆమె పరీక్ష పాసైతే త్వరలోనే ఆ ఫోర్స్లో చేరుతుంది' అని చెప్పారు. శాంతి కుంజ్ లోపల ఉంటున్న మిగతా వాళ్లను స్వతంత్రంగా కలిసి మాట్లాడితే తప్ప, వాళ్ల వాంగ్మూలాలను రికార్డు చేస్తే తప్ప పల్లవ్ మాటల్ని స్వతంత్రంగా ధ్రువీకరించడం అసాధ్యం.

సరెండర్ అనేది కొత్త విధానం ఏమీ కాదు. దేశంలోని మధ్యప్రాంత రాష్ట్రాల్లో అనేక దశాబ్దాలుగా సాయుధ ఉద్యమాలు కొనసాగుతున్నాయి. సరెండర్ పాలసీలు ఒక్కో రాష్ట్రంలో ఒక్కో విధంగా ఉన్నాయి. ఈ పథకంలో భాగంగా కొందరికి నగదు రివార్డు ఇస్తున్నారు. మరి కొందరిని పోలీసు లేదా ఇతర ప్రభుత్వ బలగాల్లో చేర్చుకుంటున్నారు. మరి కొందరిని శాంతి కుంజ్ లాంటి క్యాంపుల్లో పెడుతున్నారు. సరెండర్లతో ఇంచార్జ్ అధికారుల పేరు, ప్రతిష్ఠలు పెరుగుతాయి. చూపించడానికి వారి దగ్గర ఓ సంఖ్య ఉంటుంది. ఇంకా మెడల్స్, ప్రమోషన్స్ రూపంలో రివార్డు లుంటాయి. అయితే వీరు తమ లక్ష్యాలను చేరుకోవడానికి అనుసరించే పద్ధతులు ఎలాంటివి అనేది బహుశా ఎన్నటికీ బయటకు తెలియకపోవచ్చు. అందుకే ఇదంతా ఓ విషవలయంలా ఉంటుంది.

కొన్ని కేసులు మినహా, దంతేవాడ జిల్లాలో లోన్ వరాటు పథకంలో భాగంగా జరిగిన సరెండర్లన్నీ గ్రామాల్లో వినాశకర పరిస్థితుల్నే సృష్టించాయి. ఈ పథకంలో భాగంగా 'సరెండర్' అవుతున్న వాళ్లలో కూడా అందరూ శాంతి కుంజ్కు చేరుకోరు. ఉదాహరణకు, కటేకల్యాణ్ తాలూకాలోని చిక్పాల్ గ్రామంలో రెండు బ్యాచీలుగా సరెండర్లు జరిగాయి. మొదటి బ్యాచ్లో 2019 నవంబర్లో 27 మంది స్త్రీపురుషులు సరెండర్ అయినట్టుగా చూపించారు. ఆ తర్వాత 2021 జనవరి 26న రెండో బ్యాచ్ సరెండర్ అయినట్టుగా చూపించారు. అయితే, రెండో దఫా జరిగిన సరెండర్లకు ముందు గ్రామాల్లో కొందరి పేర్లతో నోటీసుల్ని అంటించారు. ఆ నోటీసుల్లో పేర్లున్న వారిలో ఎవ్వరూ కూడా నక్సలైట్లలో పని చేయలేదని, వారెవ్వరిపైనా ఎలాంటి క్రిమినల్ కేసులు నమోదై లేవని గ్రామస్థులంతా ఏకగ్రీవంగా చెప్పారు. అయినా వాళ్లందరినీ సరెండర్ అయ్యేలా ఒత్తిడి చేశారన్నారు.

మొదటి బ్యాచ్లో సరెండర్ అయినట్టు చూపిన వాళ్లలో ఎవ్వరికీ డబ్బులు ఇవ్వలేదు. రెండో బ్యాచ్లో కొందరికి ఇచ్చారు. సరెండర్ అయిన చాలా మంది గ్రామస్థుల్లో 21 ఏళ్ల రాజురామ్ మర్కాం ఒకరు. 'నాకు 10 వేలు ఇస్తామని హామీ ఇచ్చారు. కానీ కేవలం వెయ్యి రూపాయలే ఇచ్చారు' అని ఆయన నాతో చెప్పాడు. నగదు బహుమతులతో పాటు సరెండర్ అయిన వారికి చెప్పులు, నీళ్ల డబ్బాలు, గొడుగులు వంటి వస్తువులు కూడా బహుమతులుగా ఇచ్చారు. సరెండర్ అయిన మహిళలకు చీరలు ఇచ్చారు. సరెండర్ కావడానికి ముందు మర్కాం పొరుగు రాష్ట్రమైన ఆంధ్రప్రదేశ్లో

వలస కూలీగా పని చేశాడు. తనను డీఆర్జీ వాళ్లు 2020 జులైలో ఓసారి కస్టడీలోకి తీసుకొని విపరీతంగా కొట్టారని ఆయన ఆరోపించాడు.

ఆ ఘటనను గుర్తు చేసుకుంటూ, ఆయనిలా అన్నాడు, 'లోన్ వరాటు కార్యక్రమం అప్పుడప్పుడే మొదలైంది. జనవరిలో నేను నా కుటుంబంతో గడపడానికి కొద్ది రోజుల కోసం నేను ఏపీ నుంచి మా ఊరికి వచ్చాను. డీఆర్జీ వాళ్లు నన్ను పట్టుకున్నారు. నా చిన్న బాబును కూడా పట్టుకున్నారు'. మర్కాం లాగానే ఇతరులు కూడా ఇలాగే ఒత్తిళ్లను తట్టుకోలేక చివరకు సరెండర్ అయ్యేందుకు ఒప్పుకున్నారు. ఇద్దరు పిల్లల తల్లి అయిన 20 ఏళ్ల పాలీ ముచాకి విషయంలో కూడా ఇలాగే జరిగింది. ముచాకీ ఇలా చెప్పింది, 'నా చిన్న బాబుకు ఆరు నెలలు కూడా నిండలేదు. డీఆర్జీ వాళ్లు నన్ను సరెండర్ కావాలన్నారు. నా మనసులో ఉన్నదల్లా ఎలాగైనా సరే నా బాబుకు ఏమీ కావద్దనేదే. సరెండరైనా అవ్వ లేదంటే జైలుకు వెళ్లేందుకు సిద్ధంగా ఉండు అన్నారు. దాంతో నేను బాగా ఆలోచించి సరెండరే మంచిదని నిర్ణయించుకున్నా.'

చిక్పాల్ గ్రామానికి ప్రతిఘటనలో చాలా చరిత్రే ఉంది. గ్రామం మధ్యలో సీఆర్పీఎఫ్ క్యాంపును ఏర్పాటు చేయాలని ప్రయత్నించి నప్పుడు గ్రామస్థులు గట్టిగా వ్యతిరేకించారు. గ్రామస్థులకు ప్రాతినిధ్యం వహించిన సర్పంచ్ జితేంద్ర మర్కాం సీఆర్పీఎఫ్ అధికారులతో మాట్లాడేందుకు ప్రయత్నించగా, ఆయన్ను వెనక్కి పంపించారు. ఆ తర్వాత పశువుల మేత కోసం ఉపయోగించే అటవీ భూమిని సీఆర్పీఎఫ్ వాళ్లు ఆక్రమించుకున్నారు. ఇప్పుడు గ్రామం మధ్యలోనే సీఆర్పీఎఫ్ క్యాంపుంది. క్యాంపు ఏర్పాటు అయ్యాక వాళ్ల దౌర్జన్యాలు కూడా పెరిగాయని గ్రామస్థులు చెప్పారు. తమ కదలికలను వారు తరచూ అడ్డుకుంటారని, బెదిరిస్తారని, కొడతారని గ్రామస్థులు ఆరోపించారు. గ్రామానికి దగ్గరలో క్యాంపు వుందంటే ప్రజలు భయపడతారు. అభద్రతగా ఉంటుంది. క్యాంపు ఏర్పాటయ్యాక చిక్పాల్ వాసులు ఎటు వెళ్లాలన్నా భయం భయంగా ప్రయాణాలు చేయాల్సి ఉంటుంది. ఎక్కడ, ఎప్పుడు నక్సలైట్లకు, పోలీసులకు కాల్పులు మొదలవుతాయో తెలియదు.

చిక్పాల్ గ్రామంలో క్యాంపు ఏర్పాటయ్యాక నక్సలైట్లు కూడా ఆగ్రహించారు. గ్రామస్థులు ఆహ్వానించడం వల్లనే గ్రామంలో క్యాంపు వెలిసిందని వారు భావించారు. దాంతో నక్సలైట్ల భయంతో గ్రామ సర్పంచ్ ఇప్పుడు కుటుంబంతో సహా వేరే గ్రామానికి వెళ్లిపోయాడు. బస్తర్ వంటి సంఘర్షణ ప్రాంతంలో సాధారణ ఆదివాసీ జీవితం ఎలా ఉంటుందో జితేంద్ర మర్కాం ఇలా చెబుతారు, 'పోలీసులు మమ్మల్ని బూటకపు సరెండర్ల కోసం వత్తిడి చేస్తుంటారు. నక్సలైట్లమో మేం సీఆర్పీఎఫ్ వాళ్లను ఎదిరించాలంటారు. మా బతుకు రెంటికి చెడ్డ రేవడిలా తయారైంది.'

(ఈ వ్యాసంలో కొందరి పేర్లు మార్చాం)

(ద వైర్ రిపోర్టర్ సుకన్య శాంత ఈ వ్యాసాన్ని 'పులిత్జర్ సెంటర్ ఆన్ క్రైసిస్ రిపోర్టింగ్' భాగస్వామ్యంతో 'బార్డ్-ద ప్రిజన్స్ ప్రాజెక్ట్' సిరీస్లో భాగంగా రాశారు. ద వైర్లో అచ్చయిన వ్యాసానికి ఇది సంక్షిప్త అనువాదం.) ♦

అది అంతరాత్మను నిలవనీయదు

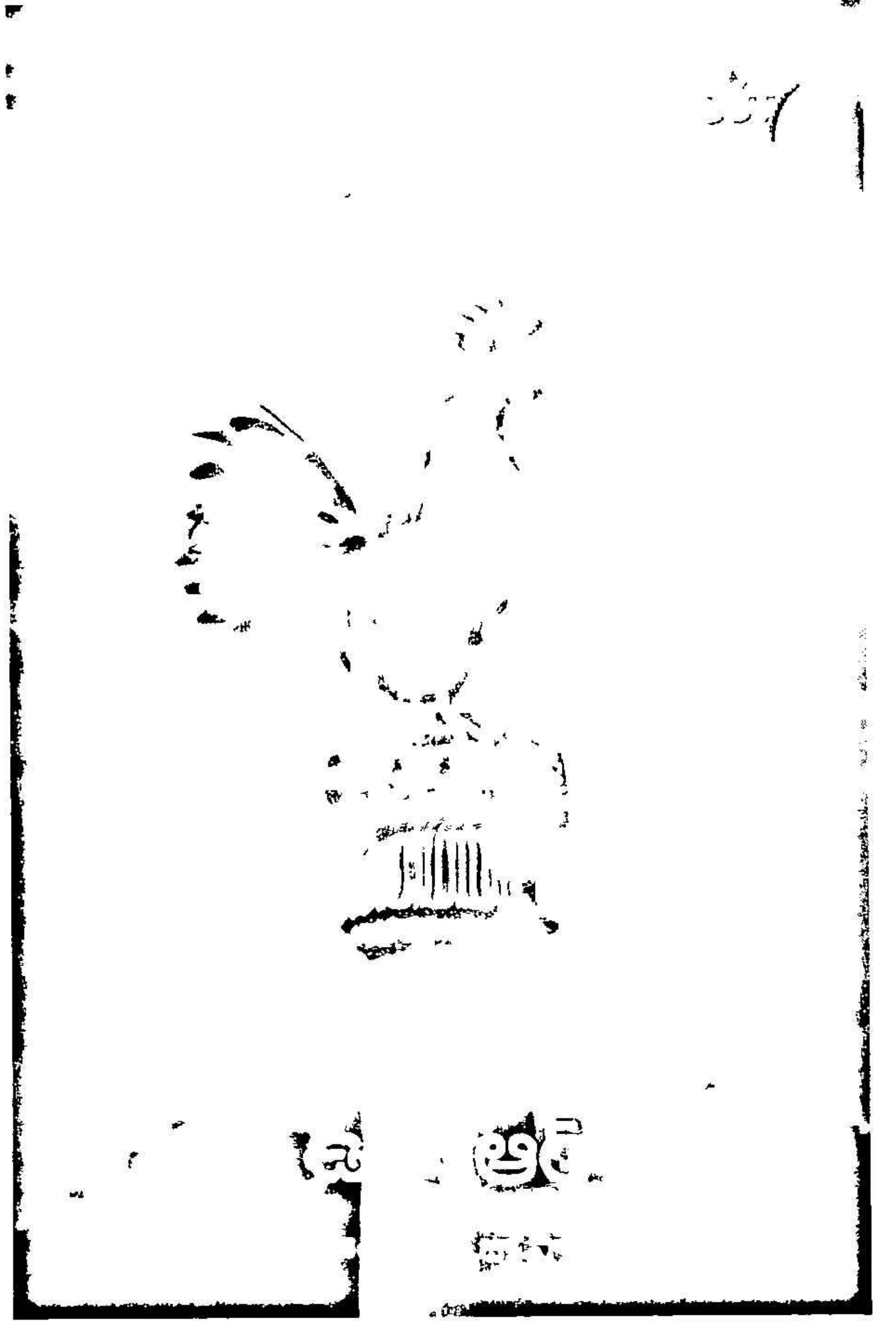
ల.లి.తే.

“ఒకటో రెండో పెరళ్లు. కొన్ని చెట్టుకొమ్మలు. ఎప్పటికీ అభద్రతతో కూడిన జీవితం. ఆదివారాలు విందులకు వచ్చిన అతిథులనుంచి తప్పించుకున్నా హఠాత్తుగా వెనుకనుంచి వచ్చి పట్టుకునే చేతుల భయం... కోడిపుంజు ఆత్మకథలో ఇంతే తప్ప కుట్ర ఏముంటుంది?” అనుకుంటాడు కొచ్చికుట్టన్.

కొచ్చికుట్టన్కి ఇంత సూటిగా ఆలోచించే హేతువాదం తల్లి సుమతి నుంచి వచ్చింది. చర్చ గంటలకి ఆవుపేగులు వేలాడదీసిన పాపి ఆంతోనియాన్. అతన్ని చూస్తే కడుపులోని పిండాలు చచ్చిపోతాయని జనం భయపడుతున్నప్పుడు ఆ సాతాను భక్తుడు ఆంతోనియాస్ను ఇంటికి పిలిచి, భయపడకుండా అన్నంపెట్టిన గర్భవతి సుమతి. ఆ గర్భంనుంచి పుట్టిన కొచ్చికుట్టన్కి ప్రశ్నించకుండా నిజం తెలుసుకోకుండా మందతో గొంతూ, చేతులూ కలపటం చేతకాదు.

మలయాళ రచయిత ఉన్ని ఆర్ (పి. జయచంద్రన్) రాసిన నవలిక ‘ప్రతిపూవన్ కోళి’ ని జె.దేవిక “%బ్రష్టవ జశీషి అం %ష్టవ జబశ్రీజూతీత్%” పేరుతో ఇంగ్లీష్లోకి అనువాదం చేశారు. ‘కుట్రదారు కోడి’ పేరుతో పద్మజా షా దీనిని తెలుగులోకి అనువదించారు. ఇదొక రాజకీయ వ్యంగ్య నవల. కేరళలోని ఒక చిన్నవూరి నేపథ్యంలో సాగే కథలో వృద్ధురాలు నానీయమ్మ ఇంటికి పోలీసులు రావటంతో కొచ్చికుట్టన్ ఆమెకేదైనా హాని జరుగుతుందేమోనని ఆదుర్దా పడతాడు. ఎందుకొచ్చారని ప్రశ్నిస్తే పోలీసులు జవాబు చెప్పరు. నానీయమ్మ పక్కింటివాడైన చాక్కో పోలీస్ కంప్లెయింట్ ఇచ్చాడని మొత్తానికి వూరందరికీ తెలుస్తుంది. అసలు సంగతేమిటంటే అమరవీరుల పవిత్ర స్మృతికి నివాళు లిచ్చే సందర్భంలో అందరూ మౌనంగా కళ్లు మూసుకుని నిలుచున్నప్పుడు ఒక కోడి కయ్యమని కూసిందట. సరిహద్దు గోడమీద కూర్చున్న ఆ కోడి నానీయమ్మదని చాక్కో ఆరోపణ.

ఊర్లో వున్న రకరకాల మనుషుల్లో కురుప్ సార్ ఒకడు. పోసుపోసు భక్తివిశ్వాసాలవైపు మళ్లిన విప్లవకారుడు. ఇప్పుడు రెండు పూటలా పూజలు చేస్తూ, గుడిగంట కొట్టే టైమ్లో కూడా కోడి అరుస్తోందని అందరికీ చెప్తాడు. చాక్కో సరేసరి. అవినీతిపరుడు. దయలేనివాడు. మత్తెకి అన్ని సంగతులూ కావాలి. ఇంతది అంతచేసి చెప్తాడు. విద్యార్థిగా వున్నప్పుడు కురుప్ సార్ దగ్గరే ప్రశ్నలు వెయ్యాలని నేర్చుకున్న కొచ్చికుట్టన్కి ఆయనిప్పుడు హేతువును వదిలేసి అటు తిరుక్కోవటం ఆశ్చర్యం, బాధా కలిగిస్తుంది. మరి

కురుప్ సార్ ‘చేతులకున్న పాత చాక్సీస్ పొడిని వదిలించుకునే ప్రయత్నం చేశాడు’ట. కొంతమందిలాగా ఒకప్పటి నమ్మకాలు వదిలించుకుని కొత్తమతం పుచ్చుకున్నాడన్నమాట.

కొచ్చికుట్టన్ సౌదీకి వెళ్లాలని ప్రయత్నాలు చేస్తుంటాడు. అరిచే కోడి గొడవలో ఇతని అంతరాత్మ సందిగ్ధంలో పడుతుంది. చివరకు నిజంవైపే నిలబడాలనుకుంటాడు. మరి వూరంతా దేశభక్తితో మతభక్తితో పుకార్లతో ఊగిపోతోంది. ఈ రోజుల్లో నిజంవైపు నిలబడాలన్న నిర్ణయాన్ని అమలు పరచటం అంటే నిప్పులమీద నడవటం కాదా? అతనిని నయానా భయానా సమాజం భావాలకు అనుగుణంగా వంచాలన్న ప్రయత్నాల్లో దేశభక్తి నిరూపణ ఒకటి. ‘ఎవరైనా దేశంమీద తమకు ప్రేమవుందని నిరూపించుకోవటానికి ఇచ్చిన అవకాశాన్ని అల్లాటప్పగా వదిలేశారంటే వాళ్లలో దేశ

జనవరి 2022

బీజేపీకి ప్రజల నుంచి వ్యతిరేకత ఎదురవుతూనే ఉంటుంది

శాంతి

జోగీందర్ సింగ్ ఉగ్రహాస్

అనువాదం: రవికృష్ణ

ਜਗਦ ਸਿੰਘ ਉਗਰਾਹਾ

నవంబర్ 20న, ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ మూడు వ్యవసాయ చట్టాలను ఉపసంహరించుకుంటున్నట్లు ప్రకటించారు. వీటికి వ్యతిరేకంగా వేలాదిమంది రైతులు దిల్లీ సరిహద్దుల్లో ఒక సంవత్సరంకన్నా ఎక్కువ రోజులు నిరసనలు చేపట్టారు. పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్, ఉత్తరాఖండ్లలో రాబోయే శాసనసభ ఎన్నికల కోసమే మోదీ, భారతీయ జనతా పార్టీలు ఈ వెనుకడుగు వేసాయని ప్రతిపక్షాలు అంటున్నాయి. కానీ భారతీయ కిసాన్ యూనియన్ కు చెందిన ఏక్తా ఉగ్రహాస్ వర్గం పతాకం క్రింద దిల్లీ సరిహద్దులలో అతిపెద్ద రైతుల బృందానికి నాయకత్వం వహించిన జోగీందర్ సింగ్ ఉగ్రహాస్ మాత్రం, ఈ చట్టాల రద్దు వల్ల బీజేపీకి మేలు జరగదని, ఇప్పటికే ఆ రాష్ట్రాల్లోని రైతులలో బీజేపీ ప్రతిష్ట మసకబారిందని అంటున్నారు.

‘ఈ చట్టాల ఉపసంహరణ వల్ల పంజాబ్‌లో కానీ, ఉత్తరప్రదేశ్‌లో కానీ, ఉత్తరాఖండ్‌లో కానీ లేదా భారతదేశంలో ఎక్కడైనా సరే, బీజేపీకి లాభం జరగదు’ అని ఆయన అన్నారు. ‘మేం అది జరిగేలా చూస్తాం. అంతే కాదు, 2014లో అధికారంలోకి వచ్చినప్పటి నుండి బీజేపీ ప్రజా వ్యతిరేక చర్యలను, స్వాతంత్ర్యానికి ముందు, 1947 నుంచి ఆర్ఎస్ఎస్ పాత్రను ప్రజల ముందు పెడతాము’.

ది కారవాన్ కంట్రీబ్యూటర్లలో ఒకరైన రచయిత ప్రభజిత్ సింగ్‌తో మాట్లాడుతూ, దేశంలో ప్రజాస్వామ్యం కోసం జరుగుతున్న సుదీర్ఘ పోరాటంలో ఈ చట్టాలను ఉపసంహరించుకోవడం మొదటి భాగం మాత్రమే అని ఉగ్రహాన్ అన్నారు. ఈ చట్టాలు వ్యవసాయ రంగం కార్పొరేటీకరణపై ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ ఆదేశాలను ప్రతిఘటిస్తాయని, వీటిని వ్యతిరేకించడంలో ప్రతిపక్ష పార్టీల పరిమితి గురించి కూడా ఆయన మాట్లాడారు. మోదీ ప్రభుత్వం యొక్క ఆర్టికల్ 370, పౌరసత్వ (సవరణ) చట్టం, జాతీయ పౌర రిజిస్టర్‌ను వ్యతిరేకించాల్సిన అవసరం గురించి నొక్కి చెప్పారు.

ప్రభజిత్ సింగ్: దిల్లీ సరిహద్దుల్లో ఏడాది పాటు జరిగిన ఈ రైతు సంఘాల పోరాటాన్ని మీరు ఎలా విశ్లేషిస్తారు?

జోగీందర్ సింగ్ ఉగ్రహాన్: రైతుల ఉద్యమాన్ని దెబ్బ తీయడానికి మోదీ ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉండడం వల్ల ఈ పోరాటంలో అనేక ఒడిదుడుకులు ఎదురయ్యాయి. కానీ ఇది క్రమంగా రైతుల ఉద్యమం నుంచి ప్రజా ఉద్యమంగా మారింది. ప్రభుత్వం ఇంతకుముందు సీఎపి వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని అణచివేసిన విధంగా (ఫిబ్రవరి 2020లో ఢిల్లీలో జరిగిన నిరసనల అనంతరం చెలరేగిన అల్లర్లను ప్రస్తావిస్తూ) మత హింసను ప్రేరేపించడం ద్వారా మమ్మల్ని అణచివేయడానికి ప్రయత్నించింది. జనవరి 26న కుట్రతో మాపై వేర్పాటువాదులుగా ముద్రవేయడం ద్వారా ఇక్కడ కూడా అదే పని చేయాలనుకుంది. కానీ మేము ఐక్యంగా నిలబడి మా లక్ష్యం మీద దృష్టి పెట్టాము. లఖీంపూర్ హత్యలు, నిహంగ్ నాయకుడి చేతిలో ఒక నిరుపేద చనిపోవడం కూడా బీజేపీ కుట్రే. ప్రజలకు చేరువయ్యేందుకు మేం చాలా కృషి చేసి, దేశవ్యాప్తంగా భారీ మద్దతును కూడగట్టగలిగాము. ఈ ఆందోళనలో దాదాపు ఏడు వందల మంది రైతులు ప్రాణాలు కోల్పోయారు. కానీ మేము ఎప్పుడూ మా దారిని వీడలేదు, లక్ష్యం నుంచి గురి తప్పలేదు.

ప్రభజిత్: ఈ నిరసన ప్రదర్శనలు భారతదేశంలో ప్రజాస్వామ్యం గురించి ఏం చెబుతున్నాయి?

ఉగ్రహాన్: నిరసనల కారణంగా ప్రజాస్వామ్యం మరింత పరిణితి చెందింది, బలోపేతమైంది. గతంలో గళం విప్పేందుకు భయపడిన వాళ్లు ఇప్పుడు ప్రజాస్వామ్య ఔచిత్యాన్ని గుర్తిస్తున్నారు. ఈ నిరసనలు దేశ ప్రజలలో కొత్త ధైర్యాన్ని నింపాయి.

ప్రభజిత్: ఈ వ్యవసాయ చట్టాలు, ఆ తర్వాత ప్రారంభమైన నిరసనల విషయంలో మోదీ పాత్రను మీరు చూస్తారు?

ఉగ్రహాన్: సమాజం కంటే తాము అధికులమని భావించే వారు ఎప్పుడైనా పతనం కాక తప్పదు. మోదీ -‘మోదీ హై తో ముమ్మిన్ హై’ (మోదీ ఉంటే ఏదైనా సాధ్యమే) అనుకున్నాడు. కానీ మేమది తప్పని నిరూపించాం. లఖీంపూర్ హత్యల తర్వాత ఆయన

ఒక్క మాట కూడా మాట్లాడలేదు. సింఘూ వద్ద ఒక వ్యక్తిని చంపిన నిహంగ్ నాయకుడు, (కేంద్ర మంత్రి నరేంద్ర) తోమర్‌తో కలిసి ఉన్న ఫోటోలు పత్రికలలో కనిపించాక ఆయన నోరు మెదపలేదు. మూడు చట్టాలను రద్దు చేస్తున్నట్లు మోదీ ప్రకటించిన తీరు కూడా అప్రజాస్వామికం. ఆయన వాటిని కేబినెట్‌లో చర్చించలేదు, లేదా ప్రజల మధ్య చర్చకు పెట్టలేదు. మేం తుది ప్రకటనను స్వాగతిస్తున్నా, నేను దేశ ప్రధాని యొక్క అప్రజాస్వామిక విధానాన్ని ఎత్తి చూపకుండా ఉండలేను.

ఆయన అహంభావాన్ని ఎలా తగ్గించాలనేదే మాకు పెద్ద సవాలుగా ఉండింది. చట్టాలను రద్దు చేస్తున్నట్లు ప్రకటించినప్పుడు ఆయన మేం చట్టాలను అర్థం చేసుకోలేదన్నాడు. ఇది ఆయన అహంభావాన్ని సూచిస్తుంది. కాశ్మీర్, సీఎపి, ఎన్ఆర్సీ (నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజన్స్) లేదా భూసేకరణ చట్టాలపై ఆయన తీసుకున్న ప్రజా వ్యతిరేక నిర్ణయాలపై ఎప్పుడు బహిరంగ చర్చ జరగలేదు.

ప్రభజిత్: త్వరలో జరగబోయే రాష్ట్ర ఎన్నికలలో బీజేపీ విజయావకాశాలు ఎలా ఉన్నాయి, ఫలితాలపై ఈ వ్యవసాయ చట్టాల రద్దు ప్రభావం ఉంటుందా?

ఉగ్రహాన్: ఈ ప్రకటన ఈ ఎన్నికల్లో బీజేపీ విజయానికి బాట అనుకుంటే పొరపాటు. పంజాబ్, ఉత్తరప్రదేశ్, ఉత్తరా ఖండ్ లేదా భారతదేశంలో ఎక్కడైనా సరే, ఈ చట్టాల ఉపసంహరణ వల్ల బీజేపీకి లాభం చేకూరదు. 2014లో బీజేపీ అధికారంలోకి వచ్చినప్పటి నుంచి నోట్ల రద్దు, ఆర్టికల్ 370 రద్దు, భూసేకరణ చట్టం, ఎన్ఆర్సీ, సీఎపి వంటి ప్రజావ్యతిరేక నిర్ణయాల మీదా చర్చ జరిగేలా, వాటికి వ్యతిరేకించేలా చూస్తాం. 1947 నుంచి, ఇంకా దేశ స్వాతంత్ర్యానికి ముందు నుంచి కూడా ఆర్ఎస్ఎస్ పాత్రను మేం బహిష్కరణ చేస్తాము. పంజాబ్‌లో తన దుశ్చర్యల కారణంగా బీజేపీ ప్రజల నుంచి ప్రతిఘటనను ఎదుర్కొంటూనే ఉంటుంది. సీఎపికు వ్యతిరేకంగా నిరసనలు వ్యక్తం చేసినప్పుడు మేము షహీన్‌బాగ్‌కు వెళ్ళాము, ఈ సమస్యపై మలేర్‌కోట్లలో భారీ ర్యాలీ కూడా నిర్వహించాము. ఫాసిజానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటాలకు మేం మద్దతిస్తాము.

ప్రభజిత్: అంటే మీ సంస్థ బీజేపీకి వ్యతిరేకంగా తన పోరాటాన్ని కొనసాగిస్తుందా?

ఉగ్రహాన్: మా పోరాటం బీజేపీకి వ్యతిరేకంగా కాదు, హిందూ జాతీయవాద సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకంగా. బీజేపీ తన ఫాసిస్టు, కార్పొరేట్ అనుకూల, పెట్టుబడిదారీ అనుకూల ఆర్థిక విధానాలను అమలు చేయడం కోసం అధికారాన్ని హస్తగతం చేసుకోవడానికి ఈ సిద్ధాంతాన్ని అవలంబించింది. ఇది పెద్ద పోరాటం, దీనిలో మా సంస్థ ఒక్కటి మాత్రమే గెలవలేదు. అందరూ సమన్వయంతో సమిష్టిగా పోరాడాలి. ఈ విషయం ప్రజలకు క్రమంగా అర్థమవుతోంది.

నేను ఇప్పుడో మాట అడుగుతాను, బీజేపీ తన విధానాలతో ఈ దేశంలోని హిందువుల భవిష్యత్తును బాగు చేసిందా? లేదు. షహీన్ బాగ్ పై మోదీ వైఖరిని చూడండి - ఆయన ముస్లింలను అణచేసాడు, వాళ్ల మరణాలకు కారణమయ్యాడు, ఆపై వారి స్వంత మనుషుల హత్యలకు ముస్లింలనే బాధ్యుల్ని చేసి వాళ్లను జైల్లో పెట్టాడు. తన ఫాసిస్టు, మతతత్వ విధానాలతో ఆయన మరో హిట్లర్ గా మారడానికి ప్రయత్నించాడు.

ప్రభజిత్: కేంద్రం రాష్ట్రాలతో అధికారాన్ని మరింత పంచుకోవాలని కూడా రైతులు తమ నిరసనల్లో కోరారు. మీరు దీన్ని ఎలా చూస్తారు?

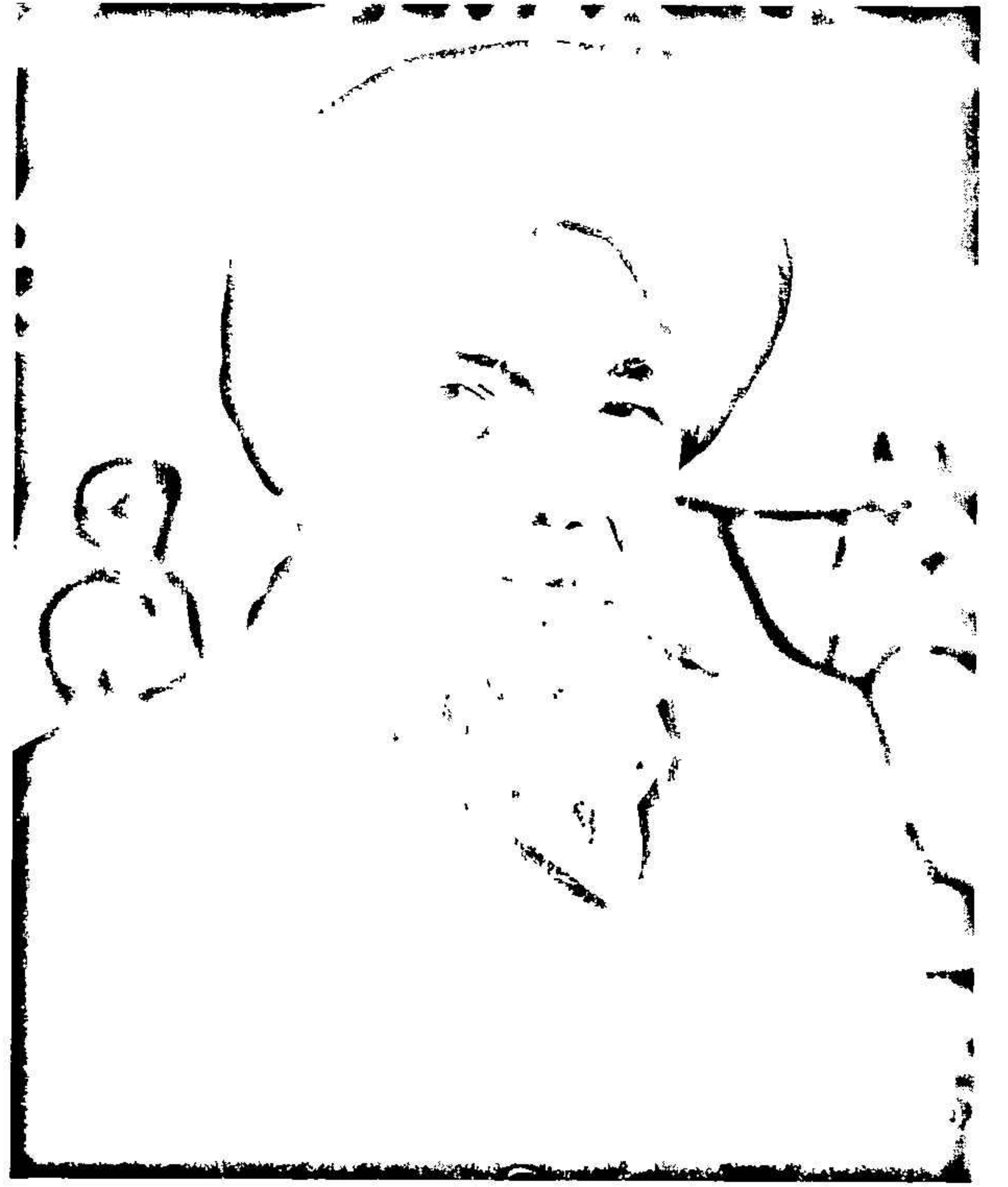
ఉగ్రహాన్: ఇది చాలా లోతైన రాజకీయ ప్రశ్న. తీవ్ర పరిణామాలున్న సుదీర్ఘ చర్చ. దీని గురించి మరోసారి మాట్లాడుకుందాం. ఇవాళ ఆనంద్ పూర్ సాహిబ్ తీర్మానాన్ని లేవనెత్తిన వారు (1978లో ఆల్ ఇండియా అకాలీ కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా ఇతర అంశాలతో పాటు మరింత ఎక్కువ సమాఖ్య స్ఫూర్తిని కోరుతూ చేసిన తీర్మానం) దాని గురించి ఇప్పుడేం మాట్లాడటం లేదు. మీరు కారణాలను వెతకండి.

ప్రభజిత్: కానీ వ్యవసాయం, జీఎస్ టీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధాన రూపకల్పనకు సంబంధించిన రంగాలు. మీరెందుకు వీటి గురించి మాట్లాడకుండా తప్పించుకుంటున్నారు?

ఉగ్రహాన్: వ్యవసాయం రాష్ట్ర అంశం అని నేను అంగీకరిస్తున్నాను, అయితే రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడా ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ ఆదేశాలను అనుసరిస్తాయి. రాష్ట్రాలు కూడా వ్యవసాయాన్ని కార్పొరేట్ రంగం అధీనంలోకి తెస్తున్నాయి. ప్రస్తుతం ఏ రాష్ట్రంలోనూ అధికారంలో ఉన్న ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీ వద్ద కూడా కేంద్ర విధానాలకు వ్యతిరేకంగా ఒక సమర్థమైన నమూనా లేదు. కాబట్టి, అలాంటి ఒక నమూనా మన వద్ద సిద్ధంగా లేనంతవరకు రాష్ట్రాలకు మరిన్ని అధికారాల గురించి మాట్లాడటం వృధా.

ప్రభజిత్: ఏడాదికన్నా ఎక్కువ కాలం నడిచిన ఈ పోరాటం పంజాబ్ ప్రజలపై ఎలాంటి ప్రభావం చూపింది?

ఉగ్రహాన్: పంజాబ్ లో చర్చల మేధోస్థాయి ఒక్కసారిగా మెరుగుపడింది. ఇంతకుముందు ఓట్ల కోసం ఏవో కొన్ని కంటి

తుడుపు చర్యలతో తప్పించుకునే పార్టీలు ఇప్పుడు ప్రజల నుంచి కఠినమైన ప్రశ్నలను ఎదుర్కొంటున్నాయి. ఉపాధి కల్పన కోసం పార్టీల వద్ద ఎలాంటి ప్రణాళిక లేదా నమూనా ఉంది, విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ వంటి కీలక రంగాలపై వాటి విధానం ఏంటి? ఇలాంటి ప్రశ్నలకు ఇప్పుడవి సమాధానమివ్వాలి. ప్రజలు ఇలాంటి చర్చలలో కార్పొరేట్ లాబీలను లక్ష్యంగా చేసుకున్నారు. రైతుల ఉద్యమం సాధించిన మరో విజయమిది.

ప్రభజిత్: రైతు నేత గుర్నామ్ సింగ్ చదూని, చట్టపరమైన అధికారాలు సరాసరి రైతుల చేతుల్లోకి రావాలంటే రైతు సంఘాలు ఎన్నికల్లో పాల్గొనాలని అంటున్నారు. మీరు దీనిని ఎలా చూస్తారు?

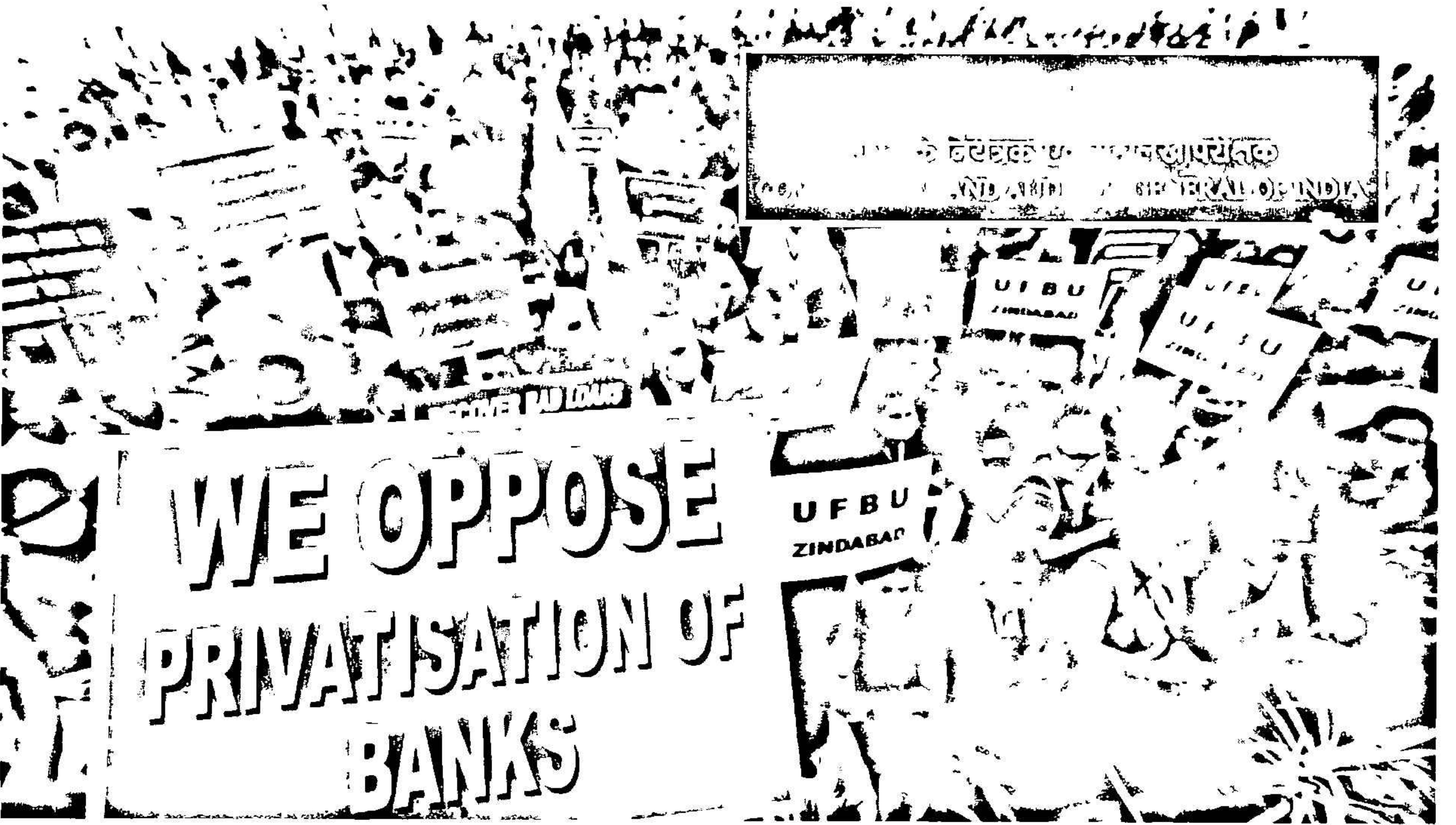
ఉగ్రహాన్: ఎన్నికలను దేని కోసం ఏర్పాటు చేసారో ఆ లక్ష్యాన్ని చేరుకోవడంలో అన్ని రాజకీయ పార్టీలు విఫలమవుతున్నాయని మాకు తెలుసు. ఆ పార్టీలన్నీ కూడా కార్పొరేట్ అనుకూల నమూనా అభివృద్ధితో సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నాయి. అవన్నీ వ్యవసాయ రుణాలను మాఫీ చేస్తామని వాగ్దానం చేస్తాయి కానీ ప్రజలు అప్పుల ఊబిలో పడాల్సిన అవసరం లేని సుస్థిర అభివృద్ధి నమూనా గురించి ప్రాథమిక ప్రశ్నలకు మాత్రం వాటి వద్ద సమాధానం లేదు. ఉదాహరణకు, వ్యవసాయం నుంచి వచ్చే ఆదాయాన్ని వ్యవసాయ రంగాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికో, దాని మీద పెట్టుబడి పెట్టడానికో ఖర్చు చేయడం లేదని గ్రహించడం ఒక పరిష్కారం. నిజానికి ఈ రైతుల నిరసన అంతర్గతంగా అన్ని రాజకీయ పార్టీలను కలవరపెడుతోంది. కానీ అదే సమయంలో, ఇతరుల ఎన్నికల ఆశల గురించి నేను వ్యాఖ్యానించలేను. నేను నా స్వంత సంఘం గురించి మాత్రమే మాట్లాడతా. ❖

కార్పొరేట్ చేతుల్లోకి బ్యాంకులు కష్టాల కడలిలోకి సామాన్య ప్రజలు

ప్రత్యేక వ్యవస్థ

-రాధ

దేశవ్యాప్తంగా 10లక్షల మంది బ్యాంకు ఉద్యోగులు సమ్మెబాట పట్టారు. తమకు జీతాలు పెంచాలనో, టి.ఎ, డి.ఎ.లు కావాలనో, ఇతర సౌకర్యాలు మెరుగుపర్చాలనో వారు ఈ సమ్మెకు దిగలేదు. తమ వ్యక్తిగత ప్రయోజనాలకోసం ఈ సమ్మెకు పిలుపు యివ్వలేదు. 'ఆత్మ నిర్భర భారత్' లో భాగంగా ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో రెండు ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులను (ఇండియన్ ఓవర్సీస్ బ్యాంకు, సెంట్రల్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా) ప్రైవేటీకరించడాన్ని, బ్యాంకుల ప్రైవేటీకరణ బిల్లును మోదీ ప్రభుత్వం తీసుకురావడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ బ్యాంకు ఉద్యోగులు ఈ ఆందోళనకు దిగారు. "ప్రభుత్వ రంగాన్ని కాపాడుకుందాం! కార్పొరేట్ శక్తుల నుండి దేశాన్ని కాపాడుకుందాం" అంటూ బ్యాంకు ఉద్యోగులు సమర శంఖం పూరించారు. బ్యాంకుల ప్రైవేటీకరణ ప్రజల ప్రయోజనాలకు వ్యతిరేకమైనదనీ, దేశ ప్రయోజనాలకు గొడ్డలిపెట్టు అని బ్యాంకు ఉద్యోగులు చేసిన విజ్ఞప్తులను కేంద్రప్రభుత్వం పెడచెవిన పెట్టడంతో ఈ సమ్మెకు పిలుపునిచ్చారు. దేశవ్యాప్తంగా బ్యాంకు సేవలు స్తంభించి పోయాయి. యునైటెడ్ ఫోరమ్ ఆఫ్ బ్యాంక్ యూనియన్స్ పిలుపు మేరకు రెండు రోజుల సమ్మె దేశవ్యాప్తంగా విజయవంతం అయింది. ఈసారి ఈ ఉద్యమంలో మహిళలు కూడా పెద్దఎత్తున పాల్గొన్నారు.

మొన్న పరిశ్రమలు, నిన్న వ్యవసాయం, నేడు బ్యాంకులు ఒక్కొక్కటి కార్పొరేట్లకు అప్పనంగా హారతిపల్లెంలో మోదీ ప్రభుత్వం అప్పగిస్తోంది. భారత బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థను క్రోనీ కేపిటలిస్టులకు అప్పగించేందుకు చకచకా పావులు కదుపుతున్నది. ఇప్పటికే లక్షల కోట్ల రూపాయల కార్పొరేట్ రుణ బకాయిలను మాఫీ చేసిన మోదీ ప్రభుత్వం వారి లాభాల దాహార్తిని తీర్చడం కోసం ఇప్పుడు ప్రభుత్వ బ్యాంకులనే వారి చేతిలో పెట్టబోతున్నది. బ్యాంకుల జాతీయకరణకు ముందునాటి పరిస్థితిని తీసుకురావడానికి బీజేపీ ప్రభుత్వం తహతహలాడుతున్నది. దానిలో భాగంగా ఈ పార్లమెంటు సమావేశాల్లో బ్యాంకింగ్ ఎమెండ్మెంట్ బిల్ -2021 అనే చట్టాన్ని తీసుకు వస్తోంది. ఈ చట్ట సవరణ రాజ్యాంగ వ్యతిరేకమైనదని, సహజ న్యాయ సూత్రాలకు వ్యతిరేకమైనది.

చట్ట సవరణ దేనికోసం?

ఈ చట్ట సవరణ ద్వారా ప్రభుత్వం రెండు విధానాలను కొత్తగా తీసుకువస్తోంది. మొదటిది ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల్లో ప్రైవేటు వాటా 49శాతానికి మించకుండా వుండాలనే నిబంధన స్థానంలో ఇప్పుడు ఏకంగా 74శాతానికి అవకాశం యిచ్చి ప్రభుత్వ వాటాను 26శాతానికి పరిమితం చేసే విధంగా చట్టాన్ని సవరిస్తుంది.

51శాతం వాటా వున్నవారిదే బ్యాంకింగ్ రంగంపై యాజమాన్యం వుంటుంది. బ్యాంకింగ్ రంగంలో ప్రభుత్వం వాటా 51శాతం తగ్గితే యాజమాన్యం ప్రైవేటువారి చేతుల్లోకి పోతుంది. అంటే భవిష్యత్లో దాదాపు బ్యాంకులన్నీ ప్రైవేటు వారి చేతుల్లోకి పోతాయి. రెండవది పారిశ్రామిక సంస్థలు బ్యాంకులు పెట్టుకోవడానికి అనుమతినిస్తోంది. ఇప్పటిదాకా ప్రైవేటు బ్యాంకులు పెట్టుకోవడానికి ఆర్.బి.ఐ అనుమతి ఇవ్వలేదు. అయితే గత ఏడాది నవంబరు 20న ప్రైవేటు బ్యాంకులను ప్రారంభించేందుకు కార్పొరేట్ పారిశ్రామిక సంస్థలను అనుమతిస్తానని ఆర్.బి.ఐ అంతర్గత వర్కింగ్ గ్రూపు ప్రకటన చేసింది.

పారిశ్రామిక సంస్థలు బ్యాంకులు పెట్టుకోవడానికి అమెరికా, దక్షిణకొరియా లాంటి దేశాల్లో కూడా తీవ్ర ఆంక్షలు వున్నాయి. కారణమేమంటే పారిశ్రామిక సంస్థలు బ్యాంకులు పెట్టుకుంటే తమ కంపెనీలకే బ్యాంకు రుణాలను మళ్లించి బ్యాంకుల్లో డిపాజిట్ చేసుకున్న ప్రజలకు భద్రతలేకుండా చేస్తాయి. ఈ విధాన మార్పువలన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు తీవ్ర నష్టం వాటిల్లుతుంది. అందువలన బ్యాంకులను ప్రైవేటుపరం చేయవద్దని, ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులను బలోపేతం చేయాలని ఈ ఆందోళన ద్వారా బ్యాంకు ఉద్యోగ సంఘాలు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాయి. వ్యాపారమే ధ్యేయంగా, లాభాలే లక్ష్యంగా కార్పొరేట్లు ప్రయోజనాలకోసం కేంద్రప్రభుత్వం ఈ చట్టసవరణలు తీసుకురావడాన్ని వారు తీవ్రంగా ప్రతిఘటిస్తున్నారు. ఈ ఉద్యమంలో బ్యాంకు ఉద్యోగులే కాకుండా అన్ని వర్గాల ప్రజలు పాల్గొని ఢిల్లీ ఉద్యమస్ఫూర్తితో వీటిని వెనక్కి కొట్టాలని బ్యాంకు యూనియన్లు పిలుపునిచ్చాయి.

ప్రైవేటీకరణ చేస్తే సామాన్య ప్రజలకు నష్టం

బ్యాంకులను ప్రైవేటీకరణ చేస్తే రైతులకు, చేతి వృత్తిదారులకు, బలహీన వర్గాలకు విద్యార్థులకు, మహిళలకు రుణ లభ్యత తగ్గిపోతుంది. ప్రైవేటు రంగంలో రిజర్వేషన్లు కోల్పోయి సామాజిక న్యాయానికి దళితులు, ఆదివాసీలు దూరం చేయబడతారు. ఉద్యోగ, ఉపాధి కోల్పోతారు. కోట్లాది మంది ప్రజల డిపాజిట్లు రిస్కోలో పడతాయి. బ్యాంకులను జాతీయం చేయకముందు భారత ఆర్థిక వ్యవస్థను భారీ కార్పొరేట్ సంస్థలే నియంత్రించాయి. 1969లో బ్యాంకులను జాతీయం చేసిన తర్వాతనే ఎన్ని లోపాలు, కొరతలు వున్నప్పటికీ రైతులు, ఇతర పేదవర్గాలకు బ్యాంకుల సేవలు అందాయి. 1969లో 8 వేలుగా ఉన్న ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకుల శాఖలు ప్రస్తుతం 1లక్షా18వేలకు చేరాయి. పెద్దపెద్ద పట్టణాల్లోనే కాక మారుమూల గ్రామాలకు సైతం బ్యాంకు శాఖలు విస్తరించాయి. బ్యాంకు రుణాల్లో వ్యవసాయ రంగానికి 12 నుండి 18శాతం వరకు అందుతున్నాయి. బ్యాంకులు కార్పొరేట్ శక్తుల చేతుల్లోకి పోతే భవిష్యత్లో రైతాంగం తిరిగి ప్రైవేటు వడ్డీవ్యాపారులపై ఆధారపడే దుస్థితిని ప్రభుత్వం తీసుకువస్తున్నది.

ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకుల్లో పేదలకు జీరో అకౌంట్లు లేదా 500 రూపాయల బ్యాంకు బ్యాలెన్స్ లాంటి కనీస సౌకర్యాలు కూడా

ప్రైవేటురంగంలో లభించవు. ఇప్పటికే ప్రైవేటు బ్యాంకులు ఖాతాదారుల కనీస బాలెన్స్ 5000 నుండి పదివేల వరకు వుండాలని పరిమితి విధించింది. కనీస బ్యాలెన్స్ తగ్గితే పెనాల్టీల రూపంలో ప్రజలను లూటీ చేస్తోంది. పేదలకు ఎంతోకొంత ఉపయోగపడిన జనధన్, ముద్రారుణాలు, ప్రధానమంత్రి జీవన సురక్ష యోజన వంటి పథకాలు అమలుకు ప్రభుత్వ బ్యాంకులే ముందు పీఠాన నిలబడ్డాయి. ప్రభుత్వ విజ్ఞప్తిని ప్రైవేటు బ్యాంకులు పెడచెవిని పెట్టాయి. నరేంద్రమోదీ గొప్పగా చెప్పుకున్న జనధన్ ఖాతాలు 97శాతం ప్రభుత్వ బ్యాంకులే తెరిచాయి. 3శాతం ప్రైవేటు బ్యాంకులు తెరిచాయి. దేశంలోని వ్యవసాయం, చిన్న పరిశ్రమలు, సాధారణ ప్రజలకు ఆర్థిక సేవలను అందించాలనే లక్ష్యంతో గతంలో బ్యాంకులను జాతీయం చేస్తే నేడు మోదీ ప్రభుత్వం బడా కార్పొరేట్ శక్తులకోసమే ఈ చర్యలకు పూనుకుంటున్నది. అందుకోసమే ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులను పరిరక్షించుకోవాల్సిన అవశ్యకత పెరిగింది.

నష్టాలు జాతీయం చేయడం, లాభాలు ప్రైవేటు పరం చేయడం ప్రభుత్వ లక్ష్యం

ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులు సమర్థవంతంగా పని చేయలేదని నష్టాల్లో నడుస్తున్నాయని, వీటిని లాభాలబాట పట్టించడానికే బ్యాంకులను ప్రైవేటీకరించబోతున్నామని నేతలు మాట్లాడుతున్నారు. కుక్కను చంపాలంటే పిచ్చికుక్క అని ముద్ర వేసి చంపాలనేది ఒక సామెత వుంది. అలాగే మోదీ కసాయిత్వంతో బ్యాంకులపై నిందలువేసి వాటి గొంతు నులుముతున్నాడు. వీరికి వాస్తవాలతో, గణాంకాలతో సంబంధంలేదు. గత చరిత్ర, వర్తమానంలో కళ్ల ముందు జరుగుతున్న అనుభవాలు వీరికి అవసరంలేదు.

నిజానికి ప్రభుత్వ బ్యాంకులు అసమర్థత వలన దివాళా తీయడంలేదు. కార్పొరేట్లు బ్యాంకుల రుణాల ఎగవేత వలన నష్టాల ఊబిలో కూరుకుపోయాయని సాక్ష్యాధారాలతో ఉద్యోగసంఘాలు నిరూపించాయి. బ్యాంకులు నష్టాల్లో లేవు, పైగా లాభాలతో నడుస్తున్నాయని బ్యాంకు సాంవత్సరిక నివేదికలే తెలియజేస్తున్నాయి. 2020-21లో దేశంలో ప్రభుత్వం బ్యాంకుల ఆపరేషన్ల ప్రాఫిట్ 1,97,374కోట్లు. ఇది ఒక్క ఏడాదిలోనే సంపాదించినది. గత 12 ఏళ్లలో ప్రభుత్వ బ్యాంకులు సంపాదించిన ఆపరేషన్ల ప్రాఫిట్ 16,55,215కోట్లు. ఒకవైపు బ్యాంకులు లాభాలు గడిస్తుంటే రెండోవైపు నష్టాలు వస్తున్నట్టు ప్రభుత్వం ఎందుకు చెబుతోంది? రాజకీయ నాయకుల వత్తిళ్లతో కార్పొరేట్ సంస్థలు, వ్యక్తులు బ్యాంకుల నుండి పెద్ద మొత్తాల్లో రుణాలు తీసుకొని ఎగ్గొడతారు. వారి మీద చర్య తీసుకోలేక పోవడానికి కారణం కార్పొరేట్ సంస్థల చేతుల్లో రాజకీయ నాయకులు ఉండటమో లేక ఆ సంస్థల్లో ప్రభుత్వ పెద్దలకు భాగస్వామ్యం ఉండటమో ప్రధాన కారణమని లోకానికంతా తెలుసు. కార్పొరేట్ సంస్థలు 13 ఖాతాల్లో 4,46,800 కోట్లు రుణాన్ని తీసుకున్నాయి. వాటిని రాని బాకీల కింత చూపించి బ్యాంకులకు వచ్చిన లాభాల నుండి 1,61,820

కోట్లకు సర్దుబాటు చేసారు. తద్వారా బ్యాడ్లోన్స్ తో బ్యాంకులకు 2,84,980 కోట్లు నష్టం వాటిల్లినట్లు చూపిస్తున్నారు. 2014-18 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో బడా పెట్టుబడిదారులకు సంబంధించిన 6.96 లక్షల కోట్ల రూపాయల అప్పులను ప్రభుత్వం రద్దుచేసింది. 2020-21 ఒక్క సంవత్సరంలోనే బడా కార్పొరేట్లకు చెందిన 6,78,318 కోట్లను ఎన్పిఎగా ప్రకటించి 1.53 లక్షల కోట్లను ప్రభుత్వం మాఫీ చేసింది. అంటే లాభాలను ప్రైవేటు పరంచేసి నష్టాలను జాతీయం చేస్తున్నది. అదే నేటి మోదీ ప్రభుత్వ ఆర్థిక సిద్ధాంతం.

ప్రభుత్వ బ్యాంకుల్లో కంటే ప్రైవేటు బ్యాంకులు బాగా పనిజరుగుతుందనీ, బాధ్యత వుంటుందనీ, లాభాలు వస్తాయని రకరకాల తప్పుడు సిద్ధాంతాలను ప్రభుత్వ నేతలే ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఇది ఎంతమాత్రం వాస్తవం కాదు. 1969లో బ్యాంకులు జాతీయకరణ చేయకమునుపే 2132 ప్రైవేటు బ్యాంకులు మూతపడ్డాయి. జాతీయకరణ తర్వాత కూడా అనేక బ్యాంకులు నష్టాల్లో కూరుకుపోతే ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులే వాటిని ఆదుకున్నాయి. 1990 తర్వాత వచ్చిన ప్రైవేటు బ్యాంకుల్లో 30 బ్యాంకులకు పైగా నష్టాలతో మూసివేతకు గురైతే ఒక్క ప్రభుత్వ బ్యాంకు కూడా మూసివేతకు గురికాలేదు. గ్లోబల్ ట్రస్టు బ్యాంకు, ఎస్.బ్యాంకులను స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాలో ఇటీవలే విలీనం చేసుకున్న విషయాన్ని కేంద్రప్రభుత్వం కావాలని విస్మరిస్తున్నది.

బ్యాంకుల ప్రైవేటీకరణ, సంస్కరణల వల్ల దేశంలో ఉన్న సామాన్యులు నష్టపోతారు. వారు దాచుకున్న డబ్బును కూడా కార్పొరేట్ సంస్థలు రుణాల రూపంలో దోచుకుంటాయి. ప్రజల సొమ్మును తీసుకొని నిరర్థక ఆస్తులని చూపిస్తూ వారే మరలా బ్యాంకులను కొనుగోలు చేసేందుకు నేడు బడా వ్యాపారులు ముందుకు వస్తున్నారు. దేశంలో వున్న ముగ్గురు వ్యాపారుల కోసమే మోదీ ప్రభుత్వం బరితెగించి వారి లబ్ధికోసం, సహాయం చేసి ఆదుకునేందుకు తాపత్రయపడుతుంది. నేషనల్ మానిట్రైజేషన్ పైప్ లైన్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం రోడ్లు, గ్యాస్ పైప్ లైనులు, ఇంటర్నెట్ ను అందించే ఆప్టిక్ ఫైబర్ లైన్లు, రైల్వే లైన్లు, వ్యాగన్లు, రైల్వే స్టేషన్లు, స్టేడియంలు, జాతీయ స్థాయి నుండి గ్రామ స్థాయి వరకు వుండే ప్రభుత్వ సంస్థల స్థలాలను అమ్మి సొమ్ముచేసుకోవడం లేదా లీజుకివ్వాలని కేంద్రం నిర్ణయించింది. విద్యుత్, టెలికాం, మైన్స్ మినరల్స్ వంటి ప్రభుత్వ ఆస్తులను, సంపదలను, వనరులను కార్పొరేట్లకు బరితెగించి అప్పజెబుతున్నది. వ్యవసాయరంగాన్ని అభివృద్ధి చేసే నెపంతో ఇటీవల అదాని కాపిటల్ తో స్టేట్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియా ఒక వ్యాపార ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకుంది. 46 కోట్ల మంది ఖాతాదారులు, 22వేల శాఖలున్న ఎస్ బిఐ వ్యవసాయ విస్తరణకోసం కేవలం 63 శాఖలున్న అదానీ క్యాపిటల్ సాయం కోరడం ఎంత హాస్యాస్పదం? ప్రజల ప్రతిఘటన ఉంటే పరోక్షంగానూ, లేనిపక్షంలో ప్రత్యక్షంగానూ ప్రజల ఆస్తుల్ని కార్పొరేట్లకు కట్టబెడుతున్నారు.

మూడు దశాబ్దాల సంస్కరణలు - ప్రైవేటీకరణే లక్ష్యం

1991 తర్వాత ప్రపంచ బ్యాంకు, ఐ.ఎమ్.ఎఫ్ ఆదేశాల మేరకు పి.వి.నరసింహారావు ప్రభుత్వం నూతన ఆర్థిక విధానాలను తీసుకువచ్చింది. దీనికోసం అనేక కమిటీలను నియమించింది. 1991లో నియమించిన నరసింహం కమిటీ మొదలు 2017 వరకు వర్మ కమిటీ, రంగరాజన్ కమిటీ, రఘురామ్ రాజన్ కమిటీ, ఆర్.బి.ఐ కమిటీ, సచిన్ కమిటీ, గ్యాస్-సంగం కమిటీ తదితర అనేక కమిటీలను కేంద్ర ప్రభుత్వం వేసింది. ఈ కమిటీలన్నింటి లక్ష్యం బ్యాంకులను ప్రైవేటీకరణ చేయడమే. ఈ కమిటీల సిఫారసులకనుగుణంగానే అనేక చట్టాలను చేసి బ్యాంకింగ్ రంగంలో విధానపరమైన మార్పులను కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చింది. వాటిలో భాగంగానే అనేక బ్యాంకులను విలీనం చేసింది.

దేశంలో వున్న 28 ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకులను కలిపి 6 లేదా 7 పెద్ద బ్యాంకులుగా చేసి, వాటిలోని మూలధన వాటాలను అమ్మడం ద్వారా ప్రభుత్వ వాటాను తగ్గించుకొని ప్రైవేటు శక్తులకు భాగస్వామ్యం కల్పించాలని నరసింహం కమిటీ సిఫారసు చేసింది. ఉద్యోగసంఘాల ఆందోళన ఫలితంగానే ఈ సిఫారసులు చాలా కాలం వరకు అమలు జరుగలేదు. కాని మోదీ అధికారానికి వచ్చిన తర్వాత ప్రజల నిరసనలను కనీసం పరిగణలోకి తీసుకోకుండా కార్పొరేట్ శక్తుల ప్రయోజనాలకోసం వడివడిగా అడుగులు వేస్తున్నాడు. దానిలో భాగంగా గత ఏడాది స్టేట్ బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియాలో ఆరు బ్యాంకులు విలీనం అయ్యాయి. తర్వాత 10 ప్రభుత్వ రంగ బ్యాంకులను విలీనం చేసింది. దేశంలో 2017 నాటికి 28 బ్యాంకులు వుండగా నేడు 12 బ్యాంకులకు తగ్గాయి. దేనా బ్యాంకు, విజయా బ్యాంకులను బాంక్ ఆఫ్ బరోడాలో విలీనం చేసింది. ఆంధ్ర బ్యాంకు, కార్పొరేషన్ బ్యాంకులు యూనియన్ బ్యాంకులో విలీనం అయ్యాయి. అలహాబాద్ బ్యాంకును ఇండియన్ బ్యాంక్ లో విలీనం చేసింది. ఓరియంటల్ బ్యాంకు ఆఫ్ కామర్స్ యునైటెడ్ బ్యాంకు పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంకులో కలిసింది. ఎస్ బిఐ బ్యాంకు తర్వాత పిఎన్ బి అతి పెద్ద బ్యాంకుగా అవతరించింది. ప్రపంచస్థాయిలో వస్తున్న పోటీని తట్టుకోవడానికి, నిర్వహణా ఖర్చులు తగ్గించుకోవడానికి ఈ విలీనాలు ఎంతో దోహదపడతాయని, నష్టాల ఊబిలో కూరుకుపోయిన బ్యాంకులన్నీ లాభాలు బాటలో పయనిస్తాయని ప్రభుత్వం పసలేని అనేక వాదనలు అనేకం చేసింది.

2008 నాటి ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్షోభ సమయంలో పెద్ద బ్యాంకులన్నీ కుప్పకూలిపోయినా చిన్న బ్యాంకులే ఆర్థిక వ్యవస్థకు తోడ్పడ్డాయని అనేకమంది నిపుణులు వ్యాఖ్యానించారు. ప్రైవేటు బ్యాంకులన్నీ దివాళాతీస్తే ప్రభుత్వరంగంలోని బ్యాంకులు మాత్రమే నిలదొక్కుకున్నాయి. ప్రపంచ ఆర్థిక సంక్షోభం తర్వాత చిన్న బ్యాంకులే శ్రేయస్కరమని అందరూ భావిస్తుంటే మనదేశం పెద్ద

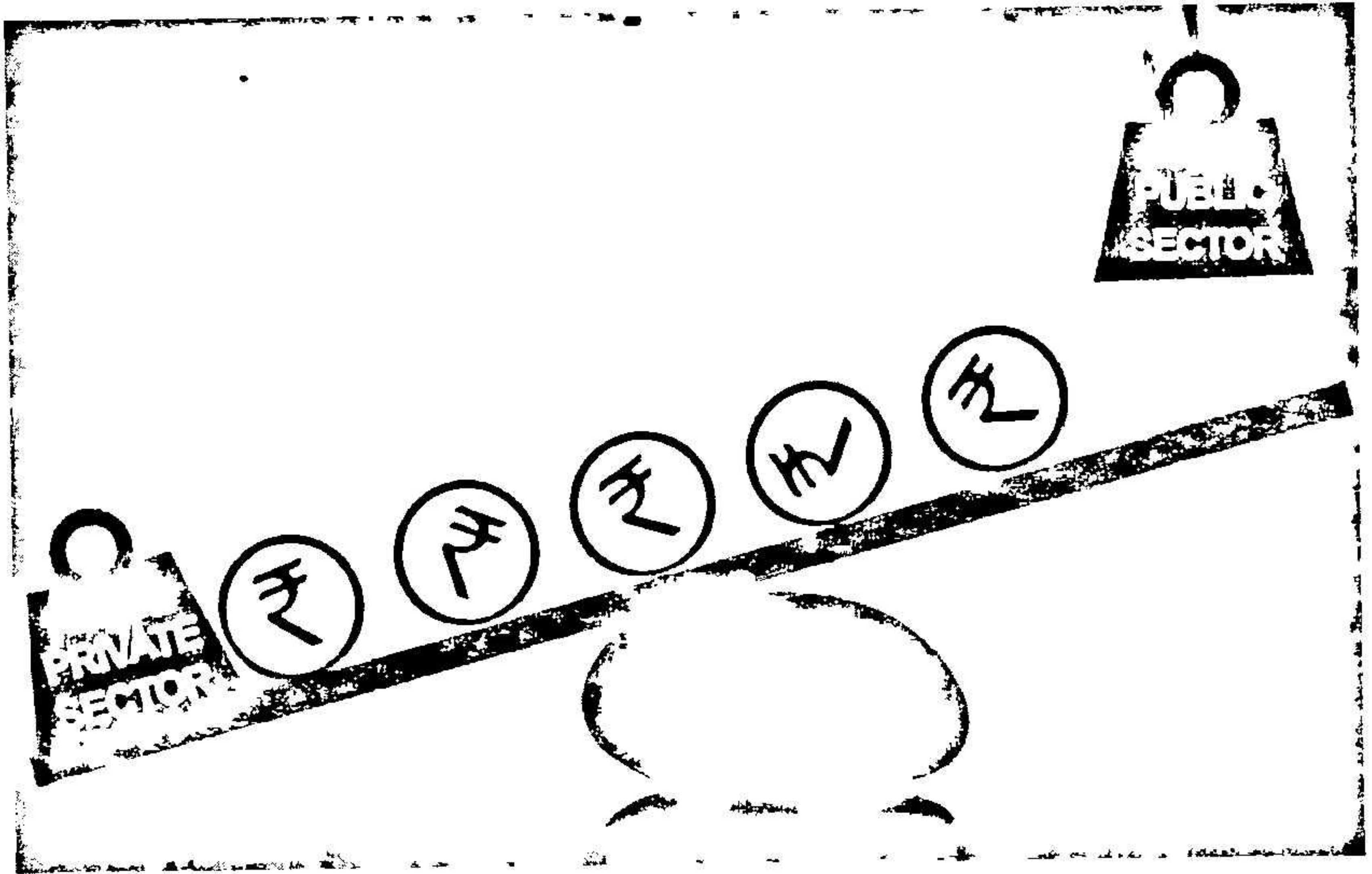
బ్యాంకుల వైపు వరుగులు తీస్తుంది. బ్యాంకుల విలీనం వలన బ్యాంకు మొండి బకాయిలు ఎలా వసూలు అవుతాయో అర్థంకాదు. దేనా బ్యాంకు, విజయాబ్యాంకు, బిఓబి బ్యాంకుల మొండి బకాయిలు 80వేల కోట్ల వరకు వున్నాయి. విలీనమైన బ్యాంకుల మొండి బాకీలన్నీ కలిసి స్టేట్ బ్యాంకును కుంగతీసాయి. గత ఏడాది మహిళా బ్యాంకు మరో ఐదు అనుబంధ బ్యాంకులను కలిపేసుకున్న ఎస్బిఐకి మొండి బకాయిలు (ఎన్పిఏ) పెరిగి 2.25లక్షల కోట్లకు చేరాయి. ఎస్బిఐ చరిత్రలోనే మొట్టమొదటిసారి నష్టాలను

మూటగట్టుకున్నది. నష్టాల్లో కూరుకుపోయిన అంబానీకి చెందిన జియో పేమెంట్ బ్యాంకులో 30శాతం వాటాను ఎస్బిఐ కొనుగోలు చేసింది. మొండి బకాయిలకు సంబంధించి వ్యవస్థీకృత విధానాల్లో మార్పులు లేకుండా విలీనం తర్వాత మొండి బకాయిలు తగ్గుతాయనేది వాస్తవం కాదని, కార్పొరేట్లపట్ల కఠినవైఖరి పెరగకుండా మొండి బకాయిలు తగ్గవని ప్రస్తుత బ్యాంకుల అనుభవమే చెబుతోంది.

బ్యాంకుల విలీనం వలన అంతర్జాతీయ బ్యాంకులతో పోటీ పడి వ్యాపారం పెరుగుతుందని, లాభాలు పెరుగుతాయనేది కూడా వాస్తవంకాదు. పెద్ద బ్యాంకులతో పోటీకి తట్టుకోలేక ప్రస్తుతం నూతన వ్యాపారం కూడా తగ్గింది. విలీనం తర్వాత సర్వీసు చార్జీలను భారీగా పెంచేందుకు అనుమతించింది. రోగం ఒకటైతే మందు ఒకటేసినట్టుగా దేశంలో దాదాపు 7వేల శాఖలను స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా మూసివేసింది. 15వేల మందికి పైగా ఉద్యోగుల సంఖ్యను తగ్గించింది. కొత్త రిక్రూట్మెంట్ను ఆపివేసింది. శాశ్వత నియామకాలను రద్దుచేసి కాంట్రాక్టు విధానాన్ని అమలులోకి తెచ్చింది. ఉద్యోగుల ఉద్యోగ భద్రత లేకుండా చేసింది. పెరిగిన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం మనిషికి సహాయకారిగా తోడ్పడాలి కాని దీనికి భిన్నంగా బ్యాంకు ఉద్యోగులపై పనివత్తిడి విపరీతంగా పెంచింది. యంత్రంలో యంత్రంలా విపరీతంగా మానసిక వత్తిడితో కార్మికులు పనిచేస్తున్నారు.

ధిల్లీ రైతాంగస్ఫూర్తితో పోరాడాలి

మూడు దశాబ్దాలుగా ప్రైవేటీకరణ అమలు జరుగుతున్నా బ్యాంకింగ్ వ్యాపారం నేటికి ప్రభుత్వ బ్యాంకుల చేతుల్లో వుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వ బ్యాంకులను ఏదో ఒకదారిలో అదానీ, అంబానీలకు, విదేశీ పెట్టుబడిదారులకు హస్తగతం చేయడమే మోదీ లక్ష్యం. పెద్ద బ్యాంకులైతే కార్పొరేట్ కంపెనీలకు రుణాలిచ్చే శక్తి పెరుగుతుంది. తీసుకున్న కంపెనీలు తిరిగి చెల్లించకపోతే ప్రభుత్వం మీద ఆధారపడకుండా ఆ బాకీలను రద్దుచేసుకొనే

నిర్ణయం ప్రైవేటు బ్యాంకుల యాజమాన్యమే తీసుకుంటుంది. ప్రభుత్వ పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ అంతిమంగా ప్రైవేటీకరణను సులభతరం చేస్తుంది.

ప్రభుత్వాలు వ్యాపారంలో వుండాల్సిన అవరసం లేదని దేశ ప్రధాని, ఆర్థికమంత్రి తరచూ మాట్లాడుతున్నారు. ప్రపంచబ్యాంకు ఆలోచన కూడా ఇదే. 2008 ఆర్థిక సంక్షోభానికి ముందు అమెరికా అధ్యక్షులు కూడా ఇదే మాట మాట్లాడారు. తీరా అమెరికాలో బ్యాంక్ ఆఫ్ అమెరికా, సిటీగ్రూపు, ఏఐజి, బేర్స్టేర్స్ వంటి ప్రైవేటు బ్యాంకులు కుప్పకూలడంతో వెల్లువెత్తిన సంక్షోభాన్ని నివారించడానికి ప్రజల సొమ్మును లూటీచేసి బెయిల్ ఆవుట్ ప్యాకేజీలను ప్రకటించింది. రెండు భారీ ఎన్బిఎఫ్ సిలను జాతీయకరించింది. ఇక్కడ గమనించాల్సిందేమంటే 1930లో ప్రపంచ వ్యాప్త మహా ఆర్థిక సంక్షోభం వచ్చిన తర్వాత ప్రభుత్వ రంగంలో 1938లో ఏర్పాటు చేసిన బ్యాంకును 1968లో ప్రైవేటుకు అప్పగించారు. 2008లో తిరిగి జాతీయం చేసే నాటికి మరో ప్రైవేటు బ్యాంకుతో కలిసి 5.4 ట్రిలియన్ డాలర్ల అమెరికన్ చెల్లింపుదారుల కష్టార్థితాన్ని కాజేసింది. లాభాల్లో వున్నపుడు ప్రైవేటు సంస్థల చేతుల్లో వుండాలి. నష్టాలు వచ్చినపుడు రాజ్యం జోక్యం చేసుకొని ప్రజల సొమ్ముతో ఆదుకోవాలి. పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క రెండునాల్గూ ధోరణి ఇది.

అందుకే ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలను దేశ సంపదను కారుచౌకగా కార్పొరేట్లకు కట్టబెట్టడానికి తహతహలాడే మోదీ ప్రభుత్వం విధానాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి. ప్రజలకు సేవలను, సంక్షేమాన్ని దూరం చేసి కార్పొరేట్ శక్తులకు దోచిపెట్టే మోదీ ప్రభుత్వ విధానాలను ప్రతిఘటించాలి. ఉద్యోగ, ఉపాధిని దెబ్బతీసే ప్రభుత్వ ప్రజావ్యతిరేక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా కార్మిక, కర్షక, విద్యార్థి మేధావి ఐక్యతతో సంఘటితంగా ఉద్యమించడం నేటి అందరి ముందున్న కర్తవ్యం. ఎన్ని లోపాలున్నా ప్రభుత్వ రంగాన్ని కాపాడుకోవడానికి ధిల్లీ రైతాంగ పోరాటస్ఫూర్తితో బలమైన ఐక్య పోరాటాలను నిర్మించాలి. ❖

ఖలీద్ సైఫీ - అతని అణువణువునా భిక్కారం, మానవత్వం

వి.వి. జ్యోతి

ఏడాదిన్నర క్రితం మొదటిసారి జెఎన్ యూ విద్యార్థి నాయకుడు ఉమర్ ఖలీద్ తో పాటు జైలు నుంచి కోర్టుకు వస్తున్నప్పుడు చూశానతన్ని. కళ్ల వరకూ పాకిన నవ్వుతో ఆ ముఖం ఎంతో స్వచ్ఛంగా కనిపించింది. ఆ రోజంతా తన నవ్వు ముఖమే కళ్ల ముందు మెదులుతూ ఉండింది. నేను చూసిన వీడియో కథనం బట్టి ఈశాన్య ఢిల్లీ మతదాడుల కేసులలో పోలీసులు ఇరికించిన వాళ్లలో తనూ ఒకడని అర్థం అయింది. పేరు ఖలీద్ సైఫీ. 'లడేంగే జీతేంగే' అని నినాదాలిస్తూ ఉమర్ ఖలీద్ తో పాటూ ఖలీద్ సైఫీ కోర్టు గది వైపుకు వెళుతున్న ఆ దృశ్యం ఎందుకో నా మనసులో అలా ముద్రించుకు పోయింది. సంఘ పరివార్ శక్తులు రోడ్ల మీద వీరంగం వేసి ముస్లింల ఇళ్లపై దాడులు చేసి హింసకు తెగబడితే పోలీసులు వాటిని నిలవరించకపోగా, నిలవరించడానికి ప్రయత్నిస్తూ, బాధితులకు అండగా నిలిచిన కార్యకర్తలపైనే ఆ దాడులకు కుట్ర పన్నారంటూ కేసులు పెట్టి జైళ్లకు నెట్టిన విషాద సందర్భమది. కాబట్టి అతనూ బాధితులకు అండగా నిలిచే ప్రయత్నం చేసి ఉంటాడనే అనుకున్నా. ఏం చేశాడో తెలుసుకోవాలని ప్రయత్నించినప్పుడు ఆ ముఖం నన్నంతగా ఎందుకు ఆకట్టుకుందో బోధపడింది. మనుషుల్ని షరతులు లేకుండా ప్రేమించే గుణం, అవసరాలలో ఉన్నవారికి సాయపడే స్వభావం, అన్యాయాన్ని ఎదిరించి నిలబడేతత్వం, అందుకవసరమైతే, ఎలాంటి కష్టనష్టాల

నోర్పుకోవడానికైనా తయారు కావడం... తన కమ్యూనిటీకి అండదండగా నిలిచిన ఒక ముస్లిం యువకుడిలోని ఈ లక్షణాలు చాలా 'ప్రమాదకరమే' మరి! అందుకే జైలుకు పంపారు.

కమ్యూనిటీ నాయకుడిగా, రాజకీయ కార్యకర్తగా, సమాజ సేవకుడిగా, దాతగా, ఉద్యమ నాయకుడిగా, అవసరమైనప్పుడు మధ్యవర్తిగా... ఇలా పరిస్థితులు డిమాండ్ చేసిన అనేక పాత్రలను స్వచ్ఛందంగానే స్వీకరించాడు ఖలీద్ సైఫీ. వృత్తిరీత్యా వ్యాపారి అయిన ఖలీద్ వ్యక్తిగత జీవితంలో ముగ్గురి పిల్లలను అపురూపంగా చూసుకునే తండ్రి. భార్యతో ప్రేమగా మసిలే సహచరుడు. తన సన్నిహితులు, స్నేహితులను ఎవరిని కదిలించినా అన్యాయాన్ని ప్రశ్నించడంలో, అతనికి ఉన్న నిబద్ధత గురించి చెబుతారు. రానురానూ ఆ గుణమే భార్య నర్గీస్ లో ఆందోళన పెరిగేలా చేసింది. అతనిని ఆ కార్యకలాపాల నుంచి తప్పుకోమని ఒత్తిడి చేయబోయి విఫలమైంది. 'నా కోసమో నీ కోసమో చేయడం లేదు. మన వాళ్ల కోసం చేస్తున్నాను. ఏ తప్పు చేయనంత కాలం ఎందుకు భయపడాలంటూ' భార్యకు సర్ది చెప్పేవాడు. భయపడకపోతే జైలుకు పోక తప్పదని హెచ్చరించడానికే అతనిని ఆధిపత్య మత శక్తుల చేతిలో ఉన్న రాజ్యం కటకటాల వెనకకి నెట్టింది. ఖలీద్ సైఫీ ఇప్పుడు ఒక నర్వనామం. అనమ్మతిని తెలపడానికి సాహసించినందుకు మూల్యం చెల్లిస్తున్న అనేకమందిలో తనూ ఒకడు. ఉద్దేశ పూర్వకంగా చేసిన తప్పుడు అభియోగాలను ఎదుర్కొంటూ దేశవ్యాప్తంగా జైళ్లలో మగ్గుతున్న వేలాది మైనారిటీ యువతీ యువకులకు ప్రతినిధి.

ఖలీద్ సైఫీ తగ్గబీ జమాతీ పద్ధతులను ఆచరించే ముస్లిం కుటుంబానికి చెందిన వ్యక్తి. తొమ్మిదిమంది సంతానంలో ఒకడు. ఉత్తరప్రదేశ్ లోని మొరదాబాద్ నుంచి ఢిల్లీకి వలస వచ్చి ఖురేజీ ఖాన్ ప్రాంతంలో స్థిరపడింది వాళ్ల కుటుంబం. పుణెలో ఎంబిఎ చదువుకున్నాక తండ్రి లతీఫ్ నిర్వహిస్తున్న ఫర్నిచర్ వ్యాపారంలో తనూ భాగం పంచుకున్నాడు. తండ్రి చనిపోయినప్పుడు భార్యతో కలిసి హజ్ యాత్ర కోసం మదీనా వెళ్లాడు ఖలీద్ సైఫీ. ఆ యాత్రలోనే తనకి హజ్ యాత్రలు నిర్వహించే మజిద్ తో పరిచయం అయింది. ప్రయాణాలు ఎక్కువగా ఉండే తండ్రి ఫర్నిచర్ వ్యాపారం కంటే మజిద్ నడిపే ట్రావెల్స్ వ్యాపారంలో భాగం కావడం మంచిదనిపించింది తనకు. అది ఎక్కువ ధర్మబద్ధమైన సంపాదన అన్న భావన కూడా కలిగిందట. అందుకే తిరిగొచ్చాక మజిద్ వ్యాపారంలో పాలుపంచుకున్నాడు. ఆ అనుభవంతో తనకి హజ్ లైసెన్స్ వచ్చాక ఆల్ లతీఫ్ హస్పిటాలిటీ అండ్ ఇంటీరియర్స్ ప్రయివేట్ లిమిటెడ్ పేరుతో సొంత కంపెనీ పెట్టాడు. తనకు

పరిచయమైనప్పటి నుంచే ఖలీద్ సైఫీ ఏదో ఒక రూపంలో దానధర్మాలు చేస్తుండేవాడని చెబుతుంది అతని భార్య నర్గీస్. 2012లో మజిద్, ఖలీద్ సైఫీ కలిసి తామప్పటి వరకూ చేస్తూ వస్తున్న సంక్షేమ కార్యక్రమాలను ఒక సంస్థ ద్వారా చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. న్యూ ఎడ్యుకేషన్ అండ్ వెల్ఫేర్ ఆర్గనైజేషన్ పేరుతో ఒక ట్రస్ట్‌ను ప్రారంభించారు. ఆ ట్రస్ట్ ద్వారా నిరుపేద విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్ లిచ్చారు. అనాథాశ్రమాలకు ఆర్థికసాయం చేశారు. పూట గడవని వితంతువులకు రేషన్ ఇచ్చేవారు. అవసరంలో ఉన్నవారికి బట్టలు కూడా పంచేవారు. 2020లో ఖలీద్ సైఫీ అరెస్ట్ అయ్యేవరకు ఆ ట్రస్ట్ పనులు సాగాయి. ఖుర్రేజి ఖాస్ ప్రాంతంలో మతంతో ప్రమేయం లేకుండా దాదాపు అవసరంలో ఉన్న ప్రతి ఇంటి నుంచి కనీసం ఒక పిల్లో పిల్లాడో వాళ్లందించిన సహకారంతో చదువుకున్నారు. అక్కడ జరిగే ప్రతి సభలోనూ ఖలీద్ సైఫీ చదువుకోవడం ఎంత ముఖ్యమో నొక్కిచెప్పేవాడట.

ఖలీద్ సైఫీకి అతని భాగస్వామి మజిద్‌కి వాళ్ల వ్యాపారం విస్తరిస్తున్న కొద్దీ అవినీతి ఎంతగా పాతుకుపోయిందో, అడ్డు అదుపు లేకుండా పాకి పోయిందో అనుభవంలోకి వచ్చింది. అందువల్లనేమో అన్నా హజారే నాయకత్వంలో జరిగిన అవినీతి వ్యతిరేక ప్రచారోద్యమంలో చేరాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. ఆ ఉద్యమం నుంచే ఆమ్ ఆద్మీ పార్టీ (ఆప్) పుట్టుకొచ్చింది. ఆ పార్టీలో తొలి నుంచీ పనిచేశాడు ఖలీద్ సైఫీ. మురాదీబాద్ ముస్లిం వర్తకుల, తగ్గిబీ జమాత్ గ్రూపుల మద్దతు ఉండడంతో ఖలీద్ కొద్దికాలంలో ఆప్ పార్టీ మైనారిటీ విభాగాలలో ప్రముఖుడుగా గుర్తింపు తెచ్చుకున్నాడు. అప్పటి ఆప్ నాయకులందరితో తనకు స్నేహసంబంధాలు ఏర్పడ్డాయని కుటుంబసభ్యులు, స్నేహితులు చెబుతారు. ఖలీద్ సైఫీని తాను మొదట 2013 ఎన్నికలప్పుడు కలిసానని, తనుండే ఖుర్రేజి ఖాస్ ప్రాంతంలో ఖలీద్ సభ ఏర్పాటు చేసినప్పుడు ముస్లింలతో పాటు హిందువులు కూడా గణనీయంగా వచ్చారని అది తనని అబ్బురపరిచిందని యోగేంద్ర యాదవ్ చెప్పారు. యోగేంద్ర యాదవ్ ఆప్ వ్యవస్థాపక నాయకులలో ఒకరు. 'ఖలీద్ సైఫీ అప్పుడు ఆప్ వాగ్దానం చేసిన ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయాల పట్ల పూర్తి నమ్మకంతో పనిచేశాడు. అంతే కానీ రాజకీయాలలో ఎదిగిపోయి పదవులు పొందాలన్న కాంక్ష ఏ కోశానా లేదతనికి' అని చెప్పారు యోగేంద్ర యాదవ్. పార్టీకి నిధులు సేకరించడంలోనూ, 2013 అసెంబ్లీ ఎన్నికలకు ప్రచారం చేయడంలో తోడ్పడ్డాడు. ఢిల్లీ వరకే పరిమితం కాలేదు. పంజాబ్, గోవా, కర్ణాటక రాష్ట్రాలలో ముస్లింలు అధికంగా ఉన్న ప్రాంతాలకు తనని ఎన్నికల ప్రచారం కోసం పంపించారు. అతనితో కలిసి పనిచేసిన ఆప్ పార్టీ కార్యకర్తలు అతని పద్ధతి కేవలం వీలైనంత మందిని కలుపుకుని పోయేదిగా ఉండేదని చెబుతారు. ఓటర్లలో అత్యంత నిర్లక్ష్యానికి గురైన సమూహాల దగ్గరకు చేరుకోవడానికి ప్రయత్నించేవాడని అతనితో 2017లో మలెర్‌కోట్లా పనిచేసిన అబ్దుల్ రహమాన్ అనే కార్యకర్త గుర్తుచేసుకున్నారు. అయితే

క్రమంగా ఆప్ రాజకీయ ధోరణుల పట్ల అసమ్మతి మొదలైంది ఖలీద్‌లో. మొదటగా ముస్లిం ప్రాబల్యం అత్యధికంగా ఉన్న ఖుర్రేజి ఖాస్ స్థానిక ఎన్నికలలో కూడా ముస్లిం అభ్యర్థులను నిలబెట్టడానికి ఆప్ ముందుకు రాలేదు. ముస్లింలు ఎలాగూ మనకే వస్తారు. హిందువులు తమ అభ్యర్థిని పెట్టకపోతే వెయ్యరు కాబట్టి వారినే పెడుతున్నామన్నదట ఆ పార్టీ నాయకత్వం. మయన్మార్ నుంచి వచ్చిన రోహింగ్యా ముస్లిం శరణార్థులను వేధించడంపై ఒక ప్రకటన చేయమని ఖలీద్ అడిగితే అందుకు కూడా ఆప్ నాయకత్వం సిద్ధపడలేదు. ఇక ముస్లింలపై విద్వేషంతో జరుగుతున్న నేరాలు, మూకహత్యలపై కూడా మౌనం వహించడంతో తానింకా ఆప్‌లో కొనసాగడంలో అర్థం లేదనుకున్నాడు ఖలీద్ సైఫీ.

అయితే ఆప్‌లో పనిచేసిన అనుభవం అతని రాజకీయ అవగాహనను విస్తృతపరిచింది. దేశంలోని ముస్లింలు అత్యధికంగా ఉన్న ప్రాంతాలకు ఆప్ పంపడం వల్ల ఆ ప్రాంతాలలోని వ్యక్తులు ఎంత తీవ్రమైన వివక్షకు గురవుతున్నారో, అభివృద్ధిలో ఎంత వ్యత్యాసం ఉందో తెలుసుకోగలిగాడు. అంతేకాదు ప్రత్యామ్నాయ రాజకీయాలను తీసుకొస్తామని చెప్పిన ఆప్ కూడా ముస్లింలకు సంబంధించిన అంశాలపై నిర్దిష్టమైన వైఖరిని తీసుకోకపోవడం, వారికి అభ్యర్థిత్వాలలో తగిన భాగం ఇవ్వకపోవడం గమనించాడు ఖలీద్. దేశవ్యాప్తంగా ఎన్నికల రాజకీయాలకున్న లక్షణమే ఇదని గ్రహించాడు కూడా.

బహుశా ఈ అవగాహన వల్లే అతని కార్యచరణ కొత్త రూపు తీసుకున్నట్లుంది. అదే యునైటెడ్ అగెయినెస్ట్ హేట్ (యుఎహెచ్). అది ప్రధానంగా విద్వేషపూరిత రాజకీయాలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే ప్రచారోద్యమాన్ని చేపట్టడానికి ముందుకొచ్చిన కొంతమంది వ్యక్తులు, కొన్ని సంస్థలు కలిసి ఏర్పడిన వేదికని చెప్పుకోవచ్చు. విద్యార్థి నాయకుడు ఉమర్ ఖలీద్, హక్కుల కార్యకర్త బనోజ్‌జ్యోత్స్న లాహిరి (ఉమర్ ఖలీద్ సహచరి కూడా), నహస్ మాలా, షరీఫ్ అన్సార్, ఖలీద్ సైఫీలు యుఎహెచ్ ని ఏర్పరిచారు. దేశవ్యాప్తంగా కిందిస్థాయి వరకు విద్వేషపూరిత రాజకీయాలకు వ్యతిరేకంగా ప్రచారోద్యమం చేపట్టాలంటే ప్రజల భాగస్వామ్యం అవసరమని గుర్తించామని ఆ దిశగా ప్రయత్నాలు మొదలుపెట్టామని నదీమ్ చెప్పారు. జులై 30, 2017న యుఎహెచ్ మొదటి కార్యక్రమం తీసుకుంది. ఆరోజు ఢిల్లీ నుంచి హర్యానాలోని మేవత్ పట్టణానికి మతసామరస్య సందేశాన్ని తీసుకుని 'మతవిద్వేషానికి వ్యతిరేకంగా మనమంతా గొంతు విప్పుతున్నాం' అనే నినాదం ఉన్న బ్యానర్లతో వందమందితో బైక్ ర్యాలీ బయలుదేరింది. ఆ ప్రాంతంలో అప్పుడే చాలా మూకదాడులు, మూకహత్యలు జరిగి ఉన్నాయి. స్థానికులు ఈ ర్యాలీకి మద్దతు పలికి తమ సహకారాన్ని అందించారు. సోషల్ మీడియాలో ఆ ర్యాలీ, నినాదాలు వైరల్ అయ్యాయి. 'ప్రబలుతున్న మతవిద్వేషపు నేరాలకు బలవుతున్నవారి తరపున మాట్లాడడానికి ముందుకు వచ్చింది యునైటెడ్ అగెయినెస్ట్ హేట్ వేదిక. మూకహత్యలకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడడం, న్యాయం కోసం పోరాడడంలో ప్రారంభించాల్సిన అవసరం ఉందని భావించాం.

మూకహత్యలకు బలైన వారి కుటుంబాలకు సాయపడడం, కేసులను ముందుకు తీసుకెళ్లడంలో అవసరమైన న్యాయసంబంధ పనులు చేసిపెట్టాలని నిర్ణయించుకున్నాం' అని వివరించారు లాహిరి.

మూక హత్యలకు, మతవిద్వేషపు దాడులకు వ్యతిరేకంగా వరుస ర్యాలీలు, నిజ నిర్ధారణ సమావేశాలు, వాటి ఫలితాలను వెల్లడించడానికి పత్రికా సమావేశాలు, స్థానిక సమూహాలను చైతన్యపరచడానికి సభలు... ఇలా తమ శక్తికి మించి పని చేస్తూనే వచ్చింది యుఎహెచ్ బృందం. 2019 వరకు ఉత్తరభారతంలో జరిగిన మూకహత్యలలో ప్రాణాలు కోల్పోయిన వారిలో కనీసం 80 శాతం మంది కుటుంబాలను యుఎహెచ్ కార్యకర్తలు కలిసారని, వీటిలో చాలా కుటుంబాలను కలిసిన బృందాలలో ఖలీద్ సైఫీ భాగంగా ఉండడమే కాక చురుకైన పాత్ర వహించేవాడని బనోజ్ జ్యోత్స్నా లాహిరి చెప్పింది. ఒక్కొక్కరు తమ రెండు చేతులే పది చేతులుగా చేసుకుని పనిచేస్తూ ఏటికి ఎదురీడుతున్న క్రమంలో ఈ బృంద సభ్యుల మధ్య చిక్కటి ఆత్మీయమైన బంధాలు ఏర్పడ్డాయి. రక్తసంబంధాలకు మించిన కామ్రేడరీ అది. లవ్ జిహాద్ పేరుతో విషం చిమ్ముతున్న హిందూ మతోన్మాదులకు తీవ్రస్వరంతో సమాధానం చెబుతూ ఈ మధ్యనే బనోజ్ జ్యోత్స్నా లాహిరి ఒక ఫేస్ బుక్ పోస్ట్ పెట్టింది. అందులో 'ముస్లిం పురుషులతో మాకు ఒక రకమైన ప్రేమే కాదు. మరొక రకమైనది కూడా ఉంది. ఖలీద్ సైఫీ నాకు అన్నలాంటి వాడు కాదు. సొంతం అన్నే. నాకు కావలసిన ఏదైనా డిమాండ్ చేసినా, విసిగించినా సాధించుకోగలను తన నుంచి' అని రాసిందందులో. ఈ బృందంలో చురుకైన పాత్ర పోషిస్తున్న మరో యువతి తమన్నా పంకజ్ వృత్తి రీత్యా న్యాయవాది. ఖలీద్ సైఫీ కుటుంబానికి ఎంతో దగ్గరగా ఉండే ఆమె అతను అరెస్ట్ అయిన తర్వాత భార్య నర్గీస్, పిల్లలతో నిత్యం సంబంధంలో ఉంటోంది. దాదాపు రెండు మూడు నెలల క్రితం తమన్నాకు తన పుట్టినరోజు సందర్భంగా ఖలీద్ సైఫీ ఒక లేఖ రాశాడు. అందులో నువ్వు నాకు చిట్టి చెల్లెలివి. నా కళ్లకు పెద్ద మరియులా (మరియు ఖలీద్ సైఫీ, నర్గీస్ల కూతురు) కనిపిస్తావు. పిల్లలకు, నర్గీస్ కు నువ్వు చేస్తున్నదానికి నేను ఏం చేసినా తక్కువే. ప్రపంచంలో ఉన్న సంతోషాలన్నీ నీకు దక్కాలని అల్లాను ప్రార్థిస్తాను. నీ కలల రాకూమారుడిని త్వరలోనే కలవాలని కోరుకుంటున్నా. మరియు నువ్వు తనతో కాక ఇంకెవరితో మాట్లాడుతున్నా చిన్నబుచ్చుకుంటోందని నర్గీస్ చెప్పింది. తనకా పరిస్థితి కల్పించకు అంటూ రాశాడు. ఆ లేఖను తమన్నా ఎంతో సంతోషంగా ఫేస్ బుక్ లో పోస్ట్ చేసింది.

యుఎహెచ్ బృందం ఉత్తరప్రదేశ్ కాన్గ్రెస్ లో ఒక వారం పాటు ముస్లింలపై జరిగిన హింసాకాండను (ఫిబ్రవరి 2, 2018న మొదలై) గురించి నిజనిర్ధారణ చేయడానికి అక్కడికి వెళ్లింది. ఖలీద్, లాహిరిలతో పాటు ఆ బృందంలో రిటైర్డ్ ఐపిఎస్ అధికారి ఎస్ ఆర్ దారాపురి (ఈయనను ఆ తర్వాత ఒక కేసులో ఇరికించి అరెస్ట్ చేసి చాలా రోజుల పాటు పోలీస్ స్టేషన్ లోనే ఉంచారు), సీనియర్ జర్నలిస్టులు అమిత్ సేన్ గుప్తా, హసానుల్ బన్నా, అలీముల్లా

ఖాన్ లు కూడా ఉన్నారు. జనవరి 26న జండా వందనం సందర్భంగా జరిగిన గొడవ దీనికి కారణమని పైకి చెబుతున్నా అది అప్పటికప్పుడు చెలరేగినది కాదని, ముందుగానే పథకం వేసి గొడవ పెట్టుకుని హింసాత్మక చర్యలకు దిగారని ఈ బృంద పరిశీలనలో తేలింది.

జార్ఖండ్ లో అంతకు ముందు కొద్ది సంవత్సరాలుగా ముస్లిం పురుషులను మూకదాడులు చేసి చంపుతున్న ఘటనలు (2016లో నాలుగో తరగతి చదివే పిల్లాడిని కొట్టి చంపి చెట్టుకు వేలాడదీశారు) పెరుగుతూ రావడంతో జులై 2018లో అక్కడికి వెళ్లి నిజనిర్ధారణ చేశారు. న్యాయవాదులను, జర్నలిస్టులను వెంటబెట్టుకుని యుఎహెచ్ బృందం ఉత్తర ప్రదేశ్ లోని అత్రోలీ అనే గ్రామానికి నిజనిర్ధారణ చేయడానికి వెళ్లింది. ముస్తకీమ్, నౌషాద్ అనే ఇద్దరు ముస్లిం యువకులను పోలీసులు ఎన్ కౌంటర్ పేరుతో కాల్చి చంపారు. ఈ బృందం చేసిన పరిశీలనలో పోలీసులు చెబుతున్నది అబద్ధమని తేలింది. ఉత్తరప్రదేశ్ లోనే బులండ్ షహర్ అనే ప్రాంతంలో అంతకు ముందు సంవత్సరం డిసెంబర్ లో ఆవుకు సంబంధించిన వ్యవహారంలో చెలరేగిన హింసలో ఇన్స్పెక్టర్ సుబోధ్ సింగ్ ను మూకదాడి చేసి చంపేశారు. ఖలీద్, నదీమ్ జూన్ 2019లో సుబోధ్ సింగ్ ఇంటికి వెళ్లారు. ఆ కుటుంబం సుప్రీంకోర్టులో కేసులో ప్రజా ప్రయోజనాల వ్యాజ్యం వేయడానికి ఒక మంచి న్యాయవాది కోసం వెతుకుతున్నారు. 'ఖలీద్ ఈ కేసులో మంచి లాయర్ అవసరమందని చెబుతూ మాకు సంజయ్ హెగ్డే పేరును సూచించాడు. కేసు వివరాలన్నీ శ్రద్ధగా అడిగి తెలుసుకున్నాడు. మేము హిందూ మతానికి చెందిన వాళ్లమైనా మాకు సాయం చేయాలని తాపత్రయపడ్డాడు' అన్నారు సుబోధ్ సింగ్ కొడుకు శ్రేయ్ ప్రతాప్ సింగ్.

2018 జులైలో యుఎహెచ్ ఒక హెల్ప్ లైన్ ప్రారంభించింది. ఒక్కరోజులోనే ఐదువేలకు పైగా కాల్స్ వచ్చాయని నదీమ్ చెబుతున్నారు. అది నిజంగా పని చేసేదేనా కాదా అని తేల్చుకోవడం కోసం అంతమంది చేశారట. ఇక ఆ తర్వాత నుంచి రోజూ వేల మంది ఫోన్లు చేసేవారట. నలుగురు కార్యకర్తలు అదే పని మీద ఉండేవారట. ఖలీద్ తన సమయాన్ని పూర్తిగా దానికే కేటాయించేవాడట. సమయానికి కలగజేసుకుని, ఆయా ప్రాంతాలలో తమకు తెలిసిన వారికి కబురందించి ఆ స్థలానికి చేరుకునేలా చేసి కొన్ని హింసాత్మక సంఘటనలు జరగకుండా నివారించగలిగాడు. పానిపట్ లో ఒక కార్పెట్ నేసే వ్యక్తిని, అతని సహచరులను జై శ్రీరామ్ అనమని లేకపోతే దాడి చేస్తామని కొందరు ఒత్తిడి చేస్తుంటే అతను హెల్ప్ లైన్ కు ఫోన్ చేస్తే ఖలీద్ వెంటనే స్థానిక యుఎహెచ్ కార్యకర్త , స్థానిక వ్యాపారి కూడా అయిన నిఖిల్ శర్మకు సమాచారం అందించి అతనిని ఎవరైతే ఒత్తిడి చేస్తున్నారో వాళ్ల ఇళ్లకు పంపించాడట. దానితో గొడవ సద్దుమణిగింది. నిఖిల్, ఖలీద్ అంతకుముందు అనేక నిరసన కార్యక్రమాలలో కలిసి పాల్గొన్నారు. ఖలీద్ ఈ ఫోన్ కాల్స్ కోసమే ప్రత్యేకంగా ఒక ఫోన్ ఉంచుకునే వాడట.

హెల్ప్‌లైన్ ప్రజల్లోకి విస్తృతంగా వెళుతుండంతో దాని మీద ఉత్తర భారతదేశపు ప్రధానస్రవంతి మీడియా దుష్ప్రచారం మొదలుపెట్టింది. హెల్ప్ లైన్ తెరిచిన కొద్దినెలలకే జి న్యూస్ తన ప్రైమ్ టైమ్ షో ఒక ఎపిసోడ్ మొత్తం కేటాయించి మరీ తుకడే తుకడే గ్యాంగ్ (జెఎన్‌యూ విద్యార్థి ఉద్యమంలో చురుకుగా ఉన్న వారిని ప్రధాన స్రవంతి మీడియా తుకడే తుకడే గ్యాంగ్ అని నిందించేది. దేశాన్ని ముక్కలు చేయాలనుకున్నారంటూ వాళ్లను దూషించడానికి ఆ పదప్రయోగం చేసింది) భారతదేశానికి అపఖ్యాతి తీసుకురావడానికి చేసిన పని ఇదంటూ ఒక గంటకు పైగా కథనాన్ని నడిపింది. దానికి పెట్టిన పేరు 'దేశ కీ బద్నామీ కేలయే తుకడే తుకడే గ్యాంగ్ కా టోల్ ఫ్రీ ఎజెండా'.

యుఎహెచ్ జెఎన్‌యూలో సమస్యలపై ఉద్యమిస్తున్న విద్యార్థులకు అండగా నిలవడాన్ని సాకుగా చూపుతూ ఈ వేదిక కూడా తుకడే తుకడే గ్యాంగ్‌లో భాగమని చెప్పింది మీడియా. జెఎన్‌యూ నాయకుడు ఉమర్ ఖలీద్ యుఎహెచ్ స్థాపకులలో ఒకరు కదా. జెఎన్‌యూలో ఎబివిపి విద్యార్థుల దాడిలో తీవ్రంగా గాయపడిన నజీబ్ అహ్మద్ మాయమైనప్పుడు జరిగిన ఉద్యమానికి అండగా నిలిచింది యుఎహెచ్. అక్కడ జరిగిన ప్రతి నిరసన కార్యక్రమంలోనూ ఖలీద్ సైఫీ ముందున్నాడు. నజీబ్ జూడ కనుగొనాలని డిమాండ్ చేస్తూ సిబిఐ హెడ్ క్వార్టర్స్ ముందు విద్యార్థులు బైరాయించినప్పుడు ఖలీద్ నిరసనకారుల తరపున ప్రసంగించడమే కాకుండా అక్కడున్న విద్యార్థులందరికీ తన స్నేహితులతో కలిసి బిర్యానీ పాకెట్లు ఏర్పాటు చేశాడని జెఎన్‌యూ పరిశోధక విద్యార్థిని హేబా అహ్మద్ గుర్తు చేసుకుంది. 'అలా నిరసనలో పాల్గొన్న విద్యార్థుల తిండి తిప్పల గురించి ఆలోచించేవాళ్లు అతి తక్కువమంది ఉంటారు. తనతో పాటు దాదాపుగా అన్ని ప్రదర్శనల్లోనూ కొడుకు కూడా పోస్టర్ పట్టుకుని కనిపించేవాడు. అచ్చు తన తండ్రిలాంటి వాడే ఆ పిల్లాడు కూడా' అన్నదామె. నజీబ్ మాయమై రెండేళ్లై నా ఇంకా ఎలాంటి స్పందనా రానందుకు నిరసనగా పార్లమెంట్ వరకూ ప్రదర్శనగా వెళ్లాలని అతని తల్లి నఫీసా పిలుపునిచ్చారు. ఆ ప్రదర్శనలో పాల్గొనేందుకు తనే విమానపు ప్రయాణ ఏర్పాట్లు చేసి మరీ రోహిత్ వేముల తల్లిని, తమ్ముడిని ఆహ్వానించాడు ఖలీద్.

జీన్స్ పాంట్, పోలో టీ షర్ట్, పొడుగాటి గడ్డం, తలపై టోపీతో, చెరగని చిరునవ్వుతో దాదాపు ప్రతి ప్రదర్శనలోనూ కనిపించేవాడు ఖలీద్ సైఫీ, తనతో పాటు కుటుంబసభ్యులు కూడా. పిల్లల చదువులు పాడవుతాయని ఎవరైనా అంటే వాళ్లకు రాజకీయాలు తెలియడం చాలా అవసరం అని జవాబిచ్చేవాడు. 'తన బుర్రలో ఎన్నో కొత్త ఆలోచనలు. యుఎహెచ్ పేరును అచ్చువేసి టీ షర్ట్లు, కాఫీ మగ్గిలు చేయించేవాడు. నిధులు పోగు చేసేవాడు. ప్రజలతో త్వరగా కలిసి పోగలిగేవాడు. నిరంతరం ప్రజలతో సంబంధంలో ఉండేవాడు. భౌతికంగానే కాదు. యుఎహెచ్ కార్యక్రమాలే అతని మెదడును కూడా పూర్తిగా ఆక్రమించేవి' అంటుంది లాహిరి.

విద్యేషపు దాడులకు గురైన బాధితులను, వారి కుటుంబ

సభ్యులను పదేపదే కలవడం ఖలీద్ సైఫీ భావోద్వేగాలపై, మానసిక ఆరోగ్యంపై ప్రభావం చూపిందంటుంది అతని భార్య నర్గీస్. 'ఒక గుంపు వస్తుంది. చంపుతుంది. ఒకరి భర్త, మరొకరి తండ్రి చనిపోతాడు. అన్ని చోట్లా జరిగిందదే. ఒక మనిషిని అంత కిరాతకంగా ఎలా చంపగలుగుతున్నారంటూ బాధపడేవాడని నర్గీస్ చెబుతుంది. పదిహేనేళ్ల జునైద్‌ను హర్యానాలో ఒక రైలులో కేవలం ముస్లిం అన్న కారణంగా దాడి చేసి చంపారు. అతని కుటుంబసభ్యులను కలిసి వచ్చినప్పడైతే చాలా కలత చెందాడట. 'న్యాయం కోసం మేం చేస్తున్న పోరాటంలో ఖలీద్ మా పక్కన గట్టిగా నిలబడ్డాడు. అతను ఇతరుల కోసం తాపత్రయపడే వ్యక్తి. అతి కొద్దిమంది మాత్రమే అణచివేతకు గురైన వాళ్ల కోసం వీధుల్లో నిలబడి న్యాయం కోసం పోరాడగలరు. అందులో ఖలీద్ ఒకడు' అన్నారు జునైద్ అన్న మహ్మద్ ఖాసిం

బనోజ్యోత్స్న లాహిరికి కూడా ఖలీద్ సైఫీ ఎంతగా మానసిక కల్లోలానికి గురవుతున్నాడో అర్థమైంది. అస్సాంలో నేషనల్ రిజిస్టర్ ఆఫ్ సిటిజన్స్ అమలులోకి వచ్చింది. దాని ప్రకారం దశాబ్దాల నాటి డాక్యుమెంట్లు చూపించి ఆ రాష్ట్రవాసులు తమ పౌరసత్వాన్ని నిరూపించుకోవాల్సి ఉంది. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలో ఉండే ఉద్యోగస్వామ్యంను, క్లిష్టమైన విధానాలను ఎదుర్కొంటూ పౌరసత్వం తెచ్చుకోవడం కోసం పేద, నిరక్షరాస్య ముస్లింలు పడుతున్న ఇక్కట్లు ఇన్నీ అన్నీ కావు. యుఎహెచ్ నుంచి పన్నెండు మంది ఉన్న ఒక బృందం పద్నాలుగు నెలల కాలంలో అనేక సార్లు అస్సాం వెళ్లి

అక్కడ ఎన్ఆర్ సి విధానం ప్రజలనెలా ఇబ్బందులు పెడుతోందో పరిశీలించారు. ఎన్ఆర్ దారాపురి నాయకత్వంలోని ఆ బృందంలో ఖలీద్, మజీద్ కూడా ఉన్నారు. లాహిరి లేదు. మొదటిసారి ఈ బృందం అస్సాం వెళ్లినప్పుడు అక్కడి పరిస్థితి ఎలా వుందో తెలుసుకోవడం కోసం లాహిరి ఖలీద్కు ఫోన్ చేస్తే బోరున ఏడ్చేశాడట. 'వాళ్ల చేతులలో డాక్యుమెంట్లు పట్టుకుని ఎంతోమంది మా దగ్గరకి వచ్చారు. చాలామందికి ఒంటి మీద సరైన బట్టలు లేవు. పక్కా ఇళ్లు లేవు' అన్నాడు మజీద్. యుఎహెచ్ బృందం అస్సాంకి వెళ్లి ఎన్ఆర్సి పై నివేదిక తయారు చేయడం పూర్తయ్యేనాటికి ఖలీద్ సైఫీ తీవ్రమైన మానసిక ఆందోళనలో ఉన్నాడు. వందలాది మంది కడుదీన స్థితిలో తమ ఉనికినే నిరూపించుకోలేని స్థితిలో ఉన్నారట. వారిలో చాలామందికి వానలు వరదల్లాంటి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు లేదా మనుషులు పాల్పడిన దాడుల్లోనూ డాక్యుమెంట్లు పోగొట్టుకుని ఉన్నారట. ఇక దేశం మొత్తం ఎన్ఆర్సి అమలు చేస్తే ఇదే పరిస్థితి అంతటా ఉంటుంది కదా అని బాధపడేవాడని నర్గీస్ చెప్పింది. ఈ దేశంపైన, ప్రజలపైన తనకున్న ప్రేమ (మొహబ్బత్ అనే పదం వాడిందామె) చాలా గాఢమైనదంటుంది నర్గీస్.

అస్సాం ఎన్ఆర్సి జాబితా విడుదల చేసిన రెండు నెలలు కూడా కాలేదు. 'సుప్రీం కోర్టు ఆదేశంతో అస్సాంలో చేసిన ఎన్ఆర్సి విధానాన్ని ఇక దేశమంతటా చేస్తామ'ని నవంబర్ 2019లో రాజ్యసభలో గృహమంత్రి అమిత్ షా ప్రకటించాడు. ఎన్ఆర్సికి తోడుగా భారత పౌరసత్వ చట్టం 1955కి సవరణ చేయడానికి కేంద్రం తీవ్రంగా ప్రయత్నిస్తూ ఉంది. దాని ప్రకారం పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, అఫ్ఘానిస్తాన్ దేశాల నుంచి వచ్చిన ముస్లిం మతరహస్యాలకు మాత్రం పౌరసత్వం మంజూరు చేస్తారు. ఖలీద్ భయాలన్నీ నిజం అయ్యాయి. కేంద్రమంత్రి వర్గం ఆ బిల్లును పార్లమెంట్ ముందు పెట్టాలని తీర్మానించింది. వివక్షాపూరితమైన ఆ బిల్లుకు వ్యతిరేకంగా జంతర్ మంతర్ వద్ద యుఎహెచ్ నిరసన ప్రదర్శన చేసింది. దానిలో ఖలీద్ సైఫీ రాజ్యాంగ పీఠికను చదివితే అందరూ అతనిని అనుసరిస్తూ చదివారు. ఖలీద్, ఇతర నిరసనకారులు తమ అసమ్మతికి సంకేతంగా ఆ బిల్లు ప్రతిని కాల్రారు.

పార్లమెంట్ బిల్లును ఆమోదించిన తర్వాత దేశవ్యాప్తంగా దానిని ప్రతిఘటిస్తూ ప్రదర్శనలు జరిగాయి. 'వి ద పీపుల్ ఆఫ్ ఇండియా' అనే ఐక్య సంఘటనలో భాగమైంది యుఎహెచ్. అలానే అలయన్స్ అగెయిన్స్ట్ ఎన్ఆర్సి, సిఎఎలో కూడా. ఈ రెండిటిలో భాగస్వాములైన ఇతర పౌరహక్కుల సంస్థలు, రాజకీయ పార్టీలతో కలిసి పనిచేసింది యుఎహెచ్. నిరసన తెలుపుతున్న జామియా ఇస్లామియా విద్యార్థులపై పోలీసుల దమనకాండకు పాల్పడ్డారు. బలవంతంగా క్యాంపస్లోకి లైబ్రరీలోకి దూరి విద్యార్థులపై లాఠీచార్జి, బాష్ప వాయు ప్రయోగం చేశారు. 200 మందికి పైగా తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. ఉత్తరప్రదేశ్లోని అలీఘర్ యూనివర్సిటీలోనూ అలానే పోలీసులు బలవంతంగా క్యాంపస్లోకి చొరబడి, విద్యార్థుల హాస్టల్లోకి కూడా వెళ్లారు. విద్యార్థులను

కొట్టారు. వాళ్లను గదులలోంచి బయటకు లాగి మరీ వాళ్ల పైకి బాష్పవాయు గోళాలు విసిరారు. ఇలా యూనివర్సిటీ క్యాంపస్లలో మీద దాడి చేయడంతో సిఎఎకి వ్యతిరేకంగా మరిన్ని క్యాంపస్లలో వుద్యమం మొదలైంది. ప్రజల నుంచి ప్రతిఘటన పెరుగుతున్న కొద్దీ వాళ్లపై అణచివేత కూడా పెరిగింది. మంగళూరులో పోలీసులు ఇద్దరిని కాల్చి చంపారు. ఉత్తరప్రదేశ్లో పోలీసులు కర్కశంగా అణచివేతకు దిగారు. డిసెంబర్ 10 నుంచి 14 తేదీల మధ్య ఆ రాష్ట్రంలో పోలీసు చర్యల వల్ల 23 మంది చనిపోయారు. దేశవ్యాప్తంగా వేలాదిమందిని అరెస్టులు చేసి జైళ్లకు పంపారు. దొంగకేసులు బనాయించారు.

పోలీసులు విద్యార్థులపై పాల్పడిన హింసకు ప్రతిస్పందనగా జామియా ప్రాంతంలోని షహీన్బాగ్కి చెందిన మహిళలు రోడ్ల మీద బైరాయించారు. ఆ తర్వాత దానిని ఎన్ఆర్సి, సిఎఎలకు వ్యతిరేకించే ఒక నిరసన శిబిరంగా మార్చేశారు. ప్రతి రోజూ అక్కడే అతిపెద్ద సంఖ్యలో మహిళలు కూడడం ప్రారంభించారు. వారితో పాటు పిల్లలు, పురుషులు కూడా చేరారు. ఆ స్ఫూర్తితో ఢిల్లీలోని ఇతర ప్రదేశాలలో మహిళలు అలాంటి నిరసన శిబిరాలని ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. ఖలీద్ కుటుంబం నివసించే ఖురేజి ఖాన్ ప్రాంతంలో కూడా జనవరి 14 నుంచి ఒక శిబిరం నిర్వహిస్తుంటే నర్గీస్ పిల్లలను తీసుకుని అక్కడికి వెళ్లేది వీలైనన్ని సార్లు. ఖలీద్ కూడా ఎప్పుడన్నా ఒకసారి ఆ వైపు వచ్చేవాడట. ఒకసారి పోలీసులు లాఠీచార్జి చేస్తున్నారని తెలిసి వెంటనే అక్కడికి చేరుకుని పోలీసులతో మాట్లాడాడట. పోలీసు చర్య గురించి ఫేస్బుక్ లైవ్ ద్వారా బయటికి తెలిసేలా చేసాడని నర్గీస్ చెప్పింది.

ఈ శిబిరాలలో వందలు, వేల సంఖ్యలో మహిళలు కూడుతుండంతో సహించలేని ప్రభుత్వం వాళ్లను పాకిస్తాన్ ఏజెంట్లుగా, ముస్లిం టెర్రరిస్టులుగా, దేశ విచ్ఛిన్నకారులుగా చిత్రీకరించడం మొదలుపెట్టింది. అన్ని వర్గాలకు చెందిన ప్రజలు పాల్గొన్నా ఈ నిరసనలు మతం రంగు పులిమే ప్రయత్నం చేసింది. మీడియా వారికి వంతపాడింది. అంతేకాకుండా శిబిరాల మధ్య హింస చెలరేగేలా చేయడానికి ప్రయత్నించారు. షహీన్బాగ్ దగ్గర పోలీసుల సమక్షంలోనే కపిల్ గుజ్జర్ అనే వ్యక్తి తుపాకీ తీసి కాల్పులు జరిపాడు. ఇక్కడ హిందువులది మాత్రమే నడవాలని అందుకే కాల్రానని చెప్పాడు.

ఫిబ్రవరి చివరికి వచ్చేసరికి భీమ్ ఆర్మీ నాయకుడు చంద్రశేఖర్ ఆజాద్ సిఎఎకి వ్యతిరేకంగా భారతబండ్ నిర్వహించాలని పిలుపునిచ్చాడు. ఫిబ్రవరి 23న బండ్ను పాటించే హడావుడిలో అందరూ ఉన్నారు. జఫారాబాద్ మెట్రో స్టేషన్ పక్కనే మహిళలు ఒక నిరసన శిబిరం నిర్వహిస్తున్నారు. దాని సమీపంలోనే కపిల్ మిశ్రా అనే బీజేపీ నాయకుడు ఆ శిబిరాన్ని చంద్ బాగ్ లో ఉన్న ఇంకో శిబిరాన్ని పోలీసులు ఎత్తివేయించకపోతే తాము వీధులలోకి రావాల్సి ఉంటుందని రెచ్చ గొట్టే ఉపన్యాసం ఇచ్చాడు. అతనలా మతవిద్వేషంతో విషపూరితమైన ప్రసంగం చేస్తున్నప్పుడు వెనకనే డిజిపి నిలబడి వున్నాడు.

ఆ రాత్రికే ఆ జిల్లా (ఈశాన్య ఢిల్లీ ప్రాంతం) మొత్తం హింసాత్మకమైన మత దాడులు జరిగాయి. ఆ తర్వాత కొద్దిరోజులు ఆ ప్రాంతమంతా హిందూ మతవాద శక్తులు గుంపులు గుంపులుగా 'జై శ్రీరామ్' అంటూ ఆయుధాలతో వీధుల్లో వీరంగం వేశారు. ముస్లింల ఇళ్లు, మసీదులు, వ్యాపారాలను లక్ష్యంగా చేసుకుని లూటీ చేశారు. నిప్పంటించారు. పోలీసులు చూసీ చూడనట్లు వదిలేశారు. నిలవరించడానికి ఏ మాత్రం ప్రయత్నించకపోగా అక్కడక్కడా సహకారం కూడా అందించారు. మొత్తంగా చూస్తే ఆ హింస ముస్లింలపైనే జరిగిందని చెప్పాలి. వాళ్లను కొట్టారు. చంపారు. ఆ తర్వాత కొద్ది రోజులలోనే ఈ హింసాత్మక దాడులలో 53 మంది ప్రాణాలు కోల్పోయారు. అందులో 40 మంది ముస్లింలే.

అందరూ చెబుతున్న దానిని బట్టి ఖలీద్ సైఫీ హింసను అడ్డుకోవడానికి శాయశక్తులా ప్రయత్నించాడు. రాళ్లు విసరడం, చిన్న చిన్న కొట్లాటలు జరిగిన రోజు (ఫిబ్రవరి 23) అతను శిబిరాలలో కూర్చున్నవారి గురించి ఆందోళన పడ్డాడు.

మరుసటి రోజు ఢిల్లీ ప్రొఫెసర్ అపూర్వానంద్ ను కలిశాడు. 'నన్ను 24వ తేదీ కాన్ స్టిట్యూషన్ క్లబ్ లో కలిసాడు. చాలా ఆందోళనగా ఉన్నాడు. సిఎఎకి వ్యతిరేకంగా నిరసన తెలుపుతున్న వారిపై దాడులు జరపాలని పథకం వేసారన్న భావన కలిగింది తనకు. అందుకే అంత కలత చెందాడు. ముఖ్యంగా జప్రాబాద్ మెట్రో స్టేషన్ వద్ద ధర్నా చేస్తున్న మహిళల రక్షణ గురించిన భయం తనని వెంటాడింది. అక్కడ ఏ క్షణాన అయినా హింస జరగొచ్చున్న అంచనాతో ఉన్నాడు. ఆ మహిళలకు నచ్చచెప్పేందుకు తనతో పాటు రమ్మని అడిగాడు. మేము ఇంకొంతమందితో కలిసి వెళ్లి పోరాటం చేస్తున్న మహిళలతో మాట్లాడాలి. రెండు నెలలుగా కూర్చున్న ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చి ఎవరూ మాట్లాడలేదు కాబట్టి తాము కదలమని వాళ్లు చెప్పారు' అని నాటి తమ అనుభవాన్ని గుర్తు చేసుకున్నారు అపూర్వానంద్

కనీసం ఖుర్రేజీ ఖాన్ లో శిబిరం నిర్వహిస్తున్న మహిళలతో మాట్లాడేందుకు అక్కడకు రమ్మని అపూర్వానంద్ ను అడిగాడు ఖలీద్. ఆయన అక్కడికి కూడా వెళ్లారు. 'అతను నచ్చచెప్పినప్పుడు ఆ రోజుకు రోడ్డు మీద ఉన్న శిబిరాన్ని ఖాళీ చేయడానికి వాళ్లు ఒప్పుకున్నారు. చాలా సంతోషపడి పోయాడు ఖలీద్' అన్నారు అపూర్వానంద్. కానీ ఆ మరుసటి రోజుకు ముస్లింలపై పూర్తి స్థాయి దాడులకు తెగబడ్డాయి హిందూ మతాన్ని దూకులు. ఖలీద్, నదీమ్ ఇతర యువహెచ్ కార్యకర్తలు, సామాజిక కార్యకర్తలు కొందరు, సినీ దర్శకులు రాహుల్ రాయ్, సాబా దేవన్ లు హక్కుల కార్యకర్త హర్షమందిర్, కారవాన్ ఎ మొహబ్బత్ సంస్థకు చెందిన వారు ఇంకొంతమంది కలిసి అప్పటికప్పుడు సిటిజన్ కలెక్టివ్ ఫర్ పీస్ అనే పేరుతో కలిసి పనిచేయడానికి సిద్ధపడ్డారు. మతదాడులలో చిక్కుకుపోయిన వారిని రక్షించడం, వారికి కావలసిన వి సమకూర్చడం, సమాచారాన్ని ఎప్పటికప్పుడు సేకరించడం, అవసరమైన వారికి తెలియజేయడం, బాధితులకు కావలసిన వైద్య, న్యాయ సహకారాన్ని అందించడం లక్ష్యాలగా పెట్టుకుని పనిచేశారు.

ఆ ప్రదేశం ఖలీద్ కి బాగా తెలిసిందే. తన కార్యకలాపాల వల్ల అనేకమందితో సంబంధాలు ఉన్నాయి. అందుకే హింస బారిన పడిన పడబోతున్న వారిని కాపాడడం కోసం వాహనాలు, డ్రయివర్లను ఏర్పాటు చేసే బాధ్యతను తీసుకున్నాడు. హింస బారిన పడ్డవారికి, అక్కడి నుంచి తప్పించుకుని ఊళ్లకు వెళ్లిపోతున్న వారికి తిండి, తాత్కాలిక వసతి ఏర్పాట్లు చేసే పని కూడా తీసుకున్నాడు. హర్జిత్ సింగ్ బట్టి అనే డాక్టర్ ఫిబ్రవరి 24 సాయంత్రం ఫోన్ చేసి పెద్ద మొత్తాలలో మందులు, ఫస్ట్ ఎయిడ్ కిట్స్, యాంటి సెప్టిక్స్, బాందేజీలు కావాలని అడిగాడు. వాటిని ఆ మరుసటి రోజే ఖలీద్ స్నేహితుడు ఫోన్ చేసి అన్ని మందులూ సరఫరా చేశాడు. ఆ స్నేహితుడు మరో ఆసుపత్రిలో పనిచేసే డాక్టర్. ఈ మందుల్ని బాధితులతో కిక్కిరిసి ఉన్న ఆల్ హింద్ హాస్పిటల్ కి అంబులెన్స్ లో పంపారు. అంబులెన్స్ ఒకచోట వరకే వెళ్లగలిగితే అక్కడ నుంచి మళ్లీ బైక్ ల మీద ఆ ఆసుపత్రికి అవసరమైన మందులు చేర్చారు.

ఫిబ్రవరి 24న జామియా, జెఎన్ యూల నుంచి కొంతమంది విద్యార్థులు, ఖలీద్ సైఫీ, మరికొంతమంది కార్యకర్తలు కలిసి ఢిల్లీ డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రి మనీష్ సిసోడియా దగ్గరకు వెళ్లారు. ముఖ్యమంత్రితో కలిసి హింస జరుగుతున్న ప్రాంతాలకు వెళ్లమని కోరారు. అలా చేస్తే ప్రోటోకాల్ ప్రకారం పోలీసు ఉన్నతాధికారులు వాళ్ల వెంట రావాల్సి వస్తందని, దాని వల్ల పరిస్థితి మెరుగుపడవచ్చని వివరించారు. అయితే మనీష్ సిసోడియా ఈ విషయంలో తాను నిస్సహాయుడినని, పోలీసులపై తమకు నియంత్రణ లేదని చెప్పాడు. దీనితో నిరాశతో వెనుదిరిగి వచ్చారు.

హింస కొనసాగుతూనే ఉండడంతో ఇక ఆఖరు ప్రయత్నంగా తన కుటుంబాన్ని, ఖుర్రేజీ ఖాన్ శిబిరంలో నిరసన తెలుపుతున్న కొంతమంది కార్యకర్తలను వెంటపెట్టుకుని ముఖ్యమంత్రి నివాసానికి వెళ్లాడు ఖలీద్ సైఫీ. రక్తపాతాన్ని ఆపే చర్యలు తీసుకోమని అడగడానికి. 'మేము సి ఎం ఇంటికి చేరేటప్పటికి అక్కడ ఎసిపి, డిసిపి ఇంకా ఇతర పోలీసు అధికారులు ఉన్నారు. మేం సిఎంను కలవాలని, ఎందుకని దాడులను ఆపడానికి ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవడం లేదని అడుగుతామని పోలీసు అధికారులకు చెప్పాం. వాళ్లు అందుకు అనుమతించలేదు. పైగా ఖలీద్ ను, ఇంకొక కార్యకర్తను నిర్బంధంలోకి తీసుకున్నారు. తమను పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకోవడాన్ని ఫేస్ బుక్ లైవ్ లో చూపించాడు ఖలీద్. పోలీస్ ట్రక్ లోకి ఎక్కించినప్పుడు 'ఢిల్లీ పోలీసు ముర్దాబాద్', 'సంఘీయులకు దళారి గిరీ చేయడం మానండి' అంటూ నినాదాలు ఇవ్వడం ఆ లైవ్ లో కనిపిస్తుంది.

'మీరు మీ ఇళ్లలో కూర్చుని ఫోన్లు చూసుకుంటూ గడపండి. సిఎం ఇంటికి, హోం మంత్రి ఇంటికి వెళ్లకండి' అంటూ సాటి పౌరులను కూడా నిలదీయడం కనిపిస్తుందా వీడియోలో. చివరగా తనని కలవడానికి సివిల్ లైన్స్ పోలీస్ స్టేషన్ కు రమ్మని స్నేహితులను కోరాడు ఆ లైవ్ వీడియోలో. తమన్నా అక్కడకు చేరుకునేసరికి అక్కడి స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసర్ తో ఈ దాడులలో చనిపోయిన

కానిస్టేబుల్ రతన్ లాల్ కుటుంబం బాగోగులు గురించి అడుగుతున్నాడట. ఏమన్నా సాయం కావాలంటే తమకు చెప్పమన్నాడట. ఖలీద్ను ఆ తర్వాత విడుదల చేశారు.

ఫిబ్రవరి 26 మధ్యాహ్నం ఖలీద్కు ఖురేజి ఖాస్ నిరసన శిబిరం నుంచి ఫోన్ వచ్చింది. అక్కడకు పోలీసులు వచ్చి లాఠీచార్జ్ చేస్తున్నారని. నర్గిస్ బాల్కనీలోకి వచ్చి చూస్తే మనుషులు ఆ శిబిరం నుంచి పరిగెత్తడం, దుకాణాలు మూసెయ్యడం కనిపించింది. ఖలీద్ వెంటనే ఆ స్థలానికి చేరుకున్నాడు. ఖాళీగా ఉన్న స్థలంలో పోలీసులు ఉన్న చోటకి ఖాళీ చేతులతో వెళ్లి వాళ్లతో మాట్లాడడం మనకు అక్కడ తీసిన ఒక వీడియోలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఆ వీడియోను తర్వాత 'స్కోల్' ప్రసారం చేసింది. హఠాత్తుగా ముగ్గురు నలుగురు పోలీసు అధికారులు వచ్చి అతనిని చుట్టుముట్టడం, నిర్బంధంలోకి తీసుకోవడం కనిపిస్తుంది.

ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ సెక్షన్ 307 హత్యాయత్నంతో పాటు ఆయుధాల చట్టం సెక్షన్లు 24, 25లను ఖలీద్పై పెట్టారు. ఆత్మరక్షణ కోసం కాకుండా ఇతర పనుల కోసం చట్టవ్యతిరేకంగా ఆయుధాలను కలిగి ఉండడం, ఉపయోగించడం అన్న అభియోగాలను మోపినట్లన్న మాట. ఎఫ్ఐఆర్లో ఖలీద్ నిరసనకారులను పోలీసుల మీదకు రాళ్లు విసరమని ఉసి గొల్పినట్లు, ప్రధాని మోదీ, గృహమంత్రి అమిత్ షాలకు వ్యతిరేకం విద్వేషపూరిత ప్రసంగాలు చేసినట్లు, దాడులకు కుట్ర పన్నినట్లు, పోలీసుల మీద కాల్పులు జరపమని ఒక మైనారిటీ తీరని పిల్లాడికి నాటు తుపాకీని ఇచ్చినట్లు పేర్కొన్నారు. వాళ్లు ఎఫ్ఐఆర్లో ప్రస్తావించిన పిల్లాడిని ఫిబ్రవరి 27 రాత్రి పోలీస్ స్టేషన్కు తీసుకువచ్చారు. కేసులోని చార్జిషీట్ ప్రకారం ఆ పిల్లాడు ఖలీద్ తనకు తుపాకీ ఇచ్చాడని పోలీసులకు చెప్పాడు. లాయర్స్ అగెయినెస్ట్ అట్రాసిటీస్ అనే సంస్థకు చెందిన

ఒక బృందం ఖురేజి ఖాస్ నిరసన శిబిరాన్ని నిజనిర్ధారణ కోసం ఫిబ్రవరి 29న సందర్శించింది. ఆ తర్వాత మార్చి మొదటి వారంలో తన నివేదికను వెల్లడి చేసింది. ఆ నివేదిక ప్రకారం... కాల్పులు జరిగాయని పోలీసులు చెబుతున్న సమయంలో ఆ పిల్లాడు ఇంటిలో నిద్ర పోతున్నాడని అతని తండ్రి చెప్పాడు.

ఖలీద్ని పోలీసులు తీసుకెళ్లారని స్థానికులు ఒక అరగంటలోపే నర్గిస్కు సమాచారం అందించారు. అప్పటి నుంచి అతనికి ఫోన్ చేయడానికి ఎన్నిసార్లు ప్రయత్నించినా అవతలి వైపు నుంచి స్పందన లేదు. ఖలీద్ను నిరసన ప్రదర్శనలలో పాల్గొన్నప్పుడు పోలీసులు అదుపులోకి తీసుకోవడం, ఆ తర్వాత విడిచి పెట్టడం అనుభవమే. అయితే అప్పుడు ఫోన్లో అందుబాటులో ఉండేవాడు. ఈ సారేదో జరగకూడనిదే జరిగిందనిపించింది నర్గిస్కు. వెంటనే తమన్నాకు ఫోన్ చేసింది.

బాధితులకు న్యాయసహాయం అందించే హ్యూమన్ రైట్స్ లా నెట్వర్క్ అనే సంస్థకు చెందిన న్యాయవాదులను కొందరిని, ఇండియన్ సివిల్ లిబర్టీస్ యూనియన్ ప్రతినిధులను కొందరిని తీసుకుని తమన్నా పోలీస్ స్టేషన్కు వెళ్లింది. అక్కడ పోలీసుల అదుపులో ఉన్న వారిని కలిసే అవకాశం ఇమ్మని అధికారులను కోరింది. అందుకు ఒప్పుకోక పోగా న్యాయవాదులపై లాఠీచార్జ్ చేశారు పోలీసు అధికారులు. కోర్టు రికార్డుల ప్రకారం ఖలీద్ను ఫిబ్రవరి 26 ఉదయం తొమ్మిదిగంటలకు కాకర్లుమా కోర్టులో మెట్రోపాలిటన్ మెజిస్ట్రేట్ ముందు హాజరుపరిచారు. అక్కడ ఉన్న ఖలీద్ సోదరుడు, ఇతర కుటుంబ సభ్యులెవరూ అతనిని కలవలేకపోయారు. మెజిస్ట్రేట్ అతనిని 14రోజుల జ్యుడీషియల్ కస్టడీకి పంపించారు. మెజిస్ట్రేట్ విచారిస్తున్నప్పుడు ఖలీద్ తనని పోలీసులు చిత్రహింసలు పెట్టారని చెప్పాడు. అతని ఆరోపణలపై విచారణ చేపట్టమని పోలీసు అధికారులకు చేతిరాతతో కూడిన కోర్టు ఆర్డర్ ఇచ్చారు.

ఆ మరుసటి రోజు నర్గిస్ మందోలి జైలుకు వెళ్లి ఖలీద్ను కలిసింది. పాదాలకు మోకాలి వరకు బ్యాండేజిలు చుట్టి వున్నాయి. వీల్ చెయిర్లో వచ్చాడు. ఒక కాలి ఎముక విరిగింది. ఇంకొక కాలి కండ పూర్తిగా నలిగిపోయింది. తీవ్రమైన చిత్రహింసలకు గురయ్యాడని చూడగానే అర్థమైందామెకు. 'నాకు నోట మాట రాలేదు. తనే ధైర్యంగా ఉన్నాడు. మనం పోరాడదాం, ఎంతో కాలం సత్యాన్ని కప్పెట్టలేరంటూ నాకే ధైర్యం చెప్పాడు' అన్నారు నర్గిస్. మార్చి మొదటి వారంలో తమన్నా కలిసిందతనిని. పోలీసులు తననెంత చిత్రహింసలు పెట్టారో తమన్నాకు వివరంగా చెప్పాడట ఖలీద్. "తన ముక్కు మీద, ముఖం మీద, శరీరం అంతటా పిడిగుద్దులు కురిపించారు. అతని కాళ్లను పైకి పట్టుకుని వేలాడదీసినట్లుంచి కాళ్ల మీద మదాల మీద విపరీతంగా కొట్టారు. చేతి వేళ్ల మీద లాఠీలతో బాదారు. ఉంగరపు వేలి ఎముక విరిగింది. ఇంకా తన గడ్డంలోని ఒక్కొక్క వెంట్రుక లాగుతూ వేధించారట. దానితో ముక్కు నుంచి రక్తం కారిందట. అది కడుక్కురమ్మని మరుగుదొడ్లోకి పంపి అక్కడికొచ్చి నడుం దగ్గర తుపాకీ పెట్టి ఇంకా పోరాటాలు చేయాలనుందా అంటూ మతం

పేరుతో దుర్భాషలాడారట” అని పోలీసుల దౌష్ట్యాన్ని వివరించారామె.

ఎఫ్ఐఆర్లో ఖలీద్ ఒంటిపై ఎలాంటి గాయాలున్నాయని ప్రస్తావించలేదు. కానీ చార్జీషీట్లో రాశారు. దాని ప్రకారం ఫిబ్రవరి 26న సాయంత్రం దాదాపు నాలుగున్నర గంటలకు ఖలీద్ను లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి ఆసుపత్రికి మెడికో లీగల్ సర్టిఫికేట్ కోసం తీసుకెళ్లారు. చార్జీషీట్ లో మాత్రం మెడికో లీగల్ సర్టిఫికేట్ లేదు ఎందుకనో. ఖుర్రేజి ఖాన్ నిరసనను భగ్నం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తుంటే ఖలీద్ పోలీసుల నుంచి దూరంగా పరిగెడుతూ కాలు జారి పడ్డాడని, అప్పుడు పాదాలకు గాయాలయ్యాయని, ఇతర నిరసనకారులు అతనిని తొక్కుకుంటూ పోవడంతో చేతులకు గాయాలయ్యాయని చార్జీషీట్లో రాశారు. వీడియోలో కనిపిస్తున్న దృశ్యానికి పూర్తి భిన్నంగా ఉందీ కథనం.

మార్చి 21న అడిషనల్ సెషన్స్ జడ్జి ఇస్రాత్ జహాకు, సాబూ అన్సారీకి బెయిల్ ఇచ్చింది. ఖలీద్ సైఫీకి బెయిల్ ఇవ్వలేదు. కానీ ఇస్రాత్ జహాకు బెయిల్ ఇచ్చిన వెంటనే ఆమె పైనా, ఖలీద్ పైనా రెండో సారి కేసు నమోదు చేశారు. ఎఫ్ఐఆర్ 59 కింద నమోదు చేసిన ఈ కేసులో ఇంకా కనీసం 18 మందిని దాడులకు కుట్ర పన్నారని ఆరోపిస్తూ ఇరికించారు. వాళ్లందరూ సిఎఎకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన కార్యకర్తలే. ఆ ఎఫ్ఐఆర్ ప్రకారం ఢిల్లీలో జరిగిన హింసాత్మక దాడులు ఉమర్ ఖలీద్, తన సహచరులు, ఆప్ కౌన్సిలర్ తాహిర్ హుస్సేన్, ఇంకా కొందరు కలిసి పన్నిన కుట్ర. వీళ్లంతా సిఎఎకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమం నిర్మించడంలో కీలకపాత్ర వహించినవారే కావడం విశేషం. కోర్టు రికార్డుల ప్రకారం ఆరోజు ఖలీద్ సైఫీని అరెస్ట్ చేసింది స్పెషల్ సెల్ విభాగం. పాటియాలా కోర్టులో హాజరుపరిచారు. పోలీస్ కస్టడీలో ఏప్రిల్ 5 వరకు ఉంచి ఆ తర్వాత జుడీషియల్ కస్టడీకి పంపించారు.

ఎఫ్ఐఆర్ 59ని మొదట బెయిల్ వచ్చే సెక్షన్లతోనే నమోదు చేశారు. ఆ తర్వాత క్రమంగా దానిని ఉగ్రవాద వ్యతిరేక కేసుగా మార్చారు. ఏప్రిల్ 19న స్పెషల్ సెల్ దానికి ఉపా చట్టంలోని 13, 16, 17, 18 సెక్షన్లను జత చేసింది. ఐపిసి నుంచి ఇంకొక 15 సెక్షన్లతో పాటు ఇవి అదనం అన్నమాట. ఢిల్లీ పోలీసులు ఖలీద్ను మూడోసారి జూన్ ఆరున అరెస్ట్ చేశారు. అది ఎఫ్ఐఆర్ 101 కింద ఖుర్రేజి ఖాన్ పోలీస్ స్టేషన్లో కేసు నమోదు చేశారు. ఐపిసిలోని ఒక 12 సెక్షన్లు కింద కేసు పెట్టారు ఈ సారి. చంద్బాగ్లో జరిగిన హింసకు సంబంధించిన కేసు అతనిపై పెట్టారు. హింసాత్మక దాడులను చేయడం కోసం కుట్ర పన్నడం కోసం ఉమర్ ఖలీద్కు, తాహిర్ హుస్సేన్కు మధ్య షహీద్బాగ్లో జనవరి 8న సమావేశం చేసాడని ఖలీద్పై ఆ చార్జీషీట్లో అభియోగం మోపారు. ఢిల్లీ పోలీసులు ఆప్ కౌన్సిలర్ తాహిర్ హుస్సేన్ పై నిర్దిష్టమైన సాక్ష్యాధారాలేమీ లేకపోయినా ఏవేవో పొంతనలేని విషయాలను ముడిపెట్టి అతనే ప్రధాన కుట్రదారుడన్న వాదనను ముందుకు తెస్తున్నారు. అతనికి ఫోన్ చేశాడన్న నెపం చూపి ఖలీద్ సైఫీ పై ఆరోపణలు చేస్తున్నారు. యుఎహెచ్ని, సిఎఎ వ్యతిరేక ఉద్యమాన్ని అపఖ్యాతి పాలు చేయడానికే ఖలీద్ని

బలిపశువును చేస్తున్నారని ఖలీద్ ఆప్తమిత్రుడు, ఉద్యమ సహచరుడు నదీమ్ ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు.

‘యుఎహెచ్ పేరు ఎంత పవిత్రంగా ఉందో కానీ వాళ్లేమి చెబుతున్నారో చూడండి. ట్రంప్ వస్తున్నాడు. రోడ్లను మూసివేద్దాం’ అంటున్నారంటూ అమిత్ షా పార్లమెంట్ యుఎహెచ్ మీద, సిఎఎ వ్యతిరేక ఉద్యమం మీద విషం కక్కిాడు. అతనే కాదు. బీజేపీ నాయకులు, హిందూత్వ భావాలున్న వారందరూ సోషల్ మీడియాలో సిఎఎ వ్యతిరేక పోరాటంపై ఇలాంటి ఆరోపణలే చేశారు. పేరేమో యునైటెడ్ అగెయిన్స్ట్ హేట్, చేసేదేమో ద్వేషాన్ని వ్యాప్తి చేయడం అంటూ బీజేపీ నాయకురాలు మీనాక్షి లేఖి కూడా తప్పుడు విమర్శలు చేశారు. ‘నిజానికి అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రంప్ వచ్చిన రోజు మత దాడులు జరుగుతున్నాయి ఢిల్లీలో. కానీ మాపై దుష్ప్రచారాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లింది ప్రధానస్రవంతి మీడియా. దీన్ని తట్టుకోవడం అంత సులభం కాదు. ముఖ్యంగా ఖలీద్ కుటుంబానికి. ఒకసారి ఖలీద్ భార్య ఆయన అరెస్ట్పై వస్తున్న కథనాన్ని ఫోన్లో చూస్తోంది. వాళ్లబబ్బాయి వచ్చి ఆ ఫోన్ లాగేసుకుని అలాంటి చెత్తను చూడక్కర్లేదంటూ వెళ్లిపోయాడు. ఆ కుటుంబం చాలా సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొంటోంది’ అన్నారు నదీమ్.

ఖలీద్ తన సామాజిక జీవితాన్ని, వ్యక్తిగత జీవితాన్ని బాగా సమన్వయం చేసుకోగలిగే వాడంటుంది నర్గీస్. ‘పిల్లలకు హోమ్ వర్క్లో సాయం చేసేవాడు. నాకు ఇంటి పనులలో కూడా చేదోడుగా ఉండేవాడు. శుక్రవారం సాయంత్రాలైతే అచ్చంగా మాతోనే గడిపేవాడు. పిల్లలను బయటికి తీసుకెళ్లేవాడు. పిల్లలకు వాళ్ల నాన్న ఒక నూవర్ హీరో. నాన్న ఎప్పుడోస్తాడని అడుగుతుంటారు. రంజాన్కి వచ్చేస్తాడని చెప్పాను. ఈడ్కి వస్తాడని చెప్పాను. అదీ వెళ్లిపోయింది. పుట్టినరోజులు కూడా తను లేకుండానే గడిచిపోయాయి. అయితే పిల్లలు ఆశ వీడలేదు. అదే నాలోనూ ఆశ నింపుతోంది. తప్పక వచ్చేస్తాడు’ అంటోందామె. ఖలీద్ అరెస్ట్ తర్వాత అతని వ్యాపారం మూతపడింది. స్నేహితులు కుటుంబసభ్యులే సాయపడుతున్నారట. తనకి ప్రతిరోజూ ఐదునిమిషాలు ఫోన్లో మాట్లాడే అవకాశం ఉందట. జైలులో ఇంగ్లీషు, ఉర్దూ నేర్చుకుంటున్నాని, బాడ్మింటన్ ఆడుతున్నానని ఖలీద్ చెప్పాడట. జైలు కూడా ఖలీద్లోని మనుషుల్ని ప్రేమించే స్వభావాన్ని ఇసుమంత కూడా మార్చలేక పోయిందంటుంది నర్గీస్. దీపావళికి స్వీట్లు కొనుక్కోలేని ఖైదీల కోసం అవి తెప్పించి ఇచ్చాడట. కేసు కోర్టులో విచారణకు వచ్చినప్పుడు ఒకసారి పిల్లలు అతనిని కలవగలిగారు. అప్పుడు అందర్లోకి చిన్నదైన మరియు వాళ్ల నాన్న పుట్టినరోజు (మరుసటి రోజు అతని పుట్టినరోజు)కు గ్రీటింగ్ తయారు చేసి ఇచ్చింది. అందులో నువ్వు అందరి కంటే మంచి నాన్నవు. రోజూ గుర్తుకువస్తున్నావు. త్వరగా తిరిగొచ్చేయ్ అని రాసింది. మరియుతో పాటూ మనమూ ఎదురుచూస్తున్నాం కదా ఖలీద్ తిరిగి రాక కోసం. ఇంకా ఎంతోమంది ఖలీద్ల తిరిగి రాక కోసం కూడా.

(కారవాన్, ద వైర్, ఫేస్బుక్ పోస్ట్ల నుండి వచ్చిన సమాచారంతో) ♦

రెండు మెరుపు ఆందోళనలు - రెండు విజయాలు

తమిళనాడు భారతదేశానికి ఒక చివరన తమిళనాడు మరో చివరన కశ్మీర్. ఈ రెండు రాష్ట్రాలలో రెండు మెరుపు ఆందోళనలు ఈ ఒక్క నెలలోనే జరిగాయి. రాజ్యం అందతో పరిశ్రమ యజమానులు, కార్మికుల హక్కులు హరిస్తూ, వారిని కట్టుబానిసలుగా మారుస్తున్నప్పుడు వారికి పోరాటం తప్ప మరో మార్గం కనిపించలేదు. తుపాకీ పహారాల మధ్య, అరెస్టులు, కేసులు నిర్బంధాల మధ్య కార్మికులు సాధించుకున్న ఈ చిరు విజయాలే భారత కార్మికవర్గానికి భవిష్యత్ వెలుగు రేఖలై కనిపిస్తున్నాయి.

2021 డిశంబరు 18తేదీన చైనై - బెంగుళూరు హైవేపై వేలాది మంది ఐ ఫోన్ తయారీ ఫ్యాక్టరీకి చెందిన వేలాది మంది కార్మికులు ఒకటికాదు రెండు కాదు ఏకంగా ఇరవై గంటలు పాటు రాస్తారోళ్లో నిర్వహించారు. జనజీవనం స్తంభించింది. ఈ ఉద్యమంలో అత్యధికంగా మహిళలు పాల్గొన్నారు. పోలీసులు 70 మంది మహిళా కార్మికులను, 22 మంది పురుష కార్మికులను అరెస్టుచేశారు. అయినా వారి అదిరింపులు, బెదిరింపులకు కార్మికవర్గం భయపడలేదు. యాజమాన్యం హెచ్చరికలను సైతం ధిక్కరించి ఈ ఆందోళనలో కార్మికులు పాల్గొని విజయం సాధించారు. కార్మికులు చేసిన పోరాటానికి యాజమాన్యంతోపాటు డి.ఎం.కె.ప్రభుత్వం రంగంలోకి దిగిరాక తప్పలేదు. స్వయంగా జిల్లా కలెక్టరు రంగంలోకి దిగి కార్మికులకు హామీ ఇచ్చిన మీదట ఆందోళనను విరమించారు.

యాపిల్ ఐఫోన్ల ప్రధాన అసెంబ్లర్ ఫాక్సన్ ఉద్యోగులు చేసిన అన్ని డిమాండ్లకు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. త్వరలో ఉత్పత్తిని తిరిగి ప్రారంభిస్తుందని తమిళనాడు ప్రభుత్వం డిసెంబర్ 25, 2021 ప్రకటించింది. తాత్కాలిక కార్మికుల పని మరియు జీవన పరిస్థితులను మెరుగుపరుస్తామని ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసింది. కార్మికుల జీవన పరిస్థితులను, వారి నివాస ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేస్తామని, టాయిలెట్స్, బాత్రూం తదితర సౌకర్యాలను మెరుగు పరుస్తామని, మంచి ఆహారాన్ని మరియు త్రాగునీటిని అందిస్తామని స్పష్టమైన హామీనిచ్చారు.

తైవానీస్ ఫాక్స్ కాన్ టెక్నాలజీ కంపెనీ (FOXCONN TECHNOLOGY INDIA PRIVATE LIMITED) చెన్నై సమీపంలో శ్రీపేరంబదూర్ లో ఉంది. ఈ కంపెనీలో 4000 మంది కాంట్రాక్టు కార్మికులు, వెయ్యి మంది రెగ్యులర్ కార్మికులు పని చేస్తున్నారు. ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలిలో నిర్వహించే ఈ కంపెనీలోకి దూర ప్రాంతాల నుండి కార్మికులను తీసుకొని వచ్చి తక్కువ కూలీతో పని చేయించుకుంటున్నారు. పనిచేసే ప్రాంతాల్లోనే పశువులకొట్టాల మాదిరిగా రేకులేసి కార్మికులను అక్కడే వుంచి పనిచేయించు కుంటున్నారు. కనీసం గతంలో వుండే కార్మిక చట్టాలుగానీ, వాటిని అమలు చేసే లేబర్ ఆఫీసర్లుగాని నేడు మచ్చుకు కూడా పనిచేయడంలేదు. ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలంలో కార్మికులకు సంఘాలు పెట్టుకొనే హక్కు, సమ్మెచేసే హక్కు నిషిద్ధం. అక్కడ కార్మికులు చాలా దుర్భర పరిస్థితులను ఎదుర్కొంటున్నారు. తినేతిండి, తాగేనీరు కలుషితం

కావడంతో అక్కడ కార్మికులు ముఖ్యంగా మహిళలు అనారోగ్యానికి గురయ్యారు. 200 మందికిపైగా స్త్రీ, పురుష కార్మికులు ఆసుపత్రి పాలయ్యారు. ఈ స్థితిలో డిశంబరు 15న కార్మికులు యాజమాన్యం దృష్టికి తీసుకెళ్లినా పట్టించుకోలేదు. ఈ స్థితిలో డిశంబరు 18న కార్మికవర్గం రెడ్డెక్కింది. యాజమాన్యం దిగిరాక తప్పలేదు.

ప్రపంచం కుగ్రామంగా మారిపోయిందనీ, టెక్నాలజీ పెరిగిందని, సౌకర్యాలు బాగా పెరగాయని ఎంతో గొప్పగా ప్రచారం చేసుకుంటున్న ఈ రోజుల్లో సెల్ ఫ్యాక్టరీ కార్మికులు ఎదుర్కొంటున్న దుర్భర పరిస్థితులే వారిని పోరాటంలోకి నెట్టాయి. ఉత్పత్తి పెరగాలంటే సమ్మెలు లేకుండా శాంతియుత పరిస్థితులుండాలని యాజమాన్యం కోరే కోరికను ప్రభుత్వాలు మన్నిస్తాయి కాని కాలే కడుపులతో నిత్యం అశాంతి పరిస్థితులతో కార్మికవర్గం ఎలా పనిచేయాలో? వారికి మెరుగైనా సౌకర్యాలు ఎలా? ఎవరు కల్పించాలో ప్రభుత్వాలకు పట్టడంలేదు. ప్రభుత్వాలు కార్పొరేట్లకు చుట్టాలవుతున్నప్పుడు కార్మికులకు ముందున్నది ఒకటే దారి. అదే పోరుదారి.

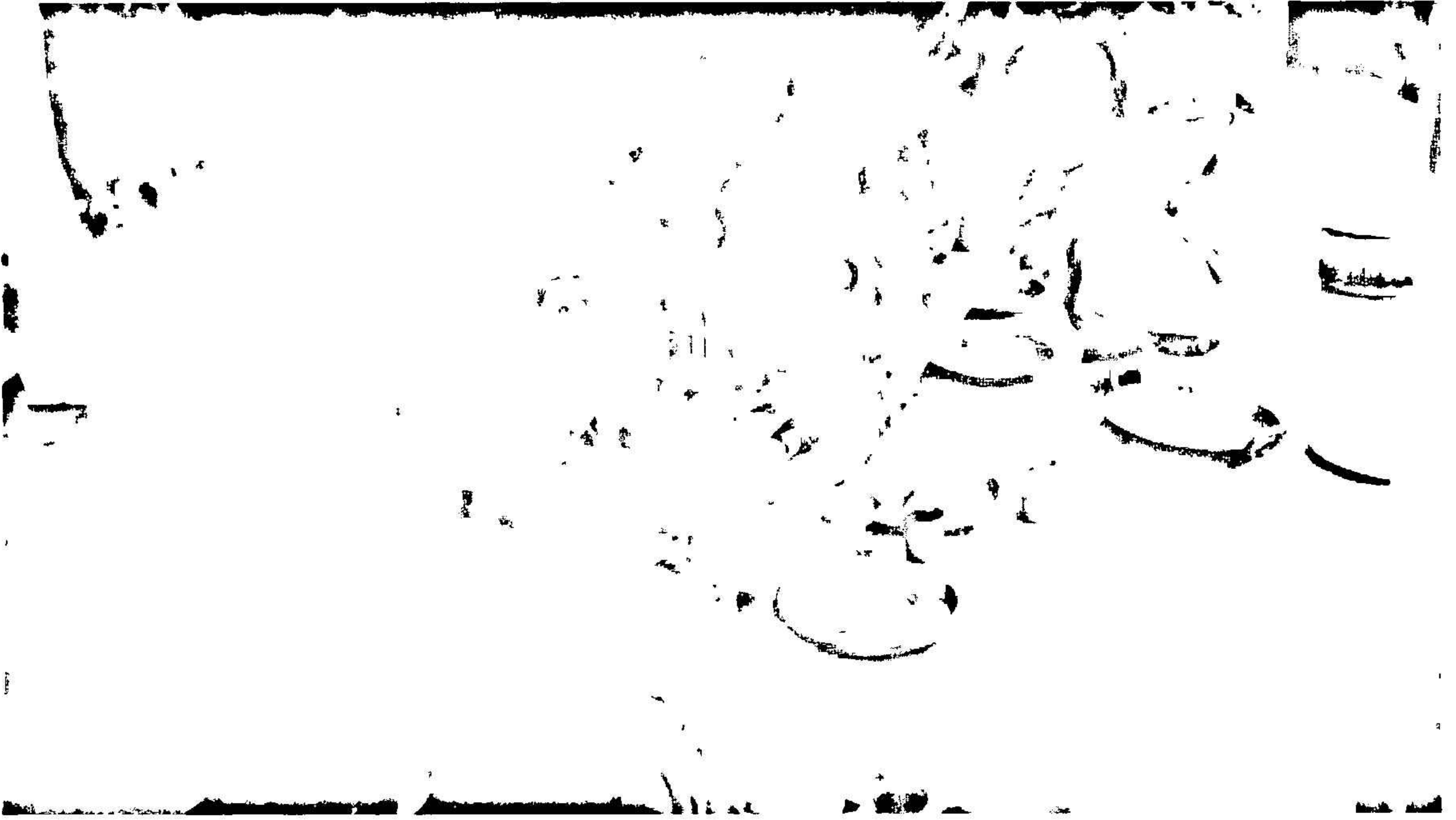
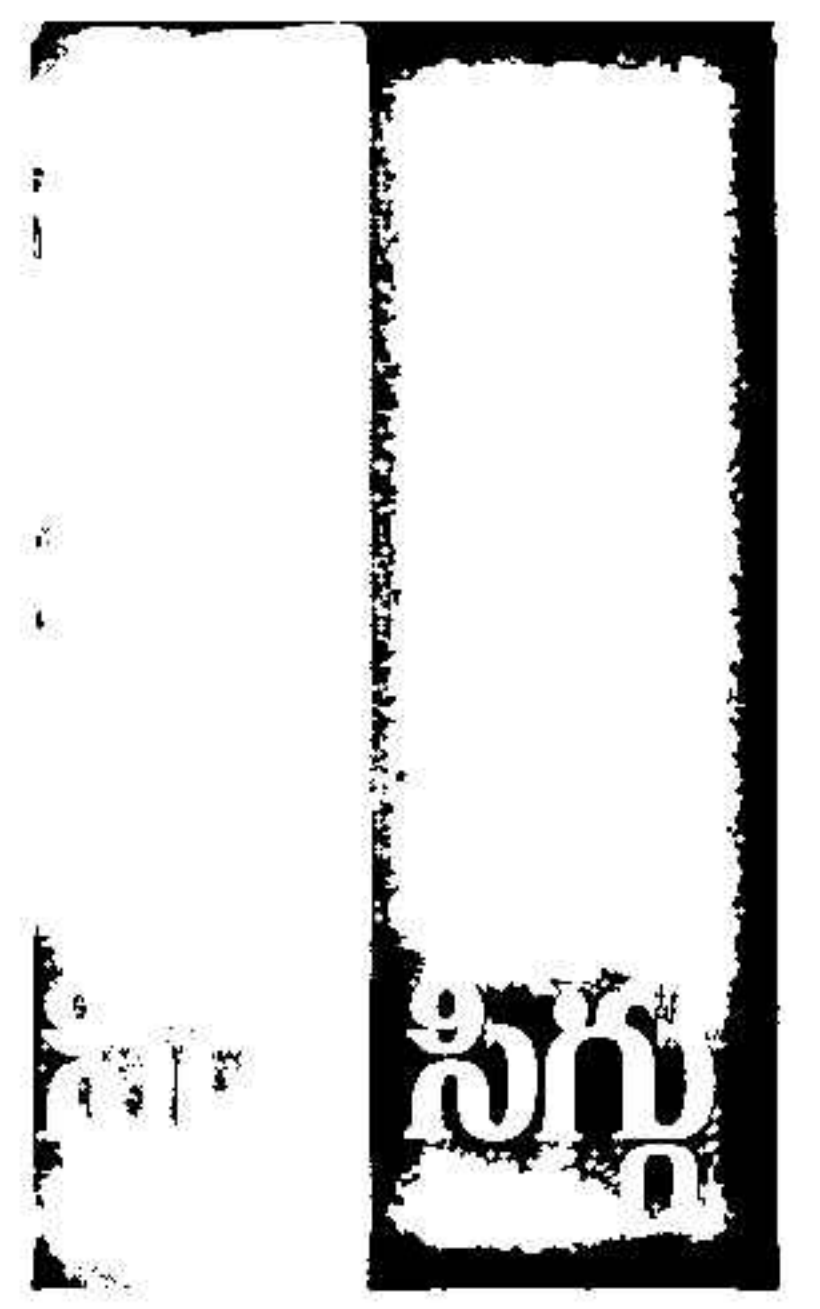
జమ్మూకశ్మీర్ జమ్మూకశ్మీర్లో పిడిడి (పవర్ డెవలప్ మెంట్ డిపార్ట్ మెంట్) కార్మికులు డిశంబరు 17నుండి 20వరకు నాలుగు రోజులు పాటు సమ్మె చేసారు. విద్యుత్ ప్రయివేటీకరణకు వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్న ఈ సమ్మెలో దాదాపు 27వేల మంది ఉద్యోగులు పాల్గొన్నారు. గడ్డకట్టే చలిలో కార్మికులు చేసిన ఈ సమ్మెకు ప్రజల నుండి విస్తృత మద్దతు లభించింది. పత్రికలు, వార్తా చానళ్లు అన్నీ గాంధీగారి మూడు కోతుల సిద్ధాంతాన్ని పాటిస్తున్న వేళ సామాజిక మాధ్యమాల్లో ఈ ఘటన వెలుగుచూసింది.

ఈ సమ్మెను విచ్ఛిన్నం చేయడానికి ప్రభుత్వం సైన్యాన్ని దించింది. సైన్యం చేత ఎలక్ట్రిసిటీని పునరుద్ధరించే ప్రయత్నం చేసింది. అయినా సాధ్యంకాలేదు. కార్మికుల ఐక్యత ముందు అణచివేతలు, బెదిరింపులు పనిచేయలేదు. సరిహద్దులను కాపాడాల్సిన సైన్యం పౌరజీవితంలోకి చొరబడి తమ బాధ్యలను ఎలా దుర్వినియోగం చేస్తున్నారో కాశ్మీర్ ఉద్యోగుల ఆందోళనపై జరిగిన నిర్బంధాన్ని చూస్తే అర్థమౌతోంది. మిలటరీ పదఘట్టనల కింద నలిగిపోతూ కాశ్మీర్ అంతా నిశ్శబ్దం రాజ్యమేలుతున్న వేళ, మౌనాన్ని చీల్చుకుంటూ కార్మికులు వేసిన పొలికేక భారత కార్మిక వర్గానికి పోరాటస్ఫూర్తిని నింపుతుంది.

చిట్టచివరకు ప్రభుత్వం దిగి వచ్చింది. సమ్మెకు సారధ్యం వహిస్తున్న ALL J&K POWER EMPLOYEES AND ENGINEERS CO-ORDINATION COMMITTEE కీ, లెఫ్టినెంట్ గవర్నర్ ఆధ్వర్యంలో ప్రభుత్వ యంత్రాంగానికి మధ్య చర్చలు జరిగాయి. ఇండియన్ పవర్ గ్రిడ్ కార్పొరేషన్లో PDD ని విలీనం చేయాలనే ప్రతిపాదనను పక్కకు పెట్టేందుకు ప్రభుత్వ యంత్రాంగం నుండి ఉద్యోగులకు రాతపూర్వక హామీ లభించింది. కాంట్రాక్టు ఉద్యోగులను రెగ్యులరైజ్ చేయడం, పెండింగ్ జీతభత్యాల బకాయిల చెల్లింపుల వంటి ఇతర సమస్యల పరిష్కారానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించడంతో సమ్మెను మంగళవారం విరమించారు. ♦

దేవభూమిలో అస్పృశ్యత విచ్ఛలవిడి సంచారం!

ఎన్. విజయశేఖర్

పిల్లలు దేవుడితో సమానం అని కర్మభూమిలో గొప్ప ఆదర్శంగా చెప్పుకునే మాట! ఆ పిల్లలు కూడా అస్పృశ్యతను పాటిస్తూ ఓ దళిత మహిళ ఉద్యోగం పోవడానికి కారణం అయ్యారు. దేవాలయాల్లో ప్రవేశానికి అర్హతలేని అస్పృశ్యులు దేవభూమిలో పాఠశాలల్లో బ్రతుకు తెరువుకు బడి పిల్లలకు వంట చేసి పెట్టే ఉద్యోగానికి కూడా అనర్హులయ్యారు. సనాతన హిందూ సంప్రదాయాలని తిరిగి బడి పుస్తకాల్లోకి ఎక్కిస్తున్న హిందూత్వ పాలకులు ఉత్తరఖండ్‌లో అస్పృశ్యతను గెలిపించి నాగరికతను మంట గలపడంలో తామూ గెలిచారు.

భారత రాజ్యాంగం కుల వివక్షను రద్దు చేసింది. అలాగే అంటరానితనాన్ని కూడా రద్దు చేసింది. కానీ రాజ్యాంగం అమల్లోకి వచ్చి 70 యేళ్లు గడిచినా కూడా భారత సమాజం రాజ్యాంగంలో పొందు పరిచిన సామాజిక విలువలను గౌరవించేందుకు సిద్ధంగా లేదు. ఇంకా ఘోరం ఏమిటంటే నిన్న మొన్నటి వరకూ కుల వివక్షతలో వెనకబడి ఉన్న వుత్తరఖండ్ హిందూత్వ పాలకుల ఏలుబడిలో వేగంగా వెనక్కు ప్రయాణం చేస్తోంది. కుల అణచివేత నేరాల్లో రికార్డులు సృష్టిస్తోంది.

ఉత్తరఖండ్‌లోని ఒక స్కూల్ పిల్లలు దళిత మహిళ వంట చేసిందన్న కారణంతో ఆ స్కూల్‌లో వడ్డించే మధ్యాహ్న భోజనాన్ని తినడం మానేశారు. స్కూల్ భోజనం తినడానికి బదులు తమ ఇళ్ల నుండి భోజనం కేరియర్ తెచ్చుకోవడం మొదలు పెట్టారు.

చంపావత్ జిల్లాలో సుఖిధంగ్ గ్రామంలోని పాఠశాలలో ఈ సంఘటన చోటు చేసుకుంది.

స్కూల్ పిల్లలు భోజనం చేయడానికి నిరాకరిస్తుండడంతో జిల్లా విద్యాధికారులు దళిత మహిళను ఉద్యోగం నుంచి తొలగించారు. అసలు కారణం చెప్పకుండా ఆమె నియామకంలో పాటించవలసిన నియమాలను పాటించలేదని అందుకే ఉద్యోగం నుంచి తొలగించామని తప్పుడు కారణం చెప్పి తప్పించుకోజూస్తున్నారు. రాజ్యాంగం నిర్దేశించిన విధంగా అస్పృశ్యత పాటిస్తున్న గ్రామస్థులను సంస్కరించడానికి బదులు తిరిగి బాధితురాలైన దళిత మహిళ ఉపాధి పైనే వేటు వేశారు.

భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 17 ఇలా చెబుతుంది:

ఆర్టికల్ 17: అంటరానితనం రద్దు -“అంటరానితనం” రద్దు చేయబడింది. అంటరానితనాన్ని ఏ రూపంలోనైనా ఆచరించడం నిషేధించబడింది. “అంతరానితనం” ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే ఎలాంటి ప్రతికూలతలనైనా (disabilities) బలవంతంగా రుద్దడం నేరం. ఈ నేరానికి పాల్పడినవారు చట్టం ప్రకారం శిక్షింపబడతారు.

1955 యాక్ట్ నెంబర్ 22 గా ఆమోదించిన పౌరహక్కుల

రక్షణ చట్టం కింద అంటరానితనం నేరంగా ప్రకటించబడింది. అంటరానితనాన్ని ఆచరించినా, బోధించినా వారు శిక్షార్హులు,

పౌరహక్కుల చట్టం సెక్షన్ 4 (iii) కింద అంటరానితనం ఆచరణలో భాగంగా ఏదైనా వృత్తిని అవలంబించడానికి గానీ, ఏదైనా ఉద్యోగం గానీ, వ్యాపారం గానీ, ఉపాధి గానీ పొందడానికి నిరాకరించడం నేరం.

అంటరానితనం పాటించినా బోధించినా వారికి కోర్టు తప్పనిసరిగా 1 నుండి 2 సం.ల జైలు శిక్ష మరియు జరిమానా విధించాలి.

రాజ్యాంగం ప్రసాదించిన 'సంపూర్ణ హక్కు'లలో ఆర్టికల్ 17 ఒకటి. అంటే ఏ పరిస్థితిలోనైనా ప్రభుత్వం ప్రాథమిక హక్కులను రద్దు చేయవచ్చు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో కూడా ఆర్టికల్ 17 కింద సమకూరిన హక్కు (అంటరానితనానికి గురికాకుండా రక్షించబడే హక్కు) రద్దు కాబోదు. ఇదే సంపూర్ణ హక్కు ఆర్టికల్ 24 (ఫ్యాక్టరీలు మొ.న చోట్ల పిల్లల చేత పని చేయించడంపై నిషేధం) కింద సంక్రమించినది మరో సంపూర్ణ హక్కు భారత రాజ్యాంగంలో సంపూర్ణ హక్కులు ఈ రెండే. ఇతర ప్రాథమిక హక్కులు అన్నింటి పైనా హేతుబద్ధమైన నిబంధనలు (reasonable restrictions) భారత రాజ్యం విధించవచ్చు.

ఇటువంటి సంపూర్ణ హక్కుని అమలు చేసేందుకు కూడా ప్రభుత్వాలు ఎలాంటి చర్యలూ చేపట్టలేదు. మీటింగుల్లో నినాదాలు చేయడం, పోస్టర్లు కార్డులు, ఇన్స్టాంట్ లెటర్ వంటి వాటిపై 'అంటరానితనం నేరం' అని ప్రచురించడం మొ.న ఉపయోగం లేని చర్యలు మినహా ఈ చట్టాన్ని లేదా ఈ హక్కుని వాస్తవంగా ఆచరణలో అమలు చేసేందుకు ప్రభుత్వాలు ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. ఒకవేళ ఎవరైనా దళితులు ధైర్యం చేసి కేసు పెట్టినా పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయరు. పెద్ద మనుషులకు కబురు చేసి రాజీ ప్రయత్నాలు చేయిస్తారు. లేదా దళితులను బెదిరిస్తారు. ఏవీ పని చేయకపోతే దొంగ కేసులు బనాయిస్తారు. కేసు ఉపసంహరించుకునే పరిస్థితులు కల్పిస్తారు.

ఫలితంగా అంటరానితనం నేటికీ నిర్లక్ష్యంగా కొనసాగుతోంది. 'కుల వివక్ష, అంటరానితనం ఎప్పుడో పోయాయి. ఇంకా ఎక్కడున్నాయి?' అని ప్రశ్నించేవారి కళ్లు తెరిపించేలా ప్రతి రోజూ ఇలాంటి సంఘటనలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. పత్రికలకు ఎక్కేవి కొన్ని. ఎక్కనివి వేనవేలు. ఆఫీసుల్లో, ఫ్యాక్టరీల్లో, బ్యాంకుల్లో, ఇంకా అనేకానేక పని స్థలాల్లో అంటరానితనం, కుల వివక్ష కొనసాగు తున్నాయి. కాకుంటే పచ్చిగా ఆచరించడం మానేసి ఆధునిక రూపాల్లో అమలు చేస్తున్నారంటే.

పక్క కుర్చీలో కూర్చుంటే లేచిపోవడం, అద్దెకు ఇల్లు ఇవ్వకపోవడం, కొలీజ్ ఇంటికి వెళితే బైటే నిలబెట్టి మాట్లాడడం,

ఇంటికి వస్తే వాకిలి దగ్గరే మాటలు ముగించి వెళ్లిపోవడం, వేరు లేదా ప్రత్యేక శృశానాలు, ఊరికి బయట దళిత కాలనీలు... ఇలా వేలు పెట్టి చూపే అవకాశం లేకుండా నేర్పుగా అంటరానితనం పాటించడం కొనసాగుతూనే ఉంది. అనేక చోట్ల గ్రామాల్లో అయితే పచ్చిగానే అంటరానితనం అమలవుతోంది.

ఉత్తరఖండ్ పాఠశాల అందుకు ఒక ఉదాహరణ

సదరు దళిత మహిళ సునీతా దేవిని ఈ నెల (డిసెంబర్ 5, 2021) లోనే ఉద్యోగంలో నియమించారు. ఆమెతో పాటు ఒక అగ్రకుల మహిళను కూడా ఇంటర్వ్యూ చేశారు. ఉద్యోగం దళిత మహిళను వరించింది. ఆమె వంట చేయడం ప్రారంభించింది. ఆ తర్వాత రోజు నుండి పిల్లలు కేరియర్లలో భోజనం తెచ్చుకోవడం ప్రారంభించారు. మొత్తం 66 మంది విద్యార్థులు స్కూల్లో చదువుతుండగా వారిలో 40 మంది పిల్లలు దళిత మహిళ చేసిన భోజనాన్ని తినడానికి నిరాకరించారు. అక్కడ స్కూల్లో మధ్యాహ్న భోజనం తయారు చేసే వంట మనిషిని 'భోజన్ మాత' అని పిలుస్తారు. అది ఆ ఉద్యోగం పేరు. భోజన్ మాత కులం కారణంగా తాము భోజనం చేయట్లేదని పిల్లలు చెప్పారు. ఆ పిల్లల తల్లి దండ్రులు కూడా దళిత మహిళను భోజన్ మాతగా నియమించడాన్ని తప్పు బట్టారు. అగ్రకుల మహిళను ఎంపిక చేయనందుకు అధికారులను తిట్టిపోశారు.

ఈ నేపథ్యంలో దళిత మహిళ నియామకాన్ని రద్దు చేశామని చంపావత్ జిల్లా చీఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసర్ ఆర్.సి పురోహిత చెప్పారు. 'ఆమె నియామకంలో నిబంధనలు పాటించనందున తొలగించాము' అని ఆయన నియామకం రద్దు నిర్ణయాన్ని సమర్థించుకున్నారు. నేర్పుగా అంటరానితనాన్ని కవర్ చేశారు. 'ఆమె నియామకాన్ని ఉన్నత అధికారులు ధృవీకరించలేదు. అయినా ఆమెకు ఉద్యోగం ఇచ్చారు' అని చీఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసర్ సెలవిచ్చారు. ఉన్నత అధికారులు ధృవీకరించకపోతే ఇప్పుడు ఆ పని చేయవచ్చు. దానికి ఎవరు అడ్డు వచ్చారు?

పౌరహక్కుల రక్షణ చట్టం 1955, సెక్షన్ 4(iii) ప్రకారం అంటరానితనం ఆచరణలో భాగంగా దళిత మహిళను ఉద్యోగం నుండి తొలగించడం ద్వారా ఆమెకు ఉపాధి నిరాకరించినందుకు గాను చంపావత్ జిల్లా చీఫ్ ఎడ్యుకేషన్ ఆఫీసర్ ఆర్.సి పురోహిత శిక్షార్హులు. ఆయన్ని వెంటనే అరెస్టు చేసి ప్రాసిక్యూట్ చేయాలి. కానీ ఆ నిర్ణయం తీసుకోవలసింది ఉత్తరఖండ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం హిందూత్వ పార్టీ బీజేపీ పాలకుల ఏలుబడిలో ఉన్నది. వీరు అధికారం చేపట్టినప్పటి నుండి అమలు చేసిన విధానాల ఫలితంగా, వారు ప్రచారం చేసిన భావజాలం ఫలితంగా సమాజంలో కుల సంప్రదాయాలు, సనాతన హిందూ విలువలు మరింత బలం సంతరించుకున్నాయి. అస్పృశ్యత మరింత పెచ్చరిల్లింది. అభం శుభం తెలియదని భావించే పాఠశాల పిల్లలు కూడా చురుకుగా అస్పృశ్యతను పాటించే పరిస్థితికి సామాజిక

విలువలు దిగజారాయి. ఈ పరిస్థితుల్లో దళిత మహిళను ఉద్యోగం నుండి తొలగించక తప్పని అనివార్యత అధికారులు ఎదుర్కొన్నారు. సనాతన భావజాలాన్ని పెంచి పోషించడం లోనే బీజేపీ ఓటు బ్యాంకు భద్రంగా ఉంటుంది గనక అంటరానితనం చట్టాలు అమలు కావడం కల్ల. ప్రపంచంలోనే అతి పెద్ద లిఖిత రాజ్యాంగం ఆ విధంగా ఆచరణలో ఒట్టిపోయింది.

2000 సం నవంబర్లో ఉత్తరఖండ్ రాష్ట్రం ఏర్పడింది. వాజ్‌పేయి పాలనలో అత్యంత వెనుకబడిన ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రం నుండి విడదీసి ఈ రాష్ట్రాన్ని ఏర్పరిచారు. ఇప్పటివరకు 4 సార్లు ఎన్నికలు జరగగా 2002, 2012 ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ పార్టీ, 2007, 2017 ఎన్నికల్లో బీజేపీ ప్రభుత్వాలు ఏర్పరిచాయి. ఒకసారి బీజేపీ ప్రభుత్వం ఏర్పరిచాక ఉత్తరఖండ్ సమాజంలో హిందూ సెంటిమెంట్లను, కుల సాంప్రదాయాలను రెచ్చగొట్టడం మొదలయింది. ఆర్ఎస్ఎస్‌తో పాటు దాని అనుబంధ సంస్థలు తమ శాఖలను విస్తరించుకోవడంతో మతపరమైన కార్యకలాపాలు ఊపందుకున్నాయి. గోపూజ, గోహత్య నిషేధం, లవ్ జిహాద్, మత మార్పిడిలు... ఇలా జనం తరచూ వినని పదాలు, పుకార్ల నహాయంతో జరిగిన సంఘటనలుగా అవతరిస్తాయి. ఆవేశకావేశాల్ని పెంచుతూ ఉంటాయి. నిన్న భుజం మీద చెయ్యి వేసిన వాడు ఈ రోజు ముఖం తిప్పుకుని వెళ్తాడు. నిన్న సహపంక్తిలో కూర్చున్నవాళ్లు నేడు వెలివేస్తారు. నిన్న కలిసి మెలిసి తిరిగిన పిల్లలు నేడు ప్రత్యేకంగా గుంపు కడతారు. మతం పునాదులు సమాజంలో బలంగా వేళ్లానుకోవడానికి కుల వివక్ష, పరమత విద్వేషాలే ఆయుజని, నత్రజని అవుతాయి.

ఇటువంటి సామాజిక వాతావరణం కాంగ్రెస్ లాంటి ఉదారవాద బూర్జువా పార్టీలకు ఒక రాజకీయ అనివార్యతను కల్పిస్తుంది. హిందూత్వ రాజకీయాల కారణంగా ప్రజల్లో బలపడిన కుల, మత విద్వేష భావనలకు అనుకూలంగా వ్యవహరించక

తప్పని పరిస్థితి ఆ పార్టీలకు ఏర్పడుతుంది. నిజానికి కాంగ్రెస్ పార్టీ పులుకడిగిన ముత్యం ఏమీ కాదు. దానికి అవసరం అయినప్పుడు ఆ పార్టీలోని భూస్వామ్య శక్తులు మత కల్లోలాలను నిర్లజ్జగా రెచ్చగొట్టి రాజకీయ లబ్ధి పొందాయి. బీజేపీకి నేటి ప్రాభవం దక్కేవరకూ ఆర్ఎస్ఎస్, కాంగ్రెస్ పార్టీతోనే అంట కాగింది. ఆ పార్టీకి హిందూత్వ విధానాలను తిరగదోడే ఉద్దేశ్యం గానీ, నిబద్ధత గానీ లేవు. రెండు పార్టీలూ ఒకే వర్గ పునాది కలిగి ఉన్నాయి. ఆ వర్గాలకు అధికారం ఏ విధంగా దక్కినా ఆమోదమే. అందుకే కాంగ్రెస్, టిఎంసి, ఎస్పి, బిఎస్పి, ఎల్జేపి, ఆర్జేడి, జేడి(యూ), జేడి(ఎస్), టిడిపి, వైసిపి, డిఎంకే ఇత్యాది సో కాలడ్ ఉదారవాద బూర్జువా (లిబరల్ బూర్జువా) పార్టీల నుండి యధేచ్ఛగా ఎటువంటి తడపాటు లేకుండా వలసలు, రివర్స్ వలసలు కొనసాగుతున్నాయి. పైకి బీజేపీని వ్యతిరేకిస్తూ పార్లమెంటులో చట్టాలకు మద్దతు ఇస్తున్నాయి. ఇంకా చెప్పాలంటే సాగు బిల్లులు, కర్ణాటకలో మత మార్పిడి నిషేధ చట్టం, సిఎపి లాంటి చట్టాలకు బీజం కాంగ్రెస్ పాలనలోనే పడటం యాదృచ్ఛికం కాదు. కాకుంటే బీజేపీ విధానాల వల్ల అణచివేతకు గురయ్యే మైనారిటీలు, బడుగు కులాల ప్రజల ఓటు బ్యాంకు పదిలపరుచుకోవటానికి ఈ పార్టీలు సాపేక్షికంగా ప్రగతి భావాల్ని వల్లెవేస్తాయి.

ఉత్తరఖండ్‌లో దళిత కులాలను శిల్పకార్లుగా పిలుస్తారు. ఈ కులాలపై అత్యాచారాలు ఎక్కువగా బీజేపీ ఏలుబడిలోనే జరిగాయి. ఉదాహరణకి 2019లో తెహ్రీ జిల్లాలో పెళ్లి మేళం కోసం వచ్చిన జితేందర్ దాస్ అందరితో కలిసి భోజనం చేసినందుకు కొట్టి చంపారు. 2016లో (కాంగ్రెస్ పాలనలోనే) దళిత కార్యకర్త దౌలత్ కన్వర్, రాజ్యసభ ఎంపి తరుణ్ విజయ్‌లు సిల్గర్ ఆలయంలో 'దేవ్ దోలి' (దేవత పల్లకి)ని తాకి దండం పెట్టుకున్నారని అగ్రకుల జనం తరిమి తరిమి కొట్టారు. ఇటీవల 2021 డిసెంబర్ మొదటి వారంలో 45 యేళ్ల రమేష్ రామ్

కూడా పెళ్లిలో అందరితో కలిసి భోజన పంక్తిలో కూర్చున్నందుకు కట్టేసి కొట్టారు. రాత్రంతా హిత్రహింసలు పెట్టి ఆసుపత్రిలో పడేసి పోయారు. మరో ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్తుండగా చనిపోయాడు. అతను దళితుడు, టైలర్. తన అద్దె షాపు యజమాని ఇంట్లో పెళ్లికి ఆయన ఆహ్వానం మేరకే భోజనానికి వెళ్లాడు. పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేశారు గానీ, నిందితులు ఎవరో తెలిసినా అరెస్ట్ చేయలేదు.

2016 అక్టోబర్ లో భాగేశ్వర్ జిల్లాలో ఒక పిండిమరలోకి వెళ్లిన దళితుడు సోహాన్ రామ్ ను 'అగ్రకులస్థులు ఉండగానే లోపలికి వస్తావా' అని ప్రశ్నిస్తూ అతని గొంతు కోసి చంపేశారు. లలిత్ కర్నాటక్ అనే టీచర్ ఈ హత్యలో ప్రధాన పాత్ర పోషించాడు. మిల్లు లోపలికి వచ్చి దానిని అపవిత్రం చేశాడని ఆరోపిస్తూ హత్యకు తెగబడ్డారు. నవరాత్రి ఉత్సవాలు జరుగుతున్న సమయం అది. ఉత్సవాల సందర్భంగా పూజలో దేవతకు పిండిని నైవేద్యంగా పెడతారట. దేవతకు నైవేద్యం పెట్టి, ఉత్సవాలు ముగిసేవరకు దళితులు పిండిమరని ఉపయోగించరాదని అప్పటికే చాటింపు వేశారట. ఇది తెలియని సోహాన్ తన గోధుమ పిండి తెచ్చుకునేందుకు వెళ్లాడు. అతని ప్రవేశంతో దేవతకు పెట్టాల్సిన పిండి అపవిత్రం అయిందని అగ్ర కులస్థులు ఆగ్రహం చెందారు.

ఇక్కడ కులం, హిందూ మతాచారణ పెనవేసుకున్న విషయాన్ని ప్రత్యేకంగా గమనించాలి. భారతదేశంలో హిందూ మతాచారణ అన్నది ప్రతి కోణంలోనూ కుల కట్టుబాట్లతో ముడిపడి ఉంటుంది. కులం లేకుంటే హిందూ మతం అన్నదే లేదు. దేవాలయ ప్రవేశం నుండి, పెళ్లి పిలుపులు ఊరేగింపుల నుండి, పండగ ఉత్సవాలు, బడి చదువు, బావి నీళ్లు, చెరువు నీళ్లు... ఇలా సమస్తం కుల కట్టుబాట్లు నిర్దేశిస్తే వాటికి హిందూమతం దైవత్వాన్ని ఆపాదించింది. హిందూ మతాచారణ అంటే కుల కట్టుబాట్లను ఆచరించడమే.

ఇటీవల ఒలింపిక్స్ లో జాతీయ హాకీ టీంలో ఆడిన వందన కటారియా ఉత్తరఖండ్ కు చెందిన దళితురాలు. సెమీ ఫైనల్ లో ఓడినప్పటికీ మహిళల హాకీ జట్టు తన ఆట తీరుతో దేశ వ్యాప్తంగా ప్రశంసలు అందుకుంది. వాళ్లు తిరిగి వచ్చినప్పుడు ఘనస్వాగతం ఇచ్చారు. క్వార్టర్ ఫైనల్ లో వందన కటారియా హ్యాట్రిక్ (మూడు గోల్స్) సాధించి ప్రశంసలు పొందింది. ఒలింపిక్స్ హాకీలో అంతవరకు హ్యాట్రిక్ నమోదు కాలేదు. కానీ సెమీ ఫైనల్ లో అర్జెంటీనా చేతిలో ఇండియా జట్టు ఓడిపోయింది. వందన గ్రామం రోషనాబాద్ లోని అగ్రకుల గ్రామస్థులు వందన ఇంటి ముందుకు వెళ్లి టపాసులు పేల్చి సంబరం చేసుకున్నారు. భారత ఒలింపిక్ జట్టులో దళితులు ఉన్నందున జట్టు ఓడిపోవడమే వారికి సంతోషం కలిగించింది. ఇండియా ఓటమికి జట్టులో దళితులు మరీ ఎక్కువగా ఉండడమే కారణం అని కూడా వాళ్లు ఆరోపించారు.

ఒకవేళ జట్టు గెలిచి బంగారు పతాకం సాధిస్తే గ్రామంలో, దేశంలో వందన కటారియా సాధించే పేరు ప్రతిష్టలు అగ్రకులాలకు

తీవ్ర వేదనను మిగిల్చేవి. అలాంటి వేదన తప్పినందుకే వారి సంబరం. నిజానికి బీజేపీ ప్రమాణాల ప్రకారం వారిపైన సెడిషన్ (దేశద్రోహం) కేసు నమోదు కావాలి. రోహిత్ వేముల విషయంలో పార్లమెంటులో గొంతు చించుకున్న స్మృతి ఇరానీ మహిళా హాకీ జాతీయ జట్టు నభ్యురాలికి మద్దతుగా ఒక్క మాటా అనలేకపోయింది. వీళ్ల దేశభక్తి అసలు బండారం ఇలాంటి సందర్భాలే నగ్నంగా పట్టిస్తాయి.

డిసెంబర్ 17 నుండి 19 వరకు హరిద్వార్ లో ధర్మ సంసద్ పేరుతో హిందూ అతివాద సంస్థలు సదస్సు నిర్వహించాయి. ఇప్పటికే అనేక కేసులు ఉన్న ఘజియాబాద్ ఆలయం పూజారి యతి నరసింగానంద్ సరస్వతి దీనిని నిర్వహించాడు. సదస్సులో ఆయన ముస్లింలపై యుద్ధం ప్రకటించాడు. 2029లో ముస్లిం వ్యక్తి ప్రధాని కాకుండా ఆయుధాలు పట్టాలని హిందువులకు పిలుపు ఇచ్చాడు. పాట్నా నుంచి వచ్చిన మత పెద్ద ధర్మదాస్ మహారాజ్ తాను ఎంపి అయి ఉంటే మాజీ ప్రధాని మన్మోహన్ సింగ్ ని తుపాకితో గుళ్లు మొత్తం అయ్యేవరకూ కాల్చి చంపి ఉండే వాడినని ప్రకటించాడు. ఇంకొంతమంది వక్తలు జిల్లాలో క్రిస్టియన్ కు అనుమతి ఇవ్వద్దని అధికారులను హెచ్చరించారు. 1857 కంటే భయంకరమైన తిరుగుబాటు ఎదుర్కొంటారని హెచ్చరించాడు. ఈ కురచ బుద్ధి మరుగుజ్జుల దృష్టిలో 1857 నాటి ప్రథమ భారత స్వతంత్ర సంగ్రామానికి ఉన్న స్థానం అదే. హిందువుల్లో ఎవరైనా హిందూ ప్రభాకరన్, హిందూ భింద్రన్ వాలె అయితే వారికి కోటి రూపాయలు ఇస్తానని నరసింగానంద్ ప్రకటించాడు.

ఇది జరిగిన మూడు రోజులకు గానీ, దేశవ్యాప్తంగా తీవ్ర విమర్శలు చెలరేగాక మాత్రమే పోలీసులు ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేశారు. ముస్లిం స్టాండప్ కమెడియన్ లపై నో ముస్లిం పేరుగల స్కాలర్ల పై నో సుమోటో కేసులు నమోదు చేసే పోలీసులు హరిద్వార్ లో ఉగ్రవాదులు సాహసించలేని ప్రసంగాలు చేసినా కిక్కురుమనలేదు. ఐపిసి సెక్షన్ 153ఏ (వివిధ గ్రూపుల మధ్య శతృత్వం రెచ్చగొట్టడం) కింద జితేంద్ర నారాయణ్ త్యాగి (గతంలో వాసిం రిజ్వీ, యూపి షియా వక్స్ బోర్డ్ చైర్మన్) ని నిందితునిగా చేర్చారు. మరో మూడు రోజులు ఆగి మరో ఇద్దరు పేర్లు - ధర్మదాస్ మహారాజ్ (బీహార్), అన్నపూర్ణ మా (నిరంజని అఖాడా)- చేర్చారు. వారి ప్రసంగాల వీడియోలు ఇంటర్నెట్ మొత్తం వ్యాపించినా అవి తమ వద్ద లేవని చెబుతున్నారు పోలీసులు. ఉపా చట్టాన్ని ప్రయోగించాల్సి ఉండగా 'పరిశోధిస్తున్నాం' అని ఇంకా చెబుతున్నారు.

ఉత్తరఖండ్ లో మరో రెండు మూడు నెలల్లో ఎన్నికలు జరగనున్నాయి. ఎన్నికల ముందు మత విద్వేషాలు రెచ్చగొట్టడం అనంతరం చెలరేగే అల్లర్లను మైక్రో మేనేజ్ చెయ్యడం బీజేపీ అనుసరిస్తున్న ఎత్తుగడ. కాస్త ప్రశాంతంగా ఉన్నప్పుడు పరమత సహనం అనీ, భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అనీ బోధనలు చేసే ప్రధాని మోడి ఇలాంటప్పుడు నోరు తెరవడు. హోమ్ మంత్రి అమిత్

షా స్పందించి తగిన ఆదేశాలు ఇవ్వాలి ఉండగా ఇంకా జరగలేదు. ఇలాంటి విద్వేషపూరిత ఘటనల ద్వారా బీజేపీ తన ఓటు బ్యాంకుని కన్నాల్డేట్ చేసుకుంటుంది. ప్రతిపక్షాల నుండి విమర్శలను ప్రేరేపిస్తుంది. దానితో బీజేపీ పాలనా వైఫల్యాల కంటే తాజాగా మెదులుతున్న హిందూ సెంటిమెంట్ల ఓటింగు సరళిని ప్రభావితం చేస్తాయి. ప్రతిపక్షాలు ధర్మ సంస్థపై విమర్శలు చేయకపోతే కొంత లాభం. విమర్శలు చేస్తే మరింత లాభం. ఈ యజ్ఞంలో అమాయకులు బలైనా బీజేపీకి లెక్కలేదు. ఈ రంధిలో జరిగే విద్వేష నేరాలు కేవలం లెక్కలుగానే మిగిలిపోతాయి.

నేషనల్ క్రైమ్ రికార్డ్స్ బ్యూరో (ఎన్సీఆర్బి) ప్రకారం 2019లో కుల ఆధారిత నేరాలు ఏకంగా 45% పెరిగాయి. 2018లో 58 నేరాలు జరిగితే 2019లో 84కు పెరిగాయి. ఇవి పోలీసు స్టేషన్లకు చేరి, నమోదైన కేసులు మాత్రమే. పోలీసుల వరకు చేరకుండా బెదిరించి నోరుమూయించేవి అనేకం ఉంటాయి. పోలీసుల వరకూ చేరినా ఎఫ్ఐఆర్ నమోదు చేయకుండా అసమాన రాజీలు కుదిర్చి పంపే కేసులకూ కొదవ లేదు. కేసుల పెరుగుదలకు కారణం దళిత ప్రజల్లో చైతన్యం పెరగడం, పోలీసులకు రిపోర్టు చేయడం అని ఉత్తరఖండ్ డిజిపి అశోక్ కుమార్ చెబుతున్నాడు. అది ఒక కారణమే గాని పూర్తి కారణం కాదు. ముఖ్యంగా మొదట్లో చూసినట్లు హిందూత్వ భావజాల వ్యాప్తి వలన అగ్రకులాల ప్రజల్లో కూడా కులాధిపత్య చైతన్యం పెరగడం వల్ల కూడా ఉత్తరఖండ్లో కుల నేరాలు పెరుగుతున్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా ముఖ్యంగా ఉత్తర భారత రాష్ట్రాల్లో ఈ పరిస్థితి నెలకొని ఉన్నది.

డిజిపి వ్యాఖ్యలతో సోషియాలజిస్టులు కూడా విభేదిస్తున్నారు. రాష్ట్ర జనాభాలో రాజ్ పుట్లు, బ్రాహ్మణులు 60% పైగా ఉన్నారు. దళిత జనాభా 19%. దీనివల్ల ఇక్కడ కుల రాజకీయాల్లో గానీ, సామాజిక గతుల్లో (dynamics) గానీ అగ్ర కులాలు ఎప్పుడూ పై చేయిగా ఉంటూ వచ్చారు. ఈ ఆధిపత్యాన్ని పోగొట్టుకునేందుకు, వదులుకునేందుకు వాళ్లు సిద్ధంగా లేరు. దళితులు ఎంతో కొంత ఉన్నతి సాధించిన సందర్భం వచ్చినప్పుడల్లా వాళ్లు తమ ఆధిపత్యాన్ని నిరూపించుకునేందుకు వివిధ చర్యలకు పాల్పడుతూ వచ్చారు. బీజేపీ ప్రవేశించాక ఆధిపత్య రాజకీయాలు నెరపడం బ్రాహ్మణులు, రాజ్ పుట్లకు సులభం అయింది. అస్పృశ్యత, కుల వివక్ష వ్యతిరేక చట్టాల నుండి వాళ్లకు అనధికారికంగా రక్షణ లభించింది. దళిత కులాల ప్రజలకు చట్టాన్ని ఆశ్రయించే మార్గాలు మూసుకుపోయాయి లేదా ఇరుకు అయ్యాయి. దానితో అగ్రకులాలు మరింత ధైర్యంగా ముందుకు రాగలుగుతున్నారు.

ఉత్తరఖండ్ ఏరియాలో దళితుల ప్రతిఘటనకు కూడా చరిత్ర ఉన్నది. 1905లో తమతా సుధార్ సభ పేరుతో దళితులు మొదట సమీకృతం అయ్యారు. అది 1913లో కుమావ్ శిల్ప్ కార్ సభగా పేరు మార్చుకుంది. బ్రిటిష్ కాలంలోనే శిల్ప్ కార్ లను పోలీసు, సైన్యంలో స్థానం ఇచ్చేందుకు నిరాకరించారు. 1923లో ఈ సంస్థ

అధ్యక్షులలో 'డోలా పాకి ఆందోళన్' లేదా 'పల్లకి ఉద్యమం' నడిపారు. గుర్రాలను, పల్లకీలను ఉవయోగించే హక్కు కల్పించాలని ఈ ఉద్యమం ప్రధాన డిమాండ్. ఈ ఉద్యమం చెలరేగిన 18 సం.ల తర్వాత ఈ హక్కులు కల్పించారు.

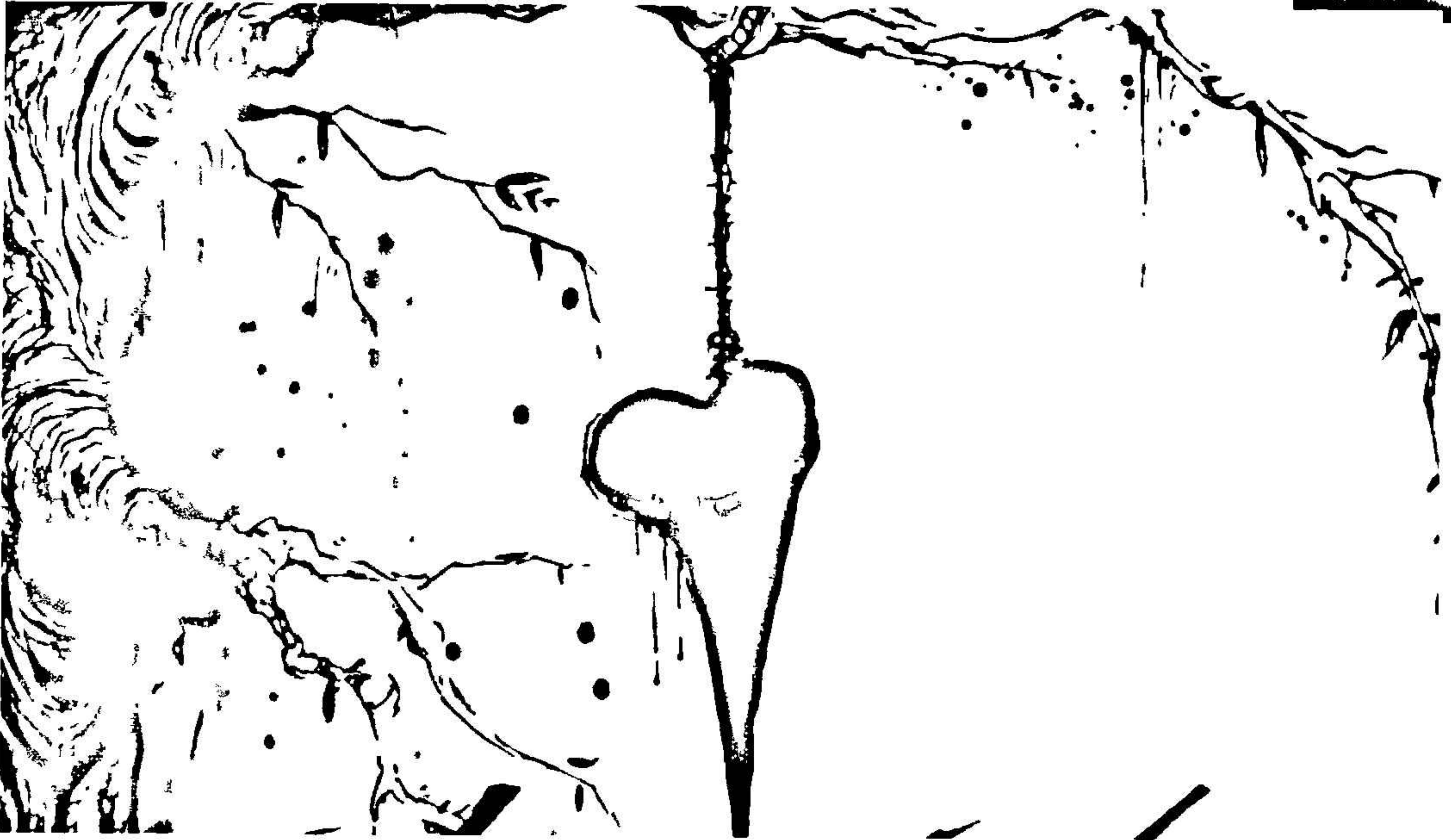
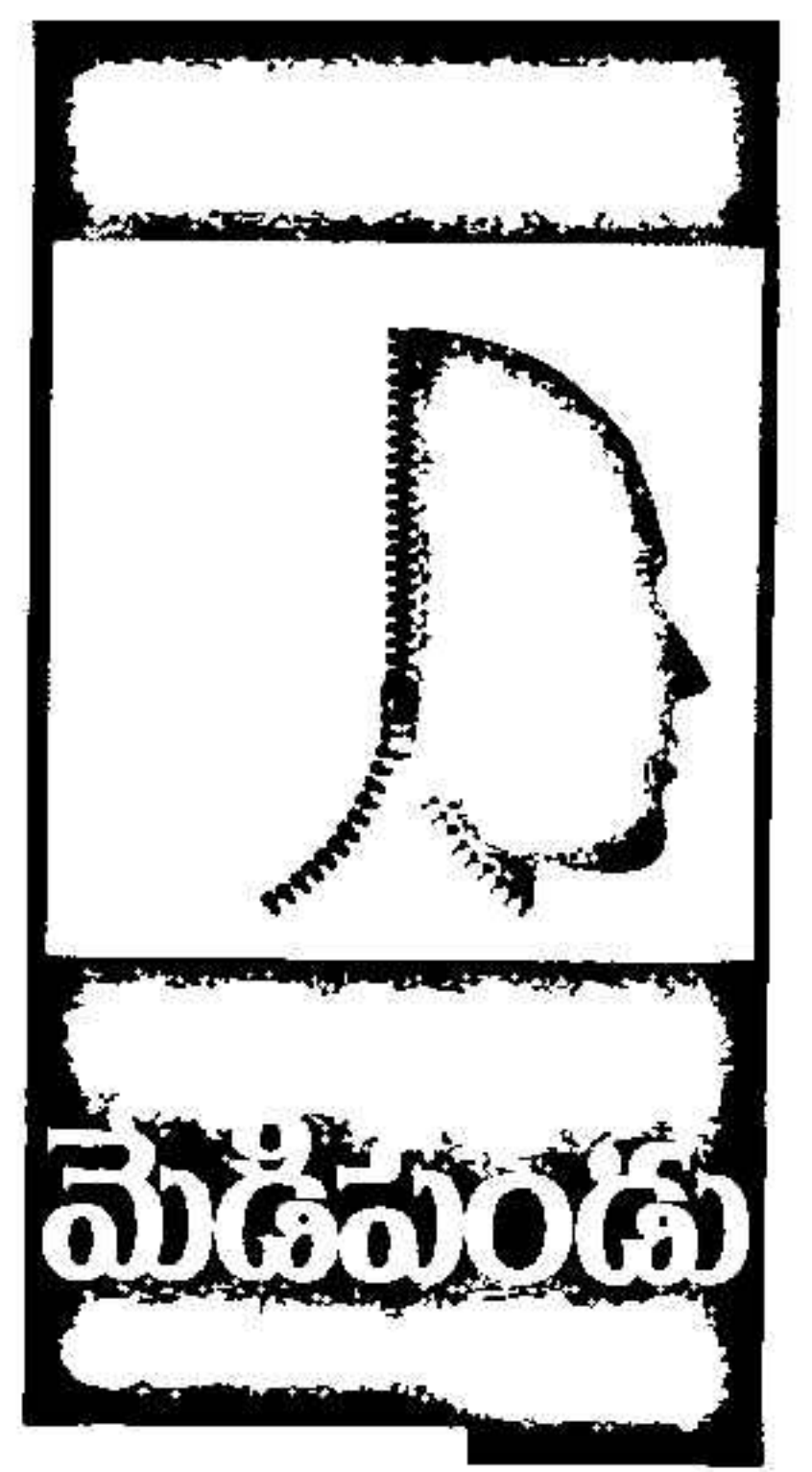
కొన్ని పరిశోధనా పత్రాల ప్రకారం ఉత్తరఖండ్లో చాలా చోట్ల దళితులు, రాజ్ పుట్ లాంటి అగ్ర కులాలకు మధ్య ఆర్థిక స్థాయిలో పెద్దగా తేడా లేకపోయినప్పటికీ అస్పృశ్యతను మాత్రం పాటిస్తున్నారు. (%జూబి%, డిసెంబర్ 2001) అంటే దళితులు తమ జీవనం కోసం అగ్ర కులాల పొలాల్లో పని చేయడం, ఇళ్లల్లో పాచి పని లాంటివి చేయడం లాంటి పరిస్థితుల్లో లేరు. దళితులకు కూడా ఎంతో కొంత భూమి ఉండి తమ తమ పొలాలపై ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నా కూడా దేవాలయాల్లో, పాఠశాలల్లో అస్పృశ్యత పాటిస్తున్నారు. ఆర్థిక వ్యత్యాసాలు లేనట్లయితే కుల కట్టుబాట్లు బలహీనం అవుతాయన్న మార్క్సిస్టు సూత్రానికి ఇది విరుద్ధంగా ఉందంటూ సదరు పరిశోధకులు తప్పుగా నిర్ధారిస్తున్నారు.

కుల వివక్షకు ఉన్న అనేక రూపాల్లో అస్పృశ్యత ఒకటి. అస్పృశ్యతను కులానికి ఉన్న ఇతర అనేక వివక్షాపూరిత లక్షణాల నుండి అస్పృశ్యతను విడదీసి చూడటం వలన ఇలాంటి తప్పు నిర్ధారణకు వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. దోపిడి ఆర్థిక వర్గాల ఆధిపత్యాన్ని నిలబెట్టడానికి, కొనసాగడానికి కులం రాజకీయ, సామాజిక రంగాలు అన్నింటిలోనూ శక్తివంతమైన సాధనంగా పని చేస్తుంది. స్థూల దృష్టి నుండి సూక్ష్మదృష్టిని విడదీస్తే, వైరుధ్యం యొక్క సాధారణత మరియు ప్రత్యేకతల పరిశీలనను విస్మరించడమే అవుతుంది. ఇది మార్క్సిస్టు పరిశీలన కాజాలదు. కోడిగుడ్డుపై ఈకలు పీకే పరిశీలన. తాత్విక పరిశీలన చేసేటప్పుడు ఒక సమస్యలోని సకల అంశాలను విడివిడిగా పరిశీలించడంతో పాటు ఉమ్మడిగా కూడా పరిశీలించాలి.

మోడి మొదటి విడత పాలనలో ఉత్తరఖండ్తో పాటు దేశం మొత్తం దళితుల పైన అత్యాచారాలు పెరిగాయి. రోహిత్ వేముల ఘటన మొదలు గుజరాత్ లో జంతు కళేబరం చర్యం వాలించినందుకు కట్టేసి కొట్టిన ఘటన వరకు అనేక ఘటనలు జరిగాయి. సుప్రీం కోర్టు సైతం అట్రాసిటీ చట్టాన్ని బలహీనం కావిస్తూ తీర్పు చెప్పడంతో దళితులు వుద్యమించి ప్రాణ త్యాగం చేయవలసి వచ్చింది. దానితో మోడి ప్రభుత్వం దిగివచ్చి సుప్రీం కోర్టు తీర్పును పూర్వపక్షం కావిస్తూ చట్టానికి సవరణలు చేసింది. అణచి వేతలో ఉన్న కులాల ప్రజలకు ఉద్యమాలు తప్ప మరోదారి లేదు. సుఖిదంగ్ గ్రామ పాఠశాలలోని దళిత విద్యార్థులు ఆ తర్వాత అగ్రకుల భోజన్ మాత్రం చేసిన వంట తినేందుకు నిరాకరించడం ద్వారా తమదైన ప్రతిఘటన పోరాటానికి నాంది పలికారు. వారి ఉద్యమాల్లో వామపక్ష విప్లవ సంఘాలు పాల్గొనడమే కాక వాటికి నాయకత్వం వహించాల్సిన పరిస్థితిని మోడి- బీజేపీ -ఆర్ఎస్ఎస్ పాలన తెచ్చింది. దీనిని విప్లవకారులు విస్మరించరాదు. ❖

నమ్మి ప్రేమించడమే నేరమా?

మొలకలపల్లి కోటేశ్వరరావు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌కి చెందిన నలుగురు యువతులు అక్టోబర్ 24 నుంచి నవంబర్ 1 వరకు వారం రోజుల వ్యవధిలో తాము ప్రేమించిన తమను ప్రేమించినట్లు నటించిన నలుగురు దుష్టుల చేతుల్లో దారుణంగా బలయ్యారు. ఇవి వేర్వేరు జిల్లాల్లో వేర్వేరుగా జరిగిన ఘటనలు. ఈ నలుగురిలో ముగ్గురు దళితయువతులు, మరొకరు గిరిజన యువతి. ప్రేమించి హత్య చేసిన నలుగురు కిరాతకులు వాళ్ల కంటే పెద్ద కులానికి చెందిన వాళ్లు. వీళ్లలో ముగ్గురు ఆ కిరాతకుల చేతుల్లో హత్య కాగా ఒక యువతి ఆత్మహత్య చేసుకుంది. ఈ ఆత్మహత్య కూడా నూరుపాళ్లు హత్య లాంటిది.

నాగచైతన్యది ఒంగోలు దగ్గర కరవది గ్రామం. ఈమె హైదరాబాద్ నల్లగొండలోని సిటిజన్ ఆసుపత్రిలో నర్సుగా పని చేస్తోంది. గుంటూరు జిల్లాలోని రెంటాల గ్రామానికి చెందిన గాదె కోటి రెడ్డి మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్. వాడు తన విధుల్లో భాగంగా మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్‌గా ఆహాస్పిటల్‌కి వస్తున్న క్రమంలో ఇద్దరికీ పరిచయం ఏర్పడింది. అది ప్రేమకు దారితీసింది. అతనిని నమ్మింది ప్రేమించింది. అతను ప్రేమించినట్లు నటించాడు, నమ్మించాడు. ఇద్దరు తరచూ కలుసుకునే వాళ్లు. ఆరు నెలల నుంచి ఆమె పెళ్లి చేసుకుందామని కోరుతోంది. అక్టోబర్ 23న ఆహాస్పిటల్‌కి సమీపంలోని ఒక లాడ్జిలో గది తీసుకున్నారు. ఇద్దరూ బిర్యాని తిన్నారు. వేకువ రూమున ఆమె నిద్రలో ఉండగా గొంతుకోశాడు. అతి క్రూరంగా విచక్షణా రహితంగా కత్తితో పొడిచి

పొడిచి చంపేశాడు. తర్వాత పారిపోయాడు. పోలీసులు వాడి ఆచూకీ కొనుక్కొని మరుసటి రోజే పట్టుకున్నారు. తనని పెళ్లి చేసుకోమన్నదని కులాలు వేరు కావడంతో అందుకు ఇష్టపడక హత్య చేశానని వాడు పోలీసు వాంగ్మూలంలో చెప్పాడు. ఆమెతో కలవడానికి, కోరికలు తీర్చుకోవడానికి, కులం అడ్డు రాలేదు అభ్యంతరం లేదు, కానీ పెళ్లాడటానికి మాత్రం కులం అడ్డు పడింది.

అదే రోజు విశాఖ జిల్లా హుకుంపేట మండలం జంబువలస గ్రామంలోనూ ఇలాంటి ఘటనే జరిగింది. గోల్లోరి వీరవతి గిరిజన యువతి. ఆమెని సాలెపు ఆనందరావు అనేవాడు ప్రేమించాడు. ఆమె కూడా ప్రేమించింది. ఆమెకు ఐదు నెలల గర్భం. పెళ్లి చేసుకుందామని ఆమె కోరింది, ఫలితం హత్య. ఊరిబయటటి తుప్పల్లోనికి తీసుకుపోయి గొంతుకు చున్నీ బిగించి చంపేశాడు. వెతుకులాటలో రెండు రోజులకు శవం కనిపించింది. ఇవి ఒకే రోజు జరిగిన ఘటనలు.

శ్రీకాకుళం జిల్లా కొత్త చెలికాని వలస గ్రామానికి చెందిన రాకోటి పగడాలమ్మ, పొరుగు గ్రామం రంగరాయపురానికి చెందిన దచ్చాక హరీష్ ప్రేమించుకున్నారు. ఇద్దరు కాలేజీ విద్యార్థులు. అక్టోబర్ 30న పగడాలమ్మ ఆత్మహత్య చేసుకుంది. ప్రేమ కారణంగానే తమ బిడ్డ ఆత్మహత్యకు పాల్పడిందని తల్లిదండ్రులకు తెలుసు. ఏమని కేసు పెడతారు? చదువుకోసం కాలేజీకి వెళ్తున్న అమ్మాయికేసు పెడితే పరువు పోతుంది అనుకున్నారో,

ఏమనుకున్నారో ఆమె మృతదేహాన్ని ఖననం చేసేశారు. తర్వాత వారం రోజులకు ఆ ప్రేమికుడు మృతురాలి సోదరుడికి పగడాలమ్మతో సన్నిహితంగా ఉన్న నగ్న ఫోటోలు వివిధ భంగిమల్లో ఇద్దరు తీసుకున్న అసభ్యకరమైన ఫోటోలు వాట్సాప్ లో పంపించాడు. ఆ అమ్మాయి తండ్రి అప్పుడు పోలీస్ కేసు పెట్టాడు. తన కుమార్తె మృతికి హరీషే కారణమని ప్రేమ పేరుతో నమ్మించి శారీరకంగా లొంగదీసుకోని, మోసానికి నయవంచనకీ పాల్పడ్డాడని తండ్రి రాకోటి రామారావు పోలీసులకు చేసిన ఫిర్యాదులో పేర్కొన్నాడు. పోలీసులు ఖననం చేసిన మృతదేహాన్ని వెలికితీసి పోస్టుమార్టంకి పంపించారు. అప్పటికే ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకుని వారం రోజులు దాటిపోయింది.

నవంబర్ 1న మరో అమ్మాయి ప్రేమ క్రూరత్వానికి బలైంది. పువ్వాడ వెంకటేశ్వర్లు. వీడిధి ప్రకాశం జిల్లా మార్కాపురం మండలం లక్ష్మీపురం గ్రామం. కర్నూలు జిల్లా వెల్దుర్తి మండలం బొమ్మిరెడ్డిపల్లి కి చెందిన అరుణని ప్రేమించాడు. ఇద్దరూ మహారాష్ట్రలోని షోలాపూర్ లో ఒక ఫ్రైవేట్ కంపెనీలో పని చేస్తుండగా పరిచయం అయింది. అది ప్రేమగా మారింది. కులాలు వేరు. అరుణ కుటుంబీకులు వేరే యువకుడితో పెళ్లి నిశ్చయం చేశారు. నిశ్చితార్థం కూడా జరిగింది. వాడు లక్ష్మీపురం నుంచి అరుణ వాళ్ల ఊరు మోటార్ సైకిల్ మీద వెళ్ళాడు. చాలాదూరం నుంచి వచ్చాను ఇంట్లోకి వస్తే గొడవ అవుతుంది అనో తల్లిదండ్రులు ఏమైనా అనుకుంటారేమో అనే ఉద్దేశంతో అతను ఫోన్ చేస్తే బయటకు వచ్చింది. మోటార్ సైకిల్ మీద ఊరి వెలుపలకి చాలా దూరం వెళ్లారు. అక్కడ హత్యచేశాడు. శవాన్ని మాయం చేయడానికి ఇంకే కారణంతోనో మోటార్ సైకిల్ పెట్రోల్ ట్యాంక్ మీద శవాన్ని అడ్డంగా పడేసి తీసుకు పోతూ ఉండగా దారిలో కూలీలు చూసేసారు, అడ్డగించారు. గాయాలతో ఆమె నిర్జీవదేహం పోలీసులకు అప్పగించారు. ఆమె తండ్రి తన కూతురిని అన్యాయంగా హత్య చేశాడని గొల్లుమని ఏడుస్తూ పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేశాడు.

ఈ నలుగురు పేద యువతులు. ఒక్క వారంలోనే జరిగిన హత్యలు ఇవి. (ఒకటి ఆత్మహత్య అయినా దానిని హత్యగానే చూడాలి) నలుగురు పెద్ద కులపు యువకుల్ని ప్రేమించి, ఆ ప్రేమ కారణంగానే నిండు జీవితాన్ని కోల్పోయారు. ఆ ప్రాంతం వారికైనా, ఈ హత్యల మీద మరొక మన పౌర సమాజంలో కనీసం నిరసన తెలిపే స్పందన అయినా రాలేదు. ఒక్క ప్రకాశం జిల్లాకు చెందిన పగడాలమ్మ మృతి మీదనే ఆ కుటుంబానికి న్యాయం చేయాలని దళిత సంఘాలు పత్రికా ప్రకటన అయినా ఇచ్చాయి. మిగతా చోట్ల దళితుల నుంచి అయినా కనీసం ఆందోళన నిరసన లేదు. మన పత్రికలకి హత్యలు పెద్ద వార్తలు కూడా కావు. జిల్లా ఎడిషన్ కి పరిమితమై పోయాయి. అదే పెద్దకులపు యువతి హత్య జరిగితే రాష్ట్ర స్థాయి వార్త అయిపోయేది. సంచలనం చేసేవి.

ఒక్క వారం రోజుల్లోనే జరిగిన ఈ నాలుగు ఘటనలే కాదు, ఇలాంటివి తరచూ జరుగుతూనే ఉన్నాయి. పత్రికల్లో చూస్తూనే ఉన్నాం. ఈ హత్యలు మనకు కొన్ని ప్రశ్నల్ని సందిస్తున్నాయి.

చాలా మంది యువకులు ప్రేమ పేరుతో తమ అవసరాలకి కోరికలకి స్త్రీలతో స్నేహం చేసి లైంగిక సంబంధాలు కొనసాగించి తరువాత తప్పుకుంటున్నారు. తప్పించుకు పోతున్నారు, కొందరు మౌనపోరాటాలు చేస్తున్నారు. అలా మౌనపోతున్న యువతులు కొందరు బయటకు చెప్పుకోలేక భయపడి ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు. ఈ పరిస్థితి ఎందుకు వస్తుంది?

నలుగురి ముందో పెద్దల ముందో చట్టపరంగానో, చర్చిలోనో, గుళ్లోనో, ఎక్కడో చోట ఏదో ఒక విధంగా పెళ్లి అనే ఒక ఒడంబడిక ఒక కట్టుబాటు ఒక అంగీకారం జరిగితే ఆ యువతికి కొద్దిగా హామీ, ధీమా, నిశ్చింత, నిబ్బరం, భరోసా, భద్రత లభిస్తుంది. కలిసి జీవిస్తున్నారు అనే విషయం అయినా నలుగురికీ తెలియాలి. అంతేకానీ రహస్య సంబంధాలు ఉండకూడదు. రహస్యం అంటే అది ఒక విధంగా దొంగ జీవితమే. సరే పెళ్లయిన తర్వాత హత్య జరగడం లేదా అంటే అలా కూడా జరుగుతున్నాయి. “భర్త చేతిలో భార్య హత్య” అనే వార్త పత్రికల్లో రాని రోజు ఉంటుందా? అలాంటి రాని రోజు కోసం ఆసక్తిగా గమనిస్తున్నాను. నెట్లో జిల్లాలకే పరిమితమైన జిల్లాల పేర్లు చూస్తే ఏదో ఒక జిల్లాలో అలాంటివార్త కనిపిస్తుంది. ఎంత దారుణం? ఇక పోలీస్ రికార్డు ఇదే కాకుండా బయట ప్రపంచానికి తెలియకుండా గ్రామాల్లో భర్తల చేతుల్లో ఎంతమంది భార్యలు బలి కావడం లేదు? ఆడపిల్లల తల్లిదండ్రులు “పోయిన పిల్ల ఎలాగూ పోయింది తిరిగి రమ్మంటే వస్తుందా? మన కర్మ బాగోలేదు పోలీసులు కేసులు, కోర్టులు గొడవలు ఎందుకు? కేసు అయినా ఎం తేల్తుంది. ఏళ్లు పూళ్లు గడిచిపోవడం తప్ప!” అని డబ్బుకి ఆశపడి రాజీపడి లొంగిపోతున్న కేసులు ఎన్నో కదా! కొన్నిచోట్ల దర్బాపు చేయాల్సిన పోలీసులే మధ్యవర్తిగా ఉండి అమ్మాయి తల్లిదండ్రులకి హంతకులకు మధ్య రాజీ కుదిర్చి పెద్ద మొత్తంలో మామూలు పట్టుకుపోతున్నారు. పోలీస్ కేస్ అయితే డబ్బున్న వాడు అతి తేలిగ్గా పడతాడు, అది లేని వాడు కటకటాల పాలు అవుతాడు.

మన సమాజం రోజురోజుకీ విశ్వంఖలత్వం వైపు క్రూరత్వం వైపు శర వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది. పాలకవర్గాల కోరిక అదే! సమాజం ఎంత పతనమైతే వాళ్లకి అంత ఆనందం! వాళ్ల పాలనకి అంత మంచిది ఈ పరిస్థితిని గమనిస్తే రాబోయే రోజుల్లో స్త్రీల మీద అరాచకాలు అత్యాచారాలు హత్యలు ఇంకా పెరిగే సూచనల్ని కాదనలేం. వీటిని అరికట్టాలంటే ఏం చేయాలో మహిళా సంఘాలతో పాటు ప్రగతిశీలురు అందరూ ఆలోచించాలి.

వీటిని అరికట్టాలంటే ప్రజల్లో చైతన్యం తీసుకురావడంతో పాటు ఏదో ఒక స్థాయిలో అయినా ప్రజా ఉద్యమాలు పోరాటాలు తప్ప మరో మార్గం లేదు. ❖

'అఖండ' విజయంతో 'అ)ఘోర'మైన సినిమా!

తేదీ

బాలాజీ (కాగితకతా)

“యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిః భవతి భారత, అభ్యుత్థానం అధర్మస్య తదా ఆత్మానం సృజామి అహం” (“ఓ భరత వంశీయుడా, అర్జునా, ధర్మం నశించి, అధర్మం పెచ్చు మీరినప్పుడల్లా నన్ను నేనే సృష్టించుకుంటూ ఉంటాను”) - అన్నాడు అర్జునుడితో శ్రీకృష్ణుడు గీతలో. “అఖండ రుద్ర సికందర్ ఘోరా - గమ్యం కైలాసం, భుక్తం కపాలం, ఆయుధం త్రిశూలం, కర్తవ్యం దుష్ట సంహారం - సైనిక్ - శివ్ కా సైనిక్” అంటూ దాల్చీ అట్యాన్లో గర్జిస్తాడు నందమూరి బాలకృష్ణుడు ‘అఖండ’లో. కురుక్షేత్రానికి మించిన

రక్తపాతాన్ని సృష్టిస్తూ, కృష్ణుడి విశ్వరూప దర్శనాన్ని మించిన ఎన్టీకే ‘అఘోరా’రూప దర్శనం చేయిస్తాడు దర్శకుడు. బోయపాటి శీను ఏపాటి సీను దొరికినా బాలయ్యను ఎలివేట్ చేస్తాడు. ఒకే సీక్వెన్సులో ‘పంచ్ (దెబ్బ) - పంచ్ (డైలాగు)’కి పదేస్సార్లు ఎలివేట్ చేస్తాడు. నందమూరి న్యూటన్ సూత్రాల ప్రకారం అర దెబ్బకు అరదజను మంది గాల్లోకి ఎగుర్తూ, హీరో స్లో మోషన్కు అందాన్ని జతచేసే జత ఎద్దులూ, జత ఎడ్లబండ్ల చక్రాలూ, లారీ టైర్లూ హీరోను నిత్య ఎలివేషన్లలో ముంచెత్తుతాయి. తత్ఫలితం కళ్లముందుంది. ‘కోకోకోలా పెప్పీ’లను ప్రేమించే ఖండఖండాంతరాల బాలయ్య పంకాలన్నీ హై స్పీడులో ఒకేసారి తిరగడంతో రిలీజైన వారంలోనే వంద కోట్ల క్లబ్బులోకి చేరిపోయింది ఈ సినిమా. ఆ వెనకే రిలీజైన ‘అగ్ని పుష్ప’ గానీ, ‘గతజన్మ రాయ్’ గానీ ‘అఖండ’ కలెక్షన్లను తట్టుకోలేకపోతున్నాయని వార్తలు ఘోషిస్తున్నాయి.

మూడు గంటల టార్జర్ కథ

అడవి తల్లిని కొల్లగొట్టే ‘గజేంద్ర’ దుండగుడిపై మిలట్రీ రహస్య దాడి చేస్తారు. మిలట్రీని రాకెట్ లాంచర్లతో మట్టుబెట్టే క్రమంలో గాయపడ్డ గజేంద్ర ఆశ్రయం కోసం బాబా ఆశ్రమానికి వెళ్లి, ఆ బాబానే మట్టుబెట్టి, తనే ‘గజేంద్ర బాబా’ ఐపోతాడు. కట్ చేస్తే రాయలసీమలో ఒక వర్షం కురిసిన రాత్రి ఒకావిడకు ఇద్దరు కవల బాలయ్యలు పుడతారు. వార్లో ఒకడికి చలనముండదు. గుబురు గెడ్డం జగపతిబాబా వారింటికి వచ్చి ‘వీడు ప్రకృతి - వీడు ప్రళయం’ అని డిఫరెన్షియేట్ చేసి, ప్రకృతిని ఉండనిచ్చి, ప్రళయాన్ని పట్టుకుపోతాడు. మరో సాధువు ద్వారా కాశీకి చేరుస్తాడు. అక్కడ శివాలయంలో ఉరుములు, మెరుపులు గణగణ గంటలు

మోగేవరకూ కళ్లు తెరవదు ప్రళయం పిల్లోడు. పిల్లోడి కళ్లు తెరిపించడానికే మ్యూజిక్ డైరెక్టర్ థమ్మనోడికి తలప్రాణం తోకకొస్తుంది. అలాంటిది అతడు పెద్ద కైమాక్కులో చేసే ఓవరాక్సన్ వర్ణించడానికి మొత్తం తమిళనాడు వాయిద్యాలన్నీ మోగించినా సరిపోవు. సరే, ఎన్నో కొన్నేళ్ల తర్వాత ‘ప్రకృతి’ బాలయ్య మురళీకృష్ణ అనే రైతుగా మారతాడు. పెళ్లిడు కొచ్చేలోపే అతడు సీమ ఫ్యాక్షన్లను కట్టడిచేసి, జిల్లా మొత్తం ఉచిత బళ్లూ, కాలేజీలూ, ఆసుపత్రులూ నడిపేసేంత పెద్దవాడైపోతాడు. కానీ సరిగ్గా ఫ్యాక్షనిస్టుల పీచమనిచే ఒకానొక ఇంట్రడక్టరీ ఫ్లేట్ నమయంలోనే డ్యూటీలో జాయినవడానికొస్తున్న శరణ్య అనే కలెక్టరమ్మ కంట్లో పడిపోతాడు. ఆమె మురళిని మొదట్లో అపార్థం చేసుకుని, నిజం తెలుసుకుని, ప్రాయశ్చిత్తంగా అతడికి కల్లు తాగడం నేర్పించి, తనూ తాగి, ‘జై బాలయ్య’ సాంగేసి, పెళ్లి చేసుకుని, పాపను కనేస్తుంది. ఇదిలా వుంటే గజేంద్ర బాబా అండతో పర్వావరణ నిబంధనలన్నీ గాలి బ్రదర్స్లా గాలికొదిలేసి వరదరాజులనే శ్రీకాంత్ అక్రమ మైనింగ్ చేస్తుంటాడు. పైకి కాపర్ మైనింగే కానీ నిజానికి యురేనియమ్ వెలికితీస్తున్నారనీ, వ్యర్థాన్నంతా రివర్స్ బోరింగ్ సిస్టం ద్వారా తిరిగి భూమిలోకి పంపించేస్తూ, గని కార్మికులను, గ్రామస్థులను వ్యాధులకూ, మరణాలకూ గురిచేస్తున్నారనీ కలెక్టరమ్మ పీఏ పద్మావతి ఎంక్వయిరీ చేసి చెబుతుంది. బాధితులంతా మురళి నెలకొల్పిన ఆస్పత్రుల్లోనే చేరుతుంటారు. మురళి వరదరాజులుతో కొన్ని ఏమాటకామాటల తర్వాత కాసేపు ఫైటింగ్ చేసి, మైన్ మూసేయమని వార్నింగిచ్చి వస్తాడు. కానీ ఆస్పత్రిలో గజేంద్రబాబా బాంబు బ్లాస్టు చేయించడంతో ప్రకృతి అరెస్టై జైకో రెస్టు తీసుకుంటాడు. శరణ్య సస్పెండవుతుంది. పాప సరిగ్గా టైం

చూసుకుని జబ్బు వడుతుంది. బెంగుళూరు ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్ళాల్సిందే. వరదరాజులు గూండాలు వారి వెంటపడతారు. హీరోయిన్ పాపను పట్టుకుని గుహలోకి ప్రవేశిస్తుంది. అక్కడ కాలభైరవుడి ముందు ధ్యానముద్రలో వున్నాడు 'ప్రళయ' బాలయ్య ఉరఫ్ 'అఖండ'. గడ్డం నెరిసినా మీసం, జుత్తు మాత్రం నల్లగా మెరుస్తూంటాయి. ఆయనకీ ఇంట్రడక్టరీ ఫైటాకటి అరేంజ్ జేస్తాడు డైరెక్టరు. అవకాశాన్ని అందిపుచ్చుకుని ఇంటెర్వెల్ కార్డు పడేలోగా అమాంతం నలభై మందిని ఫోరంగా చంపేస్తాడు అఫోరా. అనంతరం దుష్ట శిక్షణ, శిష్ట రక్షణ స్కీము కింద అతడి చేతిలో హతులయ్యేవారి సంఖ్య గుణ శ్రేణిలో పెరుగుతూ వుంటుంది. బాదుడూ - వాగుడూ! లేక వాగుడూ - దెన్ బాదుడు! విశ్రాంతి అనంతర దృశ్యాలన్నీ అవిశ్రాంతంగా రక్తమోడుతూ సాగుతాయి. ఖడ్గం - శూలం, సుత్రీ - సేనం, గొలుసూ - గొడ్డలి, ట్రాక్టరు టైరూ - రథ చక్రం - కాదేదీ కుమ్ముడుకనర్హం అన్నట్టు సాగుతుంది అతడి మృత్యుకేళి. అతడు మనవ మాత్రుల చట్టాలకు అతీతుడు. 'వారిని మాకప్పగించవచ్చుగా?' అని వినయంగా అడుగుతాడు ఎన్ఐఏ అధికారి. (కేంద్రంలో బాబాల సర్కారు వుందని అతడికీ తెలుసు.) 'మీకప్పగిస్తే' మీరు సెల్లో వేస్తారు, మేం హెల్లో వేశాం' అని చెబుతాడు అఫోరా. 'వధిస్తాం, వెంటాడి వధిస్తాం' అని కూడా బరితెగించి మరీ బదులిస్తాడు. ఒక ఎస్కాంటర్ స్పెషలిస్ట్ తననుతాను సమర్థించుకుంటున్నట్టు, మతం పేర ఒక లించ్ మాబ్ మాట్లాడుతున్నట్టు ఉంటాయి అతడి బేఖాతరు మాటలు!

లాజిక్కులేని కథాకథనాలు

సినిమాలో చూపిన చాలా దృశ్యాలు తర్కరహితంగానే కాక ఇన్సెన్సిటివ్గా కూడా వుంటాయి.

◆ మొదటి దృశ్యంలోనే 'గజేంద్ర స్పాటెడ్ సర్' అని చెప్పిన సైనికుడికి, 'గజేంద్ర సాహూ' అని మరీ నొక్కి చెప్పినోడికి 'వెంటనే యాక్షన్లోకి దిగు' అని చెప్పకుండా వారి కమాండర్ ఆ మోస్ట్ వాంటెడ్ క్రిమినల్ గురించి వాకీటాకీలో రెండు పేజీల మేటర్ వినిపిస్తాడు. (అది ప్రేక్షకులకు స్క్రీన్ రైటర్ చెప్పాలనుకున్న మేటరన్న మాట!) మొత్తానికి మిలట్రీకి జరగాల్సిన నష్టం జరిగిపోతుంది!

◆ మతం గురించి, దేవాలయాల గురించి, సైన్సు గురించి అఖండ ద్వారా చెప్పించే సన్నివేశంలో ఒక గ్రామంలోని పేకాట రాయుళ్లు, శివాలయంలో శివలింగం, నందిని తొలగించి మరీ పేకాట ఆడుతుంటారు. 'ఇది తప్పురా' అని అక్కడి పూజారి లింగాన్ని పట్టుకుని ఏడుస్తుంటాడు. నిజానికి భక్తిరసం మెండుగా ఉన్న దేశంలో, అదీనూ గ్రామీణ వాతావరణంలో తాగుబోతులు కూడా ఇలా ప్రవర్తించే వీలులేదు. (అక్కడి సంభాషణలేంటో తర్వాత చూద్దాం!)

◆ ఒకేసారి పుట్టిన ఇద్దరు పిల్లల్లో ఒకడు రోమాన్సు చేస్తూ మూడేళ్ల పాప తండ్రీలా వుంటే మరొకడు ముసలాడి వేషధారణలో కనిపిస్తాడు.

◆ అఫోర మానవాతీతుడే కాక దేవుడంతటివాడు. పుట్టిన్నుంచి కాశీకి చేరేంతవరకు ఏమీ తాగకుండా, కదలకుండా ప్రాణాలతో ఎలా వున్నాడో తెలీదు. అలానే కైమాక్సులో వీపులో గొడ్డళ్లు, శూలాలూ దిగిపోయినా అతడికేమీ కాదసలు. తొడ కొట్టడం గతంలో చూశాం. ఇప్పుడు తొడపై కొబ్బరికాయ కొట్టడం చూస్తాం. నీళ్లలో మునిగివున్న పద్మావతి తల ముట్టుకున్నంతనే జరిగిన ఫ్లాష్ బ్యాక్ మొత్తం దివ్య దృష్టితో చూసేస్తాడు. పాప నుదుట విభూది రాయగానే ఆమె స్వీచ్ చేసినట్టు నయమై కళ్లు తెరుస్తుంది. అవసరం కొద్దీ జబ్బుపడిపోతూ, నయమైపోతూ వుంటుంది పాప.

బ పది కిలోమీటర్లు సైకిలు మీద స్కూలుకెళ్తూ చదువుకుని నేడు కలెక్టర్ అయిన పేద పిల్ల కలెక్టరయ్యుండీ కురచైన స్లీప్ లెస్లతో కనిపిస్తుంది. ఆమె గురించి గొప్పగా చెప్పిన కొద్ది సేపట్లోనే సీట్ బెల్టు అసభ్య దృశ్యంతో ఆమెను గౌరవిస్తాడు దర్శకుడు. కొడుకు ఎదుటే తల్లి రేప్ దృశ్యంలో పర్వర్షన్ తారా స్థాయికి చేరుతుంది. వ్యాపారంలో పాట్నర్షిప్ అడిగిన వాడికి బొచ్చు చూపుతాడు వరదరాజులు. హోమియోపతి పొట్లాల డబ్బాల బురదరాజులు సదా తన దగ్గర బొచ్చు డబ్బా మెయింటెన్ చేస్తుంటాడేమో!

◆ ప్రాసల కోసం పనికిమాలిన చవకబారు డైలాగులు రాశారు రైటర్ రత్నం గారు. 'సెల్ - హెల్' ఇదివరకే చూశాం. 'లవ్మీకే' లాంటి పదాన్ని చక్కని వాచస్పత్యతోనే బాలయ్య ఉచ్చరించేస్తాడు. 'దేవుణ్ణి కనిపించమని అడక్కు, కరుణించమని అడుగు' సరే, 'శీలంలేని వాణ్ణి పొడవడానికి శూలమెందుకురా గాడిద' అట! (అది అనిపించుకోడానికి అవతలి వాడు 'ఏం? శూలంతో పొడుస్తావా?' అని ప్రశ్నేస్తాడు.) ఇవన్నీ ఏ స్థాయి ప్రేక్షకుల కోసం? లేక ప్రేక్షకులను ఏ స్థాయిలో ఉంచడం కోసం? చాంతాడంత 'బోత్ ఆర్ నాట్ సేమ్' డైలాగులో 'ఇంత ఐస్ ముక్కని అరనిమిషం అరచేతిలో పెట్టుకోలేని మీరెక్కడ? అనుదినం అనంత హిమగిరుల్ని ఎదురెల్లి ఢీకొట్టే మేమెక్కడ?' అని చెబుతాడు గానీ, 'ఉడకని మాంసం ఇస్తే వాంతి చేసుకునే మీరెక్కడ? కాల్తున్న శవాల్ని పీక్కుతినే మేమెక్కడ?' అని మాత్రం అనడు. 'నాన్ కడవుల్' (తెలుగులో 'నేనే దేవుణ్ణి')లోని తమిళ అఫోరా మాత్రం 'నేను అతణ్ణి సుబ్బరంగా భోంచేశాను' అని న్యాయంగా ఒప్పేసుకుంటాడు. ఇంతకీ నిజ అఫోరాలు ఆంధ్ర రాష్ట్రపు హాళ్లకు వచ్చారా? తీసుకురాబడ్డారా? ఇందులో వ్యాపార సూత్రమో, మతతత్వ మంత్రమో లేదు కదా?

◆ క్యారెక్టర్ పేరు మురళీకృష్ణ అని మనకు తెలుసు. కానీ హాళ్లోని ఫ్యాన్స్ కోసం హీరో పేరుతో 'జై బాలయ్య' అని పాడుతుంది హీరోయిన్. హీరో రెచ్చిపోయి ద్రవ్య నిశ్చత్వ సూత్రానికి విరుద్ధంగా పాము కుబుసం విడిచినట్టు ఒకే మొండెం మీంచి రంగురంగుల షర్టుల్ని ఒకటి తర్వాత ఒకటి విడుస్తూనే వుంటాడు ఆ పాటలో! 'పెప్పీ' బాలయ్య కోసం హాళ్లో ఈలలే ఈలలు! కలకత్తాలో నాతో కలిసి సినిమా చూస్తున్న సాఫ్ట్వేర్ ఉద్యోగాలు చేస్తున్న కుర్రాళ్లు కూడా ఈ తీరునే రెచ్చిపోయారు. వారు మరో

పది సంవత్సరాలు బెంగాల్లో గడిపిన తర్వాత కూడా ఇలాంటి సినిమాలే ఇదే విధంగా చూస్తారు. అమెరికాలో హాలు బయట బాలయ్య కటౌటు ముందు కొబ్బరికాయలు కొడుతున్న జనాల వీడియోలు కనిపించాయి. బాల్యదశ నుంచి పడిన గట్టి సాంస్కృతిక పునాది ఫలితమిది. అందుకే అంటారు పెద్దలు - 'ఫ్యానుకు తగ్గ గాలీ, ఫ్యాన్లకు తగ్గ సినిమాలూ' అని!

బ యురేనియం మైనింగును ఒక అక్రమార్కుడు ప్రభుత్వానికి తెలీకుండా కొనసాగిస్తూ ప్రజారోగ్యంతో పరాచికాలాడుతున్నాడట! వీట్ని ఆపడానికి ప్రభుత్వాలూ, ఎన్ఐఐలూ పనికిరావు. అఘోరాలు అఘోరించ వలసిందే! మరి కడప తుమ్మలపల్లె యురేనియంను ఏ దురదరాజులు తవ్వతున్నాడబ్బా? కేవలం మానవులకే కాక, పశువులకూ, వృక్షజాతికీ ప్రాణసంకటంగా మారుతున్నాడబ్బా? నల్లమల అనే 'గ్రీన్ జోన్'లో (సినిమా వాళ్ల డైలాగ్) యురేనియం తవ్వకాల కోసం ఎవరు ప్లాన్ చేశారబ్బా? దాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉపసంహరించుకునే వరకు ప్రజలు కలిసికట్టుగా పోరాడారా లేక 'సేవియర్ అఘోరా'ను కాశీ నుండి రప్పించుకున్నారా? ఎన్ఐఐ వాళ్లు మైనింగ్ మాఫియాల వెనక ఎక్కువ నిఘా పెడుతుంటారా లేక యురేనియం బాధిత ప్రాంతాల్లో నిజ నిర్ధారణ కోసం వెళ్లే ప్రజా సంఘాల వెనుకనా? అన్నట్టు 'బొచ్చు' వరదరాజులు యురేనియం శాంపిల్ను చిన్న పిల్లాడు చేతిలో పీచు మిఠాయి పట్టుకున్నట్టు పట్టుకోవడం చూస్తే సైన్సు తెలిసిన వారికి నవ్వాగదు. ఇలాంటి ఫక్తు వీర మాస్ రొటీన్ కమర్షియల్ సినిమాలో అసహజాలు వెదకాలంటే గొంగళిలో వెంట్రుకల్లా అసంఖ్యాకంగా వేరుకోవచ్చు!

రాజ్యాంగ స్ఫూర్తిపై 'గొడ్డలి' పోటు

శివాలయం పేకాట సీనులో మన అఘోరా బాలయ్య సైన్సు గురించి, డాక్టర్ల గురించి కొన్ని పంచ్లు వినిపిస్తాడు. ఆసుపత్రి ముందు గుడి ఎందుకంటే దేవుణ్ణి దండం పెట్టుకుని వైద్యులు వైద్యం చేసుకోడానికట! ఎవరైనా పేరైన బిజీ డాక్టర్ పొరపాటున దేవుడికి మొక్కుకపోతేనో! కేవలం దేవుడికి మొక్కుడం మాత్రమే తెలిసిన నాసిరకం డాక్టరు దగ్గరికి సీరియస్ కేసు వస్తేనో! తగినన్ని ఆసుపత్రులు, బెడ్లులేక, ఆక్సిజన్ లేక కరోనా రోగులు చనిపోయారా? లేక డాక్టర్లు దేవుళ్లకు దణ్ణాలు పెట్టకపోవడం వల్లనా? శ్రీహరికోట రాకెట్ పత్రాలు సైంటిస్టులు తిరుపతి వెంకన్న పాదాల చెంత ఎందుకు పెడతారంటే తమ ప్రయోగం ఫలించాలన్న నమ్మకం అట! మరి కూలిన రాకెట్ల వెనక ఏ దేవుడి దురుద్దేశం వుందో! వెంకన్న పాదాల చెంతకు రాని పత్రాల నాసా రాకెట్లన్నీ కూలిపోతున్నాయా? 'ప్రకృతి తల్లి, భగవంతుడు తండ్రి, వారి సంతానం సైన్సు'ని ఒక పంచే పరమ సత్యమన్న ధీమాతో రాసుకొచ్చేశాడు రైటర్ రత్నం. రోజూ టీవీల్లో చూస్తే, గరికపాటి సాపేక్ష సిద్ధాంతం, కైలాస నిత్యానంద ఫిసిక్స్ ఇలా ప్రతివాడూ రియల్ సైన్సు అందించిన మైకులో సూడోసైన్సు వాగుతుంటాడు. ప్రతి సాంప్రదాయానికీ విచిత్రమైన శాస్త్రీయతను బోధిస్తూ వుంటాడు. మనదేశంలో సైన్సును మార్కుల కోసమే

చదువుతున్నారు. శాస్త్రీయ స్ఫూర్తి విద్యావంతుల్లో కూడా కన్పించదు. లేదంటే ఐటీ సెక్టర్ ఉద్యోగులు 'అఖండ'ను నెత్తికెత్తుకోరు.

"శాస్త్రీయ అభినివేశాన్నీ, మానవత్వాన్నీ, హేతుతత్వాన్నీ, సంస్కరణాభిలాషనూ పెంపొందించుకోవడం ప్రతి పౌరుడి కర్తవ్యం" - అని చెబుతోంది రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 51 ఎ (హెచ్). కానీ సైన్సునూ, టెక్నాలజీనీ, ఫోటోగ్రఫీనీ, గ్రాఫిక్సులనీ ఉపయోగించుకుని సూడో సైన్సును వ్యాప్తి చేస్తున్నాయి వ్యాపార సినిమాలు. ఇతర విషయాలు ఎలా వున్నా సైంటిఫిక్ టెంపరమెంట్ను రాజ్యాంగంలో భాగంగా చేయడానికి ప్రయత్నించిన పూర్వ ప్రధానిపై పథకం మొదట ప్రకారం దుష్ప్రచారం చేశారు. ఇప్పుడు ఆ సైంటిఫిక్ టెంపరమెంట్పై, హేతువాదులపై దాడులు జరుగుతున్నాయి. దాబోల్కర్, కల్బుర్గిల హత్యలు ఎజెండాలో భాగమే! 'మళ్లీ జన్మిస్తారన్న నమ్మకం'తో ఇద్దరు కుమార్తెలను పెద్ద పెద్ద సైన్సు డిగ్రీలున్న తల్లిదండ్రులే హత్యచేయడాన్ని మదనపల్లెలో చూశాం. బెంగాల్లో ఏనాడూ లేని దేవదాసీ వృత్తిని మొన్న మొన్నటి వరకూ వున్నట్టు చూపి, దాన్ని ఓ హైదరాబాదు పార్ట్ ఫిల్మ్మేకర్ తన గతజన్మలోనే ఢీకొన్నాడని చూపే సినిమా ఒకటి మార్కెట్లోకి వచ్చింది.

చివరిగా...

హరిద్వార్ ధర్మ సంసద్లో 'ధర్మం (మతం) కోసం చావండి లేక చంపండి. అధునాతన ఆయుధాలు సమకూర్చుకోండి' అని రెచ్చగొట్టిన సాధువులపై ఏ చర్యలూ లేవు. ఈ నేపథ్యంలో 'అఖండ' కూడా 'అహింసో పరమోధర్మః' అన్నది సగం సూత్రమే, ధర్మహింస తద్దైవచ అనగా ధర్మం కోసం చేసే హింస 'శ్రేష్ఠమైనది' అని ప్రవచిస్తున్నాడు. అభిమానుల ఆదరణతో పాటు, కులపోళ్ల 'కమ్మ'ని ప్రయత్నాలు కూడా ఈ సినిమాల విజయానికి కారణాలుగా వున్నాయని వార్తలు వినిపిస్తున్నాయి. అమెరికాలో సైతం తమ కుల హీరో సినిమా టిక్కెట్లని బల్కగా బుక్ చేసి పంచుతున్నారని ఒక వార్త! 'కుల మత ప్రాంత భాషా బేధాల కతీతంగా' అన్న కమ్మని ఊహని అతీతంలోకి తొక్కిసే పోకడలు ముంచుకొస్తున్నాయి. 'అఖండ', 'బాహుబలి' లాంటి సినిమాల్ని విమర్శించేటపుడు (తెలుగు మాట్నీ దర్శకులు అందించే సర్క్యస్ నే సినిమా అనుకుని) 'సినిమాల్ని సినిమాలుగా చూడాలి [బ్రదర్] అని మెత్తగా మందలించేవారితో పాటు హేష్ ట్యాగ్ హిందూ జనశక్తి, హైందవ సంఘాల ఐక్యవేదిక, శివ్ కా సైనిక్ గ్రూపుల నుంచి భయంకరమైన ప్రతిఘటనలు ఎదురౌతుంటడం సోషల్ మీడియాలో తాజా ట్రెండ్ గా కనిపిస్తోంది. సినీ హీరోల వీరాభిమానులూ, ఐటీ సేసలూ ఐక్య వేదికలోకొచ్చి మాట్లాడడం చూస్తే మనం భయంకరమైన తిరోగమన దిశలో వున్నామన్న అనుమానం కలుగుతోంది. ఎంత మైండ్ లెస్ ఎంటర్టైన్ అయినా సినిమా పేరుతో ఒక నృప్తమైన ఎజెండాను జనాలపై రుద్దుతోందన్నది సుస్పష్టం! ❖

ఐదుగ్లచ్చిన చాలదు!

వైష్ణవి శ్రీ

వెలుగు రేఖలు ప్రసరించని చీకటిలో
ఏ ఉదయ కుసుమమూ విచ్చుకోదు
నిరాశా నిస్సహలను తరిమేసి
దిగంతాలను తాకి వచ్చే
వేకువపిట్టనొకదాన్ని ఈ భూగోళంపై వదలాలి

తానుగా నడవలేని నేలపై నిలబడి
ఏ స్వేచ్ఛాగీతమూ గొంతు విప్పే సాహసం చెయ్యదు
పంజరాల్ని బద్దలు కొట్టి
గురి కుదిరిన బాణానొకదాన్ని
కుటిల రాజనీతిపై సంధించాలి

తుఫాను ముంచెత్తి వెళ్లిందని తెలిసాక కూడా
ఏ పక్షి చెదిరిపోయిన గూటిని నమ్ముకోదు
రాబందుల రెక్కలు కత్తిరించి
తరాల అంతరాలను ఛేదించే ఆత్మగల నినాదాన్ని
మోసపు పెత్తనం నెత్తిమీద పెట్టి ఊరేగించాలి

విశ్వాసాన్ని కూడదీసుకోలేని జన కూడలిలో
ఏ రేపటి పసితనమూ గుబాళించదు
నిజం చెప్పాలంటే

దురహంకారం మెడలు విరిచి
విశాల ప్రపంచాన్ని ఒడిసిపట్టుకునే
గర్భాశయానికి ఏ నేలైనా తలవొంచి నిలబడాలి

మునుముందగుల ఆలోచనల్ని
చిత్తు కాగితాల్లా చించిపారేసే చట్టసభల్లో
అభివృద్ధి అమాంతంగా
ఆత్మహత్య చేసుకునే తీరుతుంది
మగపురుగుల వ్యర్థాలతో కుళ్లిపోతున్న
శాసనసభల్ని ఉమ్మనీటితో కడిగి
పాతికేళ్లుగా గుర్తించని అస్తిత్వాన్ని
సజీవమైన మారణాయుధం చేయాలి

మూడొంతుల నీటితో లేని భూమినూహించలేనట్టే
కనీసం మూడోవంతు మా హక్కునివ్వకుండా
కుదిరే పని కాదు
మాకు ఐదు వూళ్లు చాలవు
యావద్దేశంలో సగం అడుగులు మావే కావాలి

మా సంతకాలకు
మీ ఫోర్జరీలను రద్దు చేస్తున్నాం ❖

BC

అందాల పోటీ

జి. కళావతి

చేతిని కాలును నడుమును
మూతిని ముక్కును కన్నును
కొలతకు పెట్టి నిర్ణయించే అందానికి
అంగడిలో పోటీ పెట్టి
శరీరాన్ని పోటీలో సరుకుగా
లెక్కలు కట్టి
నీ స్థానమేదో నిర్ణయిస్తుంటే
గెలుస్తున్నావో ఓడిపోతున్నావో...?
ఓ అమ్మాయి!
వెలుగులలో చీకటిగా
వేదిక మీద నీవుంటే
తప్పుడు ఉరిశిక్ష పడిన ఖైదీని చూస్తున్నట్లే ఉంది నాకు...!!

కుల మత వర్ణ వర్గ లింగ వివక్షల
ఒకానొక దుర్మార్గమైన రూపం కాదా అందాల పోటీ?
కండ ఎక్కడ పెరగాలో

వొంపు ఎక్కడ తిరగాలో
నవ్వు ఎలా నవ్వాలో
నడక ఎలా ఉండాలో
నిర్ణయించే పిచ్చివాళ్ల ఆధిపత్యానికి
నిన్ను నీవు బానిసగా తయారు చేసుకోవడమెందుకు...?
కార్పొరేట్ క్రిడకు
మార్కెట్ వ్యసనానికి
నీవొక పాచికగా మిగిలి
ఏ ఎత్తులకు ఎదగగలవు వెర్రి పిల్లా...?

బిడ్డనెత్తుకున్న అమ్మలో
గడ్డి మోపెత్తుకున్న పెద్దమ్మలో
నాటేసే అత్తమ్మలో
కలుపు తీసే అక్కలో
ఇటుకలు మోసే చెల్లిలో
నిష్కల్మషంగా నవ్వే పసిపాపలో
లేదా మరి అందం?
అయితే మహా నాగరికుల ఆధునిక భవంతుల్లో
ఆ తైలవర్ణ చిత్రాలెందుకు?

ఇంతకీ నీవు
శ్రమ జీవన సౌందర్యంతో పడగలవా పోటీ?
కాయలు కాసిన చేతులతో
నెర్రెలు బారిన కాళ్లతో
ముడతలు తేలిన ముఖంతో
పొరాటమైన బ్రతుకులతో
నిలబడగలవా పోటీలో?
ఎవరిని అనాకారులని వెక్కిరించడానికి
అంధ అందాల పోటీలు?
నీ స్వాతంత్ర్యాన్ని
బహుమతిలో బంధించకు సోదరీ...
విశాల విశ్వం ఉన్నది ఆ వేదిక మీదేనా?
ఎవరికీ తాకట్టుబడని స్వేచ్ఛ
నీ మేధస్సులోనే నీ చైతన్యంలోనే
ఉంటుంది వెతికి చూడు
నిజమైన అందం ఆ స్వేచ్ఛలో కనుగొనగలవు
తప్పుకుండా ఎప్పటికైనా! ❖

ಕುತುಬ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಶೀಲನಾಪಟ್ಟಿ

ವಸ್ತು ಸಂಖ್ಯೆ	KLVA106M177
ವಸ್ತು ಹೆಸರು	ಮಾತೃಕೆ
ತಾರೀಖು	07 February 2025
ಮುಂದು ಉದ್ದ	YES
ವಿಸ್ತಾರ ಉದ್ದ	YES
ಮುಕ್ತ ವಲಯ	49
ವಿಸ್ತಾರ ವಲಯ	NO
ಖಾಸಗಿ ವಲಯ	NO
ಶೇಖರಣೆ	NO
ಕಾರ್ಯದ ವಿವರ	P. J. S. Hema
ವಲಯ ವಿವರ	P. J. S. Hema
ವಿಸ್ತಾರ ವಿವರ	P. J. S. Hema
ಪರಿಶೀಲನೆ	HEMA
ವಲಯ ಪರಿಶೀಲನೆ	
ವಿಸ್ತಾರ ಪರಿಶೀಲನೆ	
ಪರಿಶೀಲನೆ	good